

องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของประเทศไทย (JICA)

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม

เลขที่. ๙/

รายงานการศึกษา
แผนแม่บทเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม
กลุ่มจังหวัด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ
(สรุป)

มิถุนายน 2543

JICA LIBRARY

J1158343 (2)

ยูนิโก อินเตอร์เนชั่นแนล คอร์ปอเรชั่น
ศูนย์การพัฒนาระหว่างประเทศของประเทศไทย

MPI
JR
00-131

องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของประเทศไทย (JICA)

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

รายงานการศึกษา

แผนแม่บทเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม

กลุ่มจังหวัด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ

(สรุป)

มิถุนายน 2543

ยูนิโก อินเตอร์เนชันแนล คอร์ปอเรชั่น

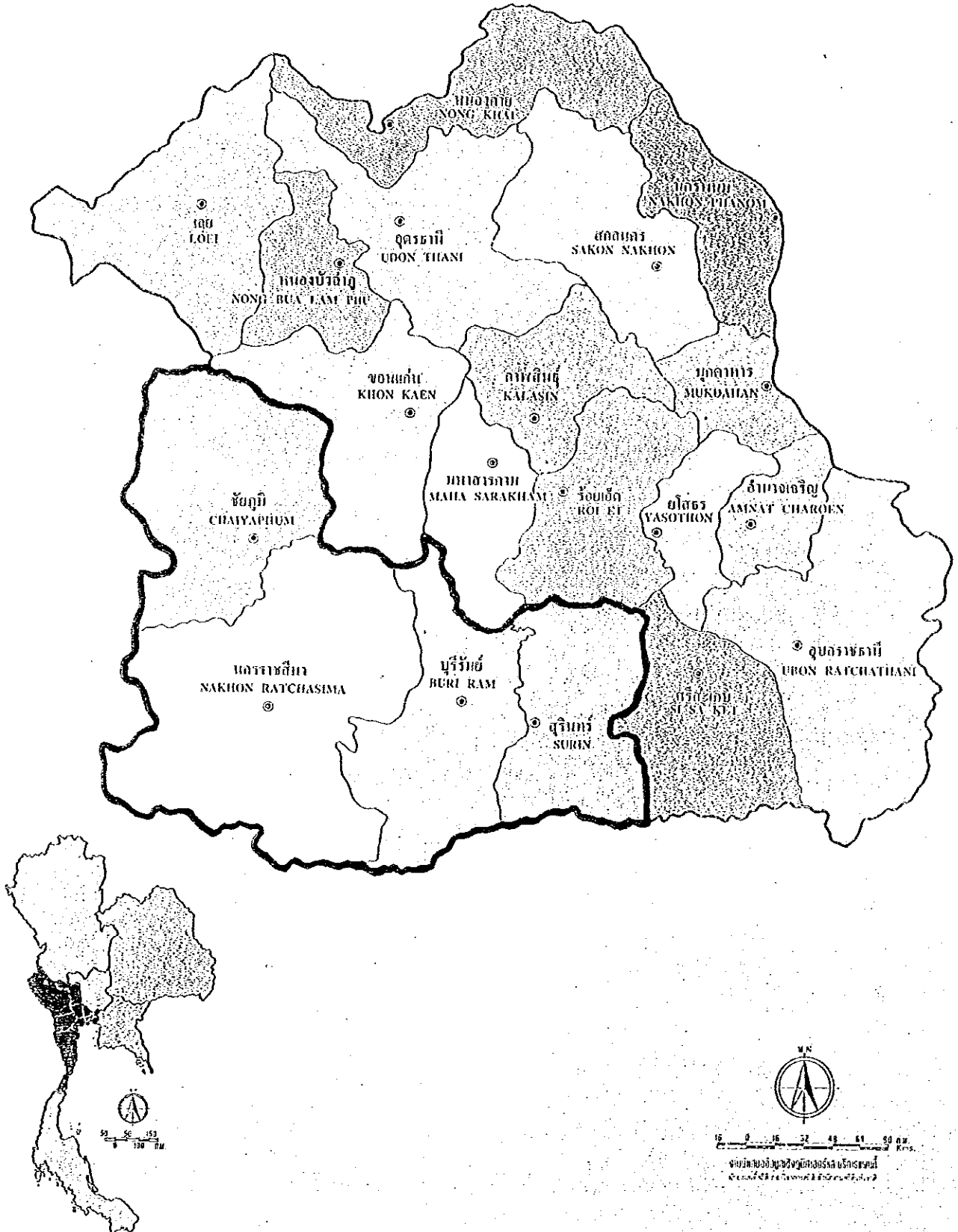
ศูนย์การพัฒนาระหว่างประเทศของประเทศไทย

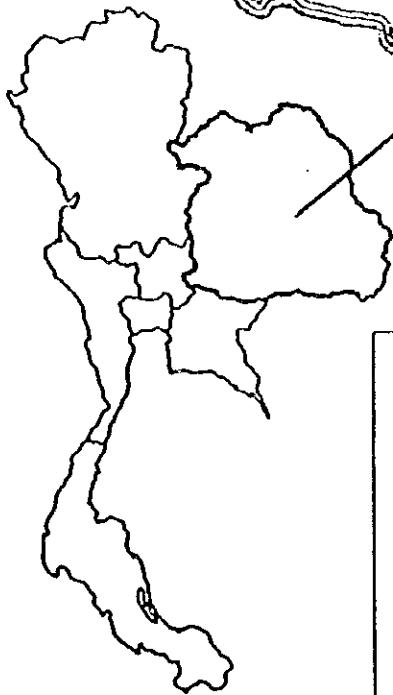
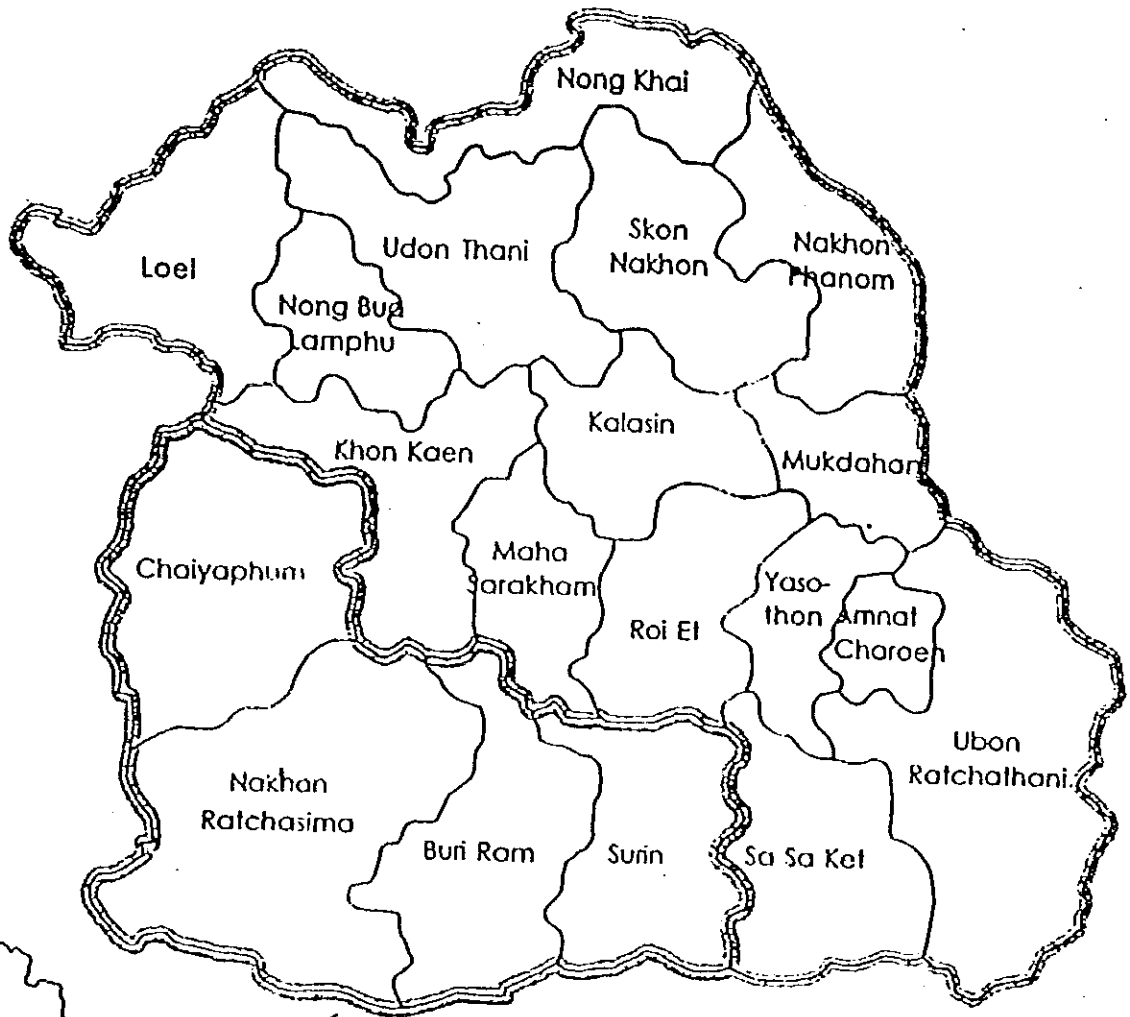

1158343 (2)

แผนที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือแสดงขอบเขตจังหวัด

MAP OF NORTHEASTERN REGION SHOWING CHANGWAT BOUNDARIES

ที่ตั้งของจังหวัดเป้าหมาย (ปี 2539)

พื้นที่	: ร้อยละ 10.1
ประชากร	: ร้อยละ 10.7
ความหนาแน่นประชากร	: 126/ตารางกิโลเมตร. (เฉลี่ยทั่วประเทศ 119 /ตารางกิโลเมตร)
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	: ร้อยละ 4.0
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว	: ร้อยละ 37.5 (เปรียบเทียบกับกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 11.3)
จำนวนของโรงงาน	: ร้อยละ 3.8

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. ปัญหาหลักในการพัฒนาอุตสาหกรรม ..... (1)
2. ทิศทางกลยุทธ์ของการพัฒนาและการเรียงลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรม ..... (3)
3. โครงสร้างของแผนปฏิบัติการ..... (13)

บทที่ 1 ความเป็นมา วัตถุประสงค์ และขอบเขตของการศึกษา

- 1.1 ความเป็นมา..... 1
- 1.2 วัตถุประสงค์..... 2
- 1.3 ขอบเขตของการศึกษา 2
- 1.4 วิธีการ และกำหนดการของการศึกษา 2

บทที่ 2 สถานภาพปัจจุบันของกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

- 2.1 กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย 4 จังหวัด 4
- 2.2 โครงสร้างทางอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย 5
- 2.3 ที่ตั้งของโรงงานตามทางภูมิศาสตร์และการลงทุนในจังหวัดเป้าหมาย 6
- 2.4 นโยบายและกลไกการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค 10
- 2.5 การลงทุนในสิ่งแวดลอมในสี่จังหวัดเป้าหมาย..... 16
- 2.6 การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการ 19

บทที่ 3 ระบบสาธารณสุขปโภคใน 4 จังหวัดเป้าหมาย

- 3.1 การพัฒนาสาธารณสุขปโภค..... 23

บทที่ 4 สถานภาพของอุตสาหกรรมในจังหวัดเป้าหมาย

4.1 อุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา	29
4.2 อุตสาหกรรมในจังหวัดบุรีรัมย์.....	30
4.3 อุตสาหกรรมในจังหวัดสุรินทร์.....	31
4.4 อุตสาหกรรมในจังหวัดชัยภูมิ.....	32
4.5 กรุงเทพมหานคร.....	33
4.6 สถานภาพปัจจุบันและแนวโน้มของอุตสาหกรรมหลัก	34

บทที่ 5 การประเมินศักยภาพ และข้อจำกัดของการพัฒนาในแต่ละจังหวัด

5.1 การวิเคราะห์ปัญหา และการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ	43
5.2 ศักยภาพการพัฒนาและข้อจำกัดของจังหวัดเป้าหมาย	45

บทที่ 6 แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนภูมิภาค

6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนภูมิภาค	54
6.2 ภาพรวมและแนวทางหลักในการพัฒนา.....	56
6.3 โครงร่างสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคและการสนับสนุนจากภาครัฐ.....	59

บทที่ 7 แผนปฏิบัติการในการพัฒนาอุตสาหกรรม

7.1 โครงสร้างของแผนปฏิบัติการ.....	65
------------------------------------	----

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. ปัญหาหลักในการพัฒนาอุตสาหกรรม

ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมตามที่ได้มีการหยิบยกขึ้นมาในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการในแต่ละจังหวัด และสาเหตุโดยตรง ได้ถูกสรุปไว้ในตารางต่อไปนี้

ปัญหาหลักและสาเหตุโดยตรง	
ปัญหาหลักของจังหวัดนครราชสีมา : "ความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นต่ำ"	
สาเหตุโดยตรง:	ก) ความสามารถในการเชิงการตลาดต่ำ ข) ต้นทุนการผลิตสูง ค) ความชำนาญในการผลิตมีจำกัด ง) คุณภาพของผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานสากล จ) การสนับสนุนจากรัฐทางด้านการวิจัยและพัฒนาไม่เพียงพอ ฉ) ไม่ได้มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
ปัญหาหลักของจังหวัดบุรีรัมย์ : "ความรู้ของผู้ประกอบการไม่เพียงพอที่จะพัฒนา/ส่งเสริมธุรกิจที่มีอยู่และธุรกิจใหม่"	
สาเหตุโดยตรง:	ก) ผู้ประกอบการยังยึดติดอยู่กับการทำธุรกิจแบบเดิม ข) โอกาสที่จะเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ มีจำกัด ค) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่สนับสนุนมีข้อจำกัดในการทำงาน ง) ผู้ประกอบการไม่สามารถหาข้อมูลด้านอุตสาหกรรมได้ จ) ผู้ประกอบการไม่สนใจที่จะหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการ
ปัญหาหลักของจังหวัดสุรินทร์ : "ผู้ประกอบการไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับอุตสาหกรรม"	
สาเหตุโดยตรง:	ก) ผู้ประกอบการไม่สามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ข) มีผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมแต่ละแขนงน้อย ค) ประชาชนไม่รู้ว่าจะเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการอย่างไร ง) แรงจูงใจของประชาชนที่จะเรียนรู้มีไม่มาก จ) ไม่มีการร่วมมือกันในระหว่างผู้ประกอบการ
ปัญหาหลักของจังหวัดชัยภูมิ : "การประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนไม่ดีพอ"	
สาเหตุโดยตรง:	ก) แผนพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดชัยภูมิ ไม่มีทิศทางที่ชัดเจน ข) รัฐบาลไม่สร้างแรงจูงใจให้กับนักลงทุน ค) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับภาวะการลงทุน และระเบียบการการลงทุนไม่ได้มีการเก็บรวบรวมไว้ในที่เดียวกัน ง) ผู้ประกอบการไม่มีความร่วมมือกันอย่างจริงจัง

สาเหตุโดยตรงที่ได้หยิบยกมาข้างต้น ส่วนใหญ่ถูกจัดให้อยู่ในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามมาด้วย 4 รายการเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตและการส่งเสริมการลงทุน ในทางตรงกันข้าม ไม่พบว่ามีประเด็นเกี่ยวกับการเงินหรือโครงสร้างพื้นฐาน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม โปรดสังเกตว่ามีอยู่ 4 รายการ (สาเหตุโดยตรง) ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตได้ถูกหยิบยกขึ้นมาในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมไปไกลกว่าอีก 3 จังหวัด สิ่งนี้แสดงว่ารายการเหล่านี้ไม่ได้ถูกพิจารณาว่าเป็นสาเหตุโดยตรงตามที่เห็นพ้องกันใน 4 จังหวัด

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้ทำการศึกษาได้แบ่งประเด็นสำคัญในพื้นที่ที่ทำการศึกษา (กลุ่มจังหวัด) ซึ่งสามารถสรุปตามหัวข้อหลักที่ทำการศึกษาได้ดังนี้

(1) อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล ไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์

ปรับปรุงผลผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลให้สูงขึ้น และให้การสนับสนุนฐานการผลิตขึ้นส่วนแก่อุตสาหกรรมไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์และเสริมสร้างความสามารถทางด้านการตลาด สร้างความตื่นตัวให้กับฝ่ายบริหารและแรงงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของการปรับปรุงอุตสาหกรรมให้ทันสมัย

(2) การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร

ปรับปรุงเทคนิคการแปรรูปให้ทันสมัยเพื่อให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เสริมสร้างความสามารถทางด้านการตลาด

(3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และแรงงาน

เจ้าของและผู้จัดการของกิจการส่วนใหญ่ในจังหวัด มีความรู้ไม่เพียงพอที่จะวิเคราะห์ปัญหาที่กิจการกำลังเผชิญอยู่ บุคคลเหล่านี้ไม่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการในอนาคต ประเด็นหลักในข้อนี้คือการขาดจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการของผู้ที่อยู่ในท้องที่ชนบท

(4) อุตสาหกรรมประจำท้องถิ่น/ประเพณีดั้งเดิม

ปรับปรุงคุณภาพและการออกแบบ เสริมสร้างความสามารถในการสร้างตลาดใหม่ๆ และความพยายามที่ใช้แนวคิดและเทคโนโลยีใหม่ๆขององค์กรในการเสริมสร้างฐานของอุตสาหกรรม

(5) โครงสร้างพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรม

ก่อสร้างทางหลวงมาตรฐานสูง และปรับปรุงระบบน้ำเพื่อใช้สำหรับงานอุตสาหกรรม

(6) บริการทางการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ปรับปรุงการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้ทันสมัย จัดทำงบการเงิน และสนับสนุนการให้สินเชื่อรายย่อยสำหรับผู้ประกอบการรายย่อยและอุตสาหกรรมในครอบครัว

(7) การส่งเสริมการลงทุนและนิคมอุตสาหกรรม

ขาดข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจลงทุน และขาดแคลนงบประมาณและบุคลากรเพื่อกิจกรรมการส่งเสริมการลงทุน

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่สำคัญอื่นๆ ที่ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประเด็นเหล่านี้ได้รับการพิจารณาว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดหรือควบคุมระดับความรุนแรงของประเด็นดังกล่าวข้างต้น ประเด็นต่างๆเหล่านี้รวมถึงการขาดภาวะผู้นำที่เข้มแข็งที่จะสามารถริเริ่มกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมในท้องถิ่น และการที่องค์กรและทรัพยากรยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบกระบวนการส่งเสริมการพัฒนาและการระดมทรัพยากร รวมทั้งการจัดตั้งองค์กร ควรจะได้รับความสำคัญในลำดับสูงสุด

2. ทิศทางกลยุทธ์ของการพัฒนาและการเรียงลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรม

แนวทางคิดกลยุทธ์ขั้นพื้นฐานเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตภูมิภาคของประเทศไทยนั้น รูปแบบการส่งเสริมสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการรวม 2 แนวทางไว้ด้วยกันคือ : (1) การพัฒนาอุตสาหกรรมระดับภูมิภาคจากภายนอก ซึ่งมีฐานมาจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมจากภายนอก (2) การพัฒนาอุตสาหกรรมระดับภูมิภาคจากภายใน ซึ่งจะผลักดันโดยแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น คนและความพยายามเริ่มต้นและนวัตกรรมของคนในท้องถิ่น การสำรวจและวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์สองแนวนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้และมีความเป็นไปได้ในแต่ละจังหวัดเป้าหมาย

แม้ว่ากลยุทธ์จะเป็นส่วนประกอบธรรมดาของแผนการพัฒนาสำหรับจังหวัดเป้าหมาย ยกตัวอย่างเช่น จังหวัดนครราชสีมา และสุรินทร์ ในตอนแรกแนวทางที่แตกต่างนี้ ควรจะใช้สำหรับจังหวัดทั้ง

สองเนื่องจากการมีโครงสร้างอุตสาหกรรมที่ต่างกัน มีลักษณะของประชากรต่างกัน และมีความต้องการส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพของการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม ในภายหลังพบว่ากระบวนการวางแผนที่ใช้แนวทางภายนอกและภายในนี้ จำเป็นต่อกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งในด้านกว้างและด้านลึกของทั้งจังหวัด ซึ่งในกรอบของกลยุทธ์นี้แต่ละจังหวัดจะสามารถออกแบบให้มีความสำคัญของสองแนวดังกล่าวได้ว่าควรจะให้ความสำคัญแนวทางไหนมากกว่ากัน

(1) ทิศทางกลยุทธ์ของการพัฒนาจังหวัด

1) แนวทางกลยุทธ์ของการพัฒนาและข้อเสนอหลักของจังหวัดนครราชสีมา

แนวทางกลยุทธ์ของการพัฒนา : เพื่อยกระดับและเสริมฐานอุตสาหกรรมท้องถิ่น

พื้นฐานของข้อเสนอ : ในจังหวัดนครราชสีมาอุตสาหกรรมหลายอย่างได้เติบโตและตั้ง
ขึ้นจนเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม และยังประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมผ้าไหมและเซรามิก และเมื่อเร็ว
ๆ นี้ก็มีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับเครื่องจักร งานโลหะและกระบวนการผลิตเพื่อการเกษตร แล้วในปี 2533
อุตสาหกรรมใหม่ได้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามฐานทางอุตสาหกรรมที่ดูเหมือนว่ากว้างนี้ก็มีจุดอ่อนหลักอยู่
ตรงที่ขาดด้านลึกทั้งจากบนลงล่างและล่างขึ้นบน กล่าวคือในจังหวัดไม่มีอุตสาหกรรมใดที่สมบูรณ์ ยิ่ง
ไปกว่านั้นวิสาหกิจที่ทำการผลิตส่วนใหญ่ยกเว้นวิสาหกิจที่ร่วมทุนกับต่างประเทศนั้นจะแสดงให้เห็นถึง
จุดอ่อนในด้านการพัฒนาตลาดและความสามารถในการจัดการผลิตภัณฑ์ (รวมทั้งทรัพยากรมนุษย์)
ความไม่มั่นคงของอุตสาหกรรมที่เป็นประเด็นที่เห็นได้ชัดซึ่งได้รับความเห็นพ้องต้องกันเมื่อมีการทำอบ
รมเชิงปฏิบัติการ ก็คือ "การขาดการแข่งขันในเรื่องของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมท้องถิ่น" แต่จังหวัดเองก็
มีสถานที่ที่ดึงดูดใจอุตสาหกรรมหลากหลายประเภทและยังมีความพร้อมในเรื่องของทรัพยากรที่มีมาก
มาย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์การเกษตร แร่ธาตุ และทรัพยากรบุคคล นอกจากนี้ยังมีที่ดินแรงงานและค่าใช้จ่าย
จ่ายอื่น ๆ ที่มีราคาถูกอีกด้วย การที่มีสถานที่ที่เป็นกลยุทธ์เปรียบเสมือนเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคนั้น
จะช่วยให้จังหวัดพัฒนาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมหลักในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต
เมื่อพิจารณาจุดแข็งและจุดอ่อนจากข้างต้นแล้ว ทิศทางกลยุทธ์ของการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัด
ก็ควรจะเน้นไปที่การยกระดับและเสริมความแข็งแกร่งของฐานอุตสาหกรรมที่มีอยู่ด้วยตามเป้าหมายสุด
ท้ายที่จะทำให้กลายเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมของภาคให้ได้

2) ลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรม

ก) อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ : การสนับสนุนอุตสาหกรรมต่อ
เนื่องรวมทั้งผู้จำหน่ายวัตถุดิบและร้านเครื่องจักร (โรงกลึง)

ข) อุตสาหกรรมอาหาร : พัฒนาการกระบวนการผลิตทางการเกษตรสู่กระบวนการผลิตอาหาร

ค) อุตสาหกรรมเครื่องจักรและงานโลหะ : การรวมกันเป็นอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วน

ง) อุตสาหกรรมที่อาศัยทรัพยากรท้องถิ่น : การกระตุ้นอุตสาหกรรมท้องถิ่น เช่น ผ้าไหม และเซรามิคส์ให้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง

3) แนวทางกลยุทธ์ของการพัฒนาและข้อเสนอหลักของจังหวัดบุรีรัมย์
แนวทางกลยุทธ์ของการพัฒนา : การพัฒนาศูนย์กลางแพชั่นชั้นนำระดับนานาชาติ

ข้อเสนอหลัก: จังหวัดบุรีรัมย์มีลักษณะคล้ายกับจังหวัดใกล้เคียงคือจังหวัดสุรินทร์ในแง่ของโครงสร้างอุตสาหกรรม และลักษณะของประชากร จากเหตุผลนี้ ในรายงานของ องค์การควบคุมร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) ในปี พ.ศ. 2536 เรื่อง " การศึกษาการวางแผนพัฒนาโดยรวมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและภาคตะวันออกเฉียงบนของประเทศไทย " ซึ่งเสนอแผนสำหรับจังหวัดทั้งสองนี้ (จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์) อย่างไรก็ตามจากการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยเฉพาะในประเด็นหลักเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมนั้นเห็นได้ชัดว่าอุปสรรคสำคัญที่พบก็คือการขาดความรู้และความเข้าใจของคนท้องถิ่น

แม้ว่าผลที่เป็นข้อได้เปรียบของบุรีรัมย์จะออกมาไม่ค่อยดีนักก็ตามแต่ถึงอย่างไรจังหวัดบุรีรัมย์ก็ยังมีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมมากกว่าจังหวัดสุรินทร์โดยวัดได้จากศักยภาพ ที่เป็นแหล่งที่น่าสนใจสำหรับอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการที่บริษัทที่มีชื่อเสียงที่มีผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จัก (ตัวอย่างเช่น ไนกี้ ปีแอร์ การ์แดง ทิมเบอร์แลนด์ และบาจ่า) ซึ่งได้ผลิตสินค้านั้นก็เป็นส่วนที่ทำให้เห็นหนทางหนึ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต และถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมเหล่านี้จะเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ค่อยเป็นหลักแหล่งแน่นอนนักและตั้งอยู่เพียงเพราะค่าแรงงานต่ำก็ตาม ในขณะที่อุตสาหกรรมมีการเปลี่ยนแปลงหันมาสนใจใช้ทรัพยากรท้องถิ่น (เช่น ยาง และยูคาลิปตัส) ดูเหมือนจะเป็นหนทางก้าวหน้าที่ดีแต่จังหวัดเองกลับไม่ค่อยมีทรัพยากรบุคคลที่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการธุรกิจสนับสนุนให้มีการทำให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมในภาวะเช่นนี้นั้นการลงทุนจากภายนอกได้รับการ

พิจารณาว่าเป็นมาตรการที่จะเป็นผลทั้งในระยะสั้นและระยะกลาง แรงผลักดันจากภายนอกไม่ได้เป็นเพียงหนทางเดียวที่จะขยายกิจกรรมทางอุตสาหกรรมในจังหวัดแต่จะช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงความคิดในใจของคนท้องถิ่นซึ่งนำไปสู่อีกระดับของการพัฒนาอุตสาหกรรม สรุปแล้วแนวทางสำหรับกลยุทธ์ของการพัฒนานี้คือการดึงดูดให้บริษัทสินค้าต่างประเทศมาลงทุนและประชาสัมพันธ์สินค้าทั้งในและนอกจังหวัดแม้ว่าอาจจะไม่ดำเนินการอย่างถาวรก็ตาม

4) ลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรม

ก) อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย : การจูงใจผู้ผลิตสินค้าเครื่องแต่งกาย โดยเฉพาะบริษัทที่มีห้อยและมีชื่อเสียง

ข) อุตสาหกรรมเบา : การทำให้ผู้ผลิตเครื่องหนังและเฟอร์นิเจอร์ไม้ทันสมัยธุรกิจ

ค) อุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรท้องถิ่น : การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ

5) แนวทางกลยุทธ์ของการพัฒนาและข้อเสนอหลักของจังหวัดสุรินทร์

แนวทางกลยุทธ์ของการพัฒนา : เพื่อสร้างและส่งเสริมการทำให้เป็นอุตสาหกรรม

ข้อเสนอหลัก : ดังที่ปรากฏในจังหวัดบุรีรัมย์ ปัญหาหลักที่เผชิญอยู่ในจังหวัดนี้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดและความระแวงของคนในท้องถิ่น คนส่วนใหญ่ร้อยละ 90 มีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรมซึ่งไม่เข้าใจวัฒนธรรมและกฎระเบียบเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่ดำเนินการภายใต้โครงการที่มีการวางแผนพัฒนาไว้ยังไปกว่านั้นผู้ประกอบการท้องถิ่นไม่มีความรู้และการเรียนรู้ที่จะเริ่มธุรกิจในด้านธุรกิจอุตสาหกรรม คนส่วนใหญ่ในจังหวัดยังคงดำเนินตามแนวคิดและใช้ชีวิตแบบเดิมซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ดังนั้นจึงต้องใช้ความพยายามหลาย ๆ ด้านเพื่อที่จะเปลี่ยนความคิดให้มาสนใจในการดำเนินการแบบอุตสาหกรรมและเข้าใจวิธีการคิดและชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่

แม้ว่าจังหวัดสุรินทร์ค่อนข้างจะมีข้อได้เปรียบน้อยในแง่ของการเปรียบเทียบที่สามารถตอบสนองจุดเริ่มของการพัฒนาอุตสาหกรรมได้ แหล่งทรัพยากรที่มีก็มีเพียงข้าวหอมมะลิ ไหมขาว หวาย และไม้ซึ่งก็ยังไม่แพร่หลายนัก ส่วนเรื่องของโครงสร้างภายในนั้นจังหวัดนี้ก็คล้ายจังหวัดบุรีรัมย์ ภายใต้อาณาเขตเช่นนี้จึงเป็นการยากที่จะจูงใจในเรื่องของการลงทุนจากภายนอกรวมทั้งอุตสาหกรรมประเภทไม้ที่ยั่งยืนซึ่งคอยมองหาแหล่งผลิตที่มีค่าแรงต่ำอยู่ด้วย ดังนั้นจังหวัดจึงไม่ค่อยมีโอกาสในการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยเฉพาะการส่งเสริมจากภายนอกจังหวัด

อย่างไรก็ตาม จังหวัดนี้ก็ได้รับการคาดหวังว่าจะเหมาะสำหรับเป็นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่อุตสาหกรรมการเกษตร ภาวะเศรษฐกิจที่เคยขึ้นอยู่กับข้าวหอมมะลินั้น กำลังจะถูกแข่งขันจากข้าวราคาถูกที่นำเข้าจากประเทศเวียดนาม ซึ่งทำให้ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดไม่ดีนัก แม้ว่าจังหวัดนี้จะมีข้อจำกัดในแง่ของข้อได้เปรียบสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมแต่จังหวัดก็ไม่มีทางเลือก ดังนั้นจังหวัดจึงต้องหันมาส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อที่จะพัฒนาเศรษฐกิจที่อยู่ในภาวะตกต่ำ และเพื่อป้องกันเศรษฐกิจแย่งลงกว่านี้อีกในอนาคต ด้วยเหตุผลนี้แนวทางกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาจึงเป็นการเริ่มทำให้เป็นเมืองอุตสาหกรรม

6) ลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรม

1) อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร/แปรรูปอาหาร : การแปรรูปอาหารที่ใช้ฐานวัตถุดิบจากข้าวและมันสำปะหลัง

2) อุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น : สินค้าที่ทำจากไหม หวาย ไม้ไผ่และหนัง

7) แนวทางกลยุทธ์ของการพัฒนาและข้อเสนอหลักของจังหวัดชัยภูมิ

แนวทางกลยุทธ์ของการพัฒนา : การทำให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมโดยมีพื้นฐานมาจากเคมีและการเกษตรกรรม

พื้นฐานของข้อเสนอ : ในขณะที่เศรษฐกิจพื้นฐานของจังหวัดขึ้นอยู่กับเกษตรกรรม เหมือนกับจังหวัดบุรีรัมย์และสุรินทร์ คนในจังหวัดเป็นจำนวนมากก็เดินทางไปต่างประเทศเพื่อหางานทำและส่งเงินกลับมาอยู่ที่บ้านเพราะว่ารายได้ที่นั่นค่อนข้างสูง ได้มีการใช้ความพยายามในการพัฒนาอุตสาหกรรมในหลาย ๆ ทางแต่ก็ไม่ค่อยได้ผลนัก ยิ่งไปกว่านั้นประชาชนในจังหวัดก็ไม่ค่อยแน่ใจใน

การทำจังหวัดให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมนำ ซึ่งมีเหตุผลสนับสนุนจากการปรึกษาหารือกันระหว่าง
อบรมเชิงปฏิบัติการ ระหว่างมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็นนี้ ผู้ประกอบการก็ดำเนินถึงความล่าช้าของ
การพัฒนาให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมและชี้ให้เห็นถึงความผิดหวังที่เคยมีจากความพยายามครั้งก่อน

จังหวัดนี้มีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญคือ ข้าว มันสำปะหลังและอ้อย อย่างไรก็ตาม
ส่วนใหญ่ของผลผลิตทางการเกษตรก็ส่งแปรรูปที่จังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ผลผลิตทางการเกษตร
ก็ยังแปรรูปได้น้อยยกเว้นแป้งมันสำปะหลัง มะม่วงและไม้อื่น ๆ ก็ทำได้เพียงบรรจุขวดและไม่มีกระบวน
การใด ๆ ต่อเนื่องไปอีก สำหรับแร่ธาตุนั้นแปรไปแต่สที่สุดได้ที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ที่อยู่ทางตอนใต้ของ
จังหวัดนั้นกำลังจะมีโรงงานผลิต ใกล้เคียง ๆ กับเหมืองโปแตสก็มีหินเกลืออยู่จำนวนมาก ดังนั้นจึงมีแร่ทาง
เคมีมารวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลพลอยได้จากกระบวนการผลิตแร่ข้างต้นอีกด้วย กระทรวงอุตสาหกรรม
วางแผนที่จะวางท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากชายฝั่งทะเลตะวันออกมาฝั่งนี้ด้วยและเนื่องจากรัฐบาล
มีความคิดที่จะย้ายโรงงานสารเคมีจากในและรอบกรุงเทพฯ ไปยังภูมิภาคจึงเป็นไปได้ว่าจะย้าย
มายังบริเวณตอนใต้ของจังหวัดนี้

ในการสนับสนุนอุตสาหกรรมเคมีนั้นการพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่จะ
ปกป้องบริเวณที่ทำเกษตรกรรมและป่าไม้ในจังหวัดการวิจัยได้ถูกจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการ
ผลิตเพื่อใช้ผลิตภัณฑ์การเกษตรในขณะเดียวกันก็ป้องกันการสูญเสียอันเนื่องมาจากอุตสาหกรรมการ
ผลิตอาหารนอกจากนี้คำแนะนำจากหน่วยงานรัฐและการถ่ายทอดเทคโนโลยีก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่
เป้าหมายในการพัฒนาจากขั้นที่หนึ่งไปสู่ขั้นที่สองของกระบวนการ หรือจากกระบวนการผลิตทางการ
เกษตรไปสู่กระบวนการผลิตอาหาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางเคมีบางส่วน ดังนั้นอุตสาหกรรม
เคมีจึงมีจุดมุ่งหมายครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงทั้งกระบวนการและผลิตภัณฑ์

8) ลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรม

ก) อุตสาหกรรมเคมี : อุตสาหกรรมเคมีที่มาจากโปแตส

ข) อุตสาหกรรมสิ่งทอ : การเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมสิ่งทอที่ใช้เทคนิค
การทอ แบบดั้งเดิม

ค) อุตสาหกรรมการผลิตอาหาร : การพัฒนาพื้นที่ใหม่ของการผลิตอาหาร

(2) แนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนภูมิภาค

แนวทางกลยุทธ์ของการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนภูมิภาคที่พบในการศึกษานี้ ควรจะรวบรวมเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสำหรับจังหวัดนี้ หรือจะกล่าวให้ชัดกว่านี้คือ เป็นแนวทางกลยุทธ์สำหรับภูมิภาคที่เสนอเป้าหมายทั่วไปสำหรับจังหวัดทั้งหมดและเป็นแนวทางที่เป็นความพยายามที่จะพัฒนาจังหวัดในแต่ละจังหวัด (ดูรูป 1) ซึ่งแนวทางกลยุทธ์ได้อธิบายไว้ดังนี้

แนวทางกลยุทธ์การพัฒนาสำหรับกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย:

“การสร้างสรรและทำให้เป็นจุดสำคัญของที่มั่นทางอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

- แนวคิดในการพัฒนา “การสร้างให้เป็นเขตเทคโนโลยีสีเขียว”

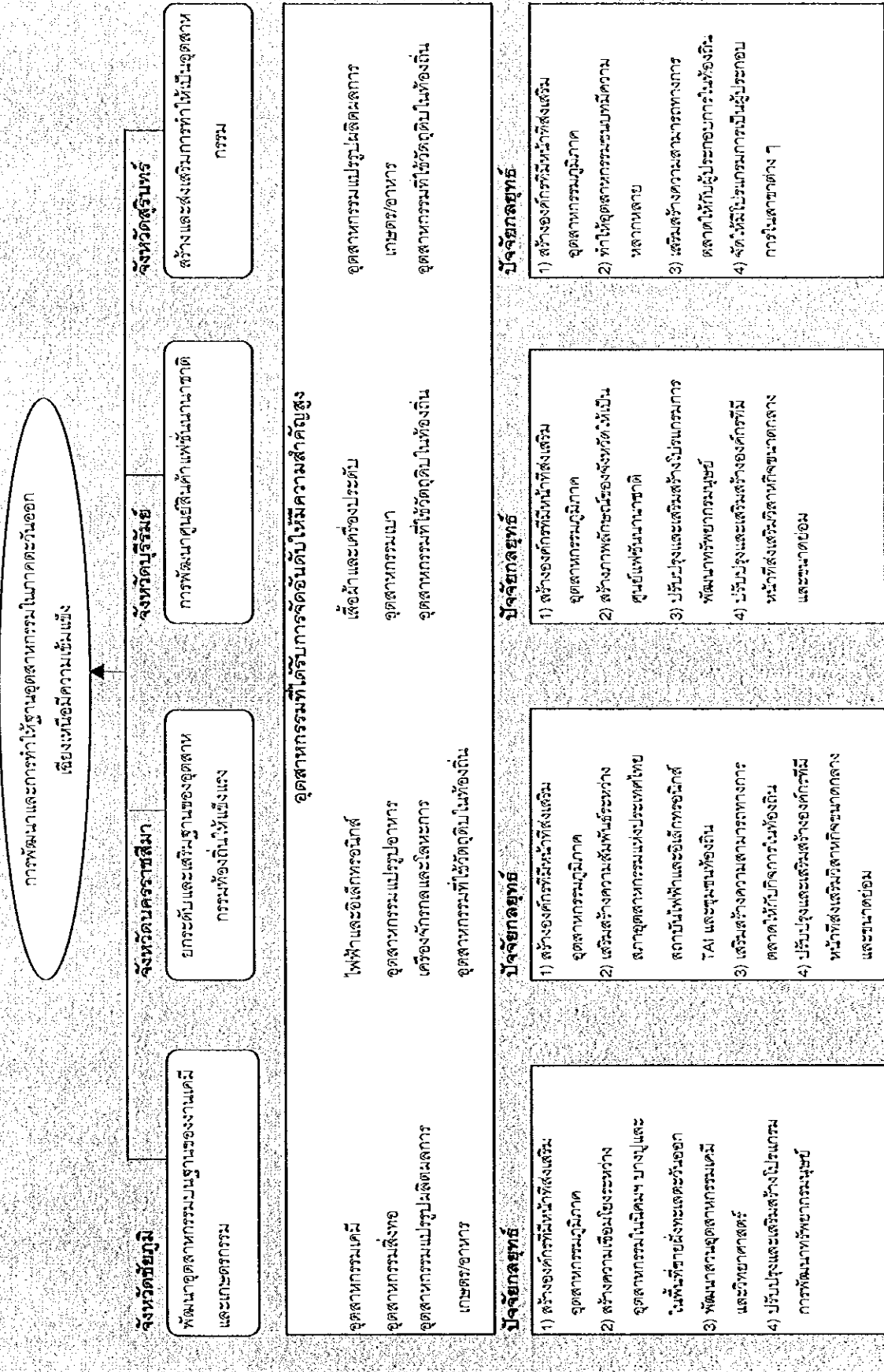
ปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดเดียวในภูมิภาคที่เป็นฐานทางอุตสาหกรรมซึ่งกำลังจะได้รับการทำให้เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมในอนาคตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ความพยายามที่จะส่งเสริมนั้นรวมทั้งการทำให้ทันสมัยและการฟื้นฟูอุตสาหกรรมแบบดั้งเดิม เช่น การผลิตทางการเกษตร สิ่งทอ และเซรามิค ซึ่งยังล้าหลังและไม่สามารถแข่งขันได้ ขณะที่รัฐบาลไทยได้เรียงความสำคัญของการทำให้มีความเสมอภาคในภูมิภาคไว้ในอันดับต้นนั้น จังหวัดเป้าหมายก็สามารถใช้โอกาสให้เป็นประโยชน์โดยการใชสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีเหนือกว่าพื้นที่นอกฝั่งทะเลของเขตอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ และชายฝั่งทะเลตะวันออก ประโยชน์ซึ่งเป็นข้อเปรียบเทียบอันนี้ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเป็นเสมือนการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้ว

การพัฒนาอุตสาหกรรมในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย ส่วนใหญ่จะพัฒนาตามเส้นทางหลวงหมายเลข 2 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนรองลงมาคือ ทางหลวงหมายเลข 226, 24 และ 201 โดยเฉพาะบริเวณทางหลวงหมายเลข 24 ซึ่งมีศักยภาพสูงสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม คือ ควรมีการพัฒนาให้กลมกลืนระหว่างอุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะเป็นภาพพจน์ที่ดีของภูมิภาคนี้ทั้งหมด โดยสร้างโครงการ “พื้นที่อุตสาหกรรมสีเขียว” ซึ่งประกอบด้วย การเกษตร การท่องเที่ยวและโรงงานอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปในภาค ส่วนใหญ่ผลิตสินค้าพืชไร่และอาหารแปรรูป ซึ่งเป็นผลผลิตที่ได้มาจากวัตถุดิบภายในท้องถิ่น และจำหน่ายสินค้าเหล่านี้ภายในจังหวัด เกษตรกรเหล่านี้ดำเนินกิจการภายในท้องถิ่น ซึ่งผลของการดำเนินกิจการเหล่านี้ไม่ได้สร้างรายได้ที่เป็นกอบเป็นกำให้กับเกษตรกร ในขณะที่อุตสาหกรรมสิ่งทอและเซรามิค ได้รับการดูแลจากการจัดตั้งศูนย์กลางการพัฒนา เช่น ปักธงชัย ด่านเกวียน โดยเน้นหนักทางด้านการตลาดการฝึกอบรมและให้ความรู้กับผู้ประกอบการ ซึ่งภายหลังจะเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้ประกอบการเหล่านี้ในการสร้างชื่อเสียงของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นสำหรับภูมิภาค (กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย)

ผลของการดูแลการเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อะไหล่รถยนต์ และเครื่องจักร ซึ่งควรจะขยายตลาดของกลุ่มจังหวัดเป้าหมายไปสู่ตลาดที่กรุงเทพฯ ตลาดชายฝั่งทะเลตะวันออก และตลาดต่างประเทศ อีกนัยหนึ่งคือ อุตสาหกรรมเหล่านี้ควรมีจุดเด่นในกระบวนการการผลิต เพื่อที่จะขยายตลาดไปสู่ตลาดทั่วประเทศ

- การสร้างให้เป็นเขตเทคโนโลยีชีว -

รูป 1. ทิศทางการพัฒนาและกลยุทธ์สำหรับกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

3. โครงสร้างของแผนปฏิบัติการ

แผนปฏิบัติการสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม (โดยมีเป้าหมายหลักที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) ในที่สุด ได้มีการคัดเลือกโครงการ/โปรแกรมจำนวน 38 รายการ (ดูตาราง 1) และข้อเสนอแนะ 10 รายการ (โครงการหมายเลข 1 ถึง 10) ที่ได้รับคะแนนความสำคัญสูงสุดจากการประเมินโครงการซึ่งได้อธิบายไว้ในภาคผนวกของรายการนี้

ในขณะที่การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมใน 4 จังหวัดเป้าหมายซึ่งรวมทั้งจังหวัดนครราชสีมา หลายโครงการ/โปรแกรมที่เสนอไว้นี้ สามารถนำไปใช้ได้กับภูมิภาคหรือพื้นที่อื่นๆ โดยการดัดแปลงให้เหมาะสมกับแต่ละภูมิภาคหรือท้องที่โดยการพิจารณาถึงสภาพเฉพาะของท้องถิ่นนั้นๆ

โครงการโปรแกรมทั้ง 38 รายการที่นำเสนอนี้ก็เพื่อการนำไปปฏิบัติในอนาคต หรือเพื่อนำไปทำแผนโดยละเอียดต่อไป โครงการ/โปรแกรมเหล่านี้ถูกจำแนกออกเป็น 3 ประเภท โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์กับโครงการที่มีอยู่เดิม ได้แก่ (1) โครงการ/โปรแกรมที่ใช้ประโยชน์จากโครงการที่มีอยู่เดิม (2) โครงการ/โปรแกรมที่มีพื้นฐานอยู่บนโครงการที่เคยได้รับการพิจารณามาก่อน และ (3) โครงการที่นำเสนอเป็นครั้งแรกจากผลการศึกษานี้ แสดงในตาราง 2 จะพบว่าโครงการใหม่มีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของโครงการทั้งหมด ไม่จำเป็นต้องกล่าวเลยว่า โครงการที่มีอยู่เดิมและโครงการที่เคยได้รับการพิจารณา เป็นโครงการที่มีความจำเป็น หรือมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติสูง และความจริงข้อนี้ได้ถูกนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการประเมินโครงการ และที่สำคัญยิ่งคือ โครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มีอยู่เดิมถูกยกขึ้นมาเสนอด้วยวัตถุประสงค์ที่จะเสริมสร้างโครงการที่มีอยู่เดิมเหล่านี้ในด้านความเป็นไปได้ที่จะนำมาปฏิบัติ และ ประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น โครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณไว้จนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2544 แต่ไม่มีการกำหนดแผนใดๆ ไว้หลังจากนั้น คณะผู้ทำการศึกษาได้เสนอโปรแกรมที่จะขยายไม่เพียงแต่ระยะเวลาของโครงการออกไปแต่ยังเสนอให้ขยายพื้นที่ปฏิบัติการด้วย

ส่วนสำคัญของโครงการ/โปรแกรมที่ได้นำเสนอ ได้แก่ การเสริมสร้างสถาบันและองค์กร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค ถึงแม้ว่าโครงการ/โปรแกรมทั้งหมดจะใช้เวลาในการเตรียมการมาก และต้องใช้เวลาานกว่าจะเห็นผล โครงการเหล่านี้ควรจะเริ่มดำเนินการให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในภาพของความเป็นจริงของการดำเนินงานเมื่อโครงการบางโครงการได้รับการสนับสนุนหรือปฏิบัติโดยบุคคลคนเดียวกัน เขาอาจจะเริ่มโครงการในเวลาที่แตกต่างกัน

ในบรรดาโครงการ/โปรแกรมที่เสนอในรายงานฉบับนี้ มีอยู่ 9 โครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติโดยภาคเอกชนได้โดยลำพัง หรือภายใต้การนำของภาคเอกชน สภาอุตสาหกรรมจังหวัด หรือหอการค้าจังหวัดควรเป็นผู้ริเริ่ม โดยการร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ

- โครงการ 5 การจัดโปรแกรมการสัมมนาเพื่อผู้บริหารระดับสูง
- โครงการ 8 โครงการส่งเสริมการทำสัญญาสองขั้นตอน (two-step contract)
- โครงการ 12 จัดตั้งโรงเรียนนราชาติจังหวัดนครราชสีมา
- โครงการ 13 การพัฒนาโปรแกรมการสนับสนุนผู้ประกอบการ
- โครงการ 20 การจัดตั้งบริษัทการบินนานาชาติ
- โครงการ 23 การจัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าที่มีชื่อในจังหวัดบุรีรัมย์
- โครงการ 32 จัดตั้งศูนย์วัสดุเหล็กภูมิภาค
- โครงการ 36 โครงการปรับปรุงการจัดการธุรกิจรายย่อยเพื่อยกฐานะกิจการ
- โครงการ 38 โครงการผลิตเชื้อธานอลจากมันสำปะหลัง

ตาราง 1. รายการโครงการ/โปรแกรม

ลำดับโครงการ	ชื่อโครงการ	พื้นที่เป้าหมาย
1	การจัดตั้งสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค	AII H
2	การก่อตั้งกระบวนการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์	6A & B
3	การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด	AII C & H
4	โครงการศูนย์วิจัยประยุกต์และพลังงานธุรกิจแปรรูปอาหารและผลผลิตทางการเกษตร	1A & D
5	การจัดโปรแกรมสัมมนาเพื่อผู้บริหารระดับสูง	AII B
6	แผนการวิจัยศูนย์กลางการผลิต	6A, B & E
7	การขยายโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท	5B & F
8	โครงการส่งเสริมการทำสัญญา 2 ชั้นตอน	2A & 3A
9	การจัดตั้งศูนย์การตลาดและการออกแบบ	2A, D & 6A, D
10	การจัดตั้งสถานีเก็บผู้สินค้าภายในประเทศ	AII F & G
11	การออกหนังสือแนะนำโดยชุมชนในจังหวัด	AII C
12	จัดตั้งโรงเรียนนานาชาติจังหวัดนครราชสีมา	AII F & H
13	การพัฒนาโปรแกรมการสนับสนุนผู้ประกอบการ	AII E & F
14	การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมจังหวัดบุรีรัมย์	AII F & G
15	การจัดตั้งศูนย์เพาะบ่มธุรกิจในชนบท	6F
16	การก่อสร้างทางหลวงอินโดจีนสายใหม่	AII G
17	โครงการประกันคุณภาพสินค้าท้องถิ่น	AII H
18	โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับเทคโนโลยีสูงในจังหวัดนครราชสีมา	AII E
19	การจัดให้มีระบบข้อมูลการลงทุนในแต่ละจังหวัด	AII F
20	การจัดตั้งบริษัทการบินนานาชาติ	2G
21	โครงการพัฒนา E-commerce ใน 4 จังหวัด	3A & 6A
22	การก่อสร้างท่าอากาศยานนานาชาติ	4G
23	การจัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าที่มีชื่อในจังหวัดบุรีรัมย์	5A
24	การพัฒนาสวนอุตสาหกรรมเคมีและวิทยาศาสตร์	4F & G
25	โครงการให้การศึกษาสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	5E
26	การรณรงค์จังหวัดสีเขียวและสะอาด	5F
27	การก่อตั้งภาควิชาการออกแบบในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	6A
28	การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับโครงการเงินทุนกู้สำหรับลูกค้ารายย่อย	6C
29	โครงการพัฒนาสหกรณ์เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมประจำท้องถิ่น	6H
30	โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมชนบทโดย BOI	6F
31	การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือความร่วมมือธุรกิจขนาดเล็ก	6C
32	จัดตั้งศูนย์วัสดุเหล็กภูมิภาค	2D & 3D
33	โครงการจัดหาช่องทางกระจายจำหน่ายให้กับสินค้าประจำท้องถิ่น	6A
34	การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมสนับสนุน จังหวัดนครราชสีมา	3A
35	การจัดตั้งศูนย์ผ้าไหมปักธงชัย	5B & C
36	โครงการปรับปรุงการจัดการธุรกิจรายย่อยเพื่อบูรณะกิจการ	6B & E
37	โครงการให้การศึกษานักคนงาน	AII B
38	โครงการผลิตเชื้อธานอลจากมันสำปะหลัง	1D

ตาราง 2 การจำแนกโครงการ/โปรแกรม

โครงการ/โปรแกรมที่ได้นำมาดำเนินการแล้ว	
โครงการ 2	การก่อสร้างกระบวนการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์
โครงการ 7	การขยายโครงการสนับสนุนพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท
โครงการ 14	การพัฒนาวิสาหกิจอุตสาหกรรมจังหวัดบุรีรัมย์
โครงการ 25	โครงการให้คำปรึกษาสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
โครงการ 37	โครงการให้การศึกษาแก่คนงาน
โครงการ/โปรแกรมที่ได้เคยพิจารณาแล้ว แต่ยังไม่ได้นำมาปฏิบัติ	
โครงการ 1	การจัดตั้งสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค
โครงการ 6	โครงการวิเคราะห์สำหรับศูนย์การผลิต
โครงการ 10	การจัดตั้งท่าขนส่งสินค้าทางบก
โครงการ 13	การพัฒนาโปรแกรมการสนับสนุนผู้ประกอบการ
โครงการ 15	การจัดตั้งศูนย์เพาะบ่มธุรกิจ ในชนบท
โครงการ 16	การก่อสร้างทางหลวงอินโดจีนสายใหม่
โครงการ 17	โครงการประกันคุณภาพสินค้าท้องถิ่น
โครงการ 19	การจัดให้มีระบบข้อมูลการลงทุนในแต่ละจังหวัด
โครงการ 21	โครงการพัฒนา E-commerce ใน 4 จังหวัด
โครงการ 22	การก่อสร้างห้องก๊าซธรรมชาติ
โครงการ 24	การพัฒนาสวนอุตสาหกรรมเคมีและวิทยาศาสตร์
โครงการ 29	โครงการพัฒนาสหกรณ์เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมประจำท้องถิ่น
โครงการ 35	การจัดตั้งศูนย์ผ้าไหมปักธงชัย
โครงการ 36	โครงการปรับปรุงการจัดการธุรกิจรายย่อยเพื่อยกฐานะกิจการ
โครงการ 38	โครงการเชื่อมธานออกจากมันสำปะหลัง
โครงการ/โปรแกรมที่เสนอใหม่	
โครงการ 3	การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด
โครงการ 4	โครงการศูนย์วิจัยประยุกต์การแปรรูปอาหาร/สินค้าเกษตรและพัฒนาธุรกิจ
โครงการ 5	การจัดโปรแกรมสัมมนาเพื่อผู้บริหารระดับสูง
โครงการ 8	ส่งเสริมผู้ค้า 2 ระดับ
โครงการ 9	การจัดตั้งศูนย์ออกแบบและการตลาด
โครงการ 11	การออกหนังสือแนะนำโดยชุมชนในจังหวัด
โครงการ 12	การจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติจังหวัดนครราชสีมา
โครงการ 18	โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับเทคโนโลยีสูงในจังหวัดนครราชสีมา
โครงการ 20	การจัดตั้งบริษัทการบินนานาชาติ
โครงการ 23	การจัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าที่มีชื่อในจังหวัดบุรีรัมย์
โครงการ 26	การรณรงค์จังหวัดสีเขียวและสะอาด
โครงการ 27	การก่อสร้างภาควิชาการออกแบบในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
โครงการ 28	การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับโครงการเงินกู้สำหรับลูกค้ารายย่อย
โครงการ 30	โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมชนบท โดย BOI
โครงการ 31	การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือความร่วมมือธุรกิจขนาดเล็ก
โครงการ 32	จัดตั้งศูนย์วิสาหกิจเล็กภูมิภาค
โครงการ 33	โครงการจัดหาช่องทางจัดจำหน่ายให้กับสินค้าประจำท้องถิ่น
โครงการ 34	การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมสนับสนุน จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 1 ความเป็นมา วัตถุประสงค์ และขอบเขตของการศึกษา

1.1 ความเป็นมา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (ปี พ.ศ. 2540 – 2544) ได้กำหนดโครงการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจออกไปสู่ภูมิภาค แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ภายใต้โครงการนี้ กำหนดให้มีการสร้างแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นรายกลุ่มจังหวัด เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการพัฒนาในแต่ละท้องถิ่น จะเป็นไปอย่างสอดคล้องกับศักยภาพ และความต้องการของพื้นที่นั้นๆ หลักการนี้ตรงกันกับกลยุทธ์การพัฒนาของกระทรวงอุตสาหกรรม การที่จะทำให้อุตสาหกรรมดังกล่าวบังเกิดผล จำเป็นที่จะต้องมีความสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม (หรือการลงทุน) สำหรับแต่ละกลุ่มจังหวัด

ภายใต้โครงการตามแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องริเริ่มกิจกรรมที่จะนำไปสู่การกำหนดแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด วัตถุประสงค์ของแผนแม่บทนี้ ก็เพื่อที่จะกำหนดวิธีการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้เพื่อการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีส่วนช่วยให้เกิดการกระจายของฐานการผลิตเชิงอุตสาหกรรม และการกระจายการลงทุนไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้ยังเป็นที่ยึดมั่นว่าแผนการพัฒนาจะกำหนดโครงการ ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐซึ่งจะเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งก่อให้เกิดระบบและโครงการเพื่อการปรับปรุงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาได้เริ่มต้นเมื่อปลายเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 โดยยึดถือขอบเขตของการศึกษา ซึ่งกำหนดอยู่ในเอกสารเรื่องขอบเขตของงาน ซึ่งได้มีการเห็นสัญญากันระหว่างองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) กับสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 13 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2542

1.2 วัตถุประสงค์

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในกลุ่มจังหวัด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ โดยจะมีการกำหนดโครงการพัฒนาที่ชัดเจน รวมทั้งแผนปฏิบัติการเพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในชนบท นอกจากนี้ จะได้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีในด้านที่เกี่ยวข้องให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยและที่ปรึกษาไทยตลอดกระบวนการการศึกษา

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

พื้นที่ที่ทำการศึกษา	จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดชัยภูมิ กรุงเทพฯ และปริมณฑล
ประเภทของอุตสาหกรรม	อุตสาหกรรมการผลิตยวภัณฑ์เครื่องสำอาง โดยจะเน้นที่ อุตสาหกรรมสนับสนุน และอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร

1.4 วิธีการ และกำหนดการของการศึกษา

กำหนดการของการสำรวจ : กำหนดการของการสำรวจภาคสนามและการจัดทำ
รายงานผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วจนถึงปัจจุบัน มีดังนี้

กำหนดการของการสำรวจภาคสนาม

- การสำรวจภาคสนามครั้งที่ 1 (อธิบายและพิจารณารายงานขั้นต้น)	1-17 ธันวาคม 2542
- การสำรวจภาคสนามครั้งที่ 2 (การสำรวจเต็มรูปแบบ)	5 มกราคม – 24 กุมภาพันธ์ 2543
- การสำรวจภาคสนามครั้งที่ 3 (อธิบายและพิจารณารายงาน ขั้นกลางและสำรวจเพิ่มเติม)	13-30 มีนาคม 2543
- การสำรวจภาคสนามครั้งที่ 4 (อธิบายและพิจารณาร่างรายงาน ฉบับสมบูรณ์)	24 พฤษภาคม – 6 มิถุนายน 2543

กำหนดการในการส่งรายงาน

รายงานการศึกษาขั้นต้น	1 ธันวาคม 2542
รายงานการศึกษาขั้นกลาง	15 มีนาคม 2543
รายงานการศึกษาขั้นสุดท้าย	24 พฤษภาคม 2543

ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์สภาพของอุตสาหกรรมในปัจจุบันส่วนใหญ่ได้มาโดยการรับฟังโดยตรงจากผู้จัดการของกิจการ/โรงงาน และจากการสำรวจด้วยแบบสอบถามที่ส่งไปให้กิจการเหล่านี้ สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ระบบและสภาพการเงินเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และอุตสาหกรรมภูมิภาค คณะผู้ทำการศึกษาได้ข้อมูลมาโดยการเข้าพบกับเจ้าหน้าที่ของสถาบันที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ ที่ปรึกษาไทยเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานอุตสาหกรรมในสองจังหวัดดังกล่าว จำนวนสถาบันและสถานประกอบการธุรกิจที่คณะผู้ทำการศึกษาได้เข้าพบในระหว่างการสำรวจภาคสนาม และจำนวนสถานประกอบการธุรกิจที่ได้ตอบแบบสอบถามในการสำรวจด้วยแบบสอบถามมีดังนี้

1) เข้าพบหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ (รวมทั้งสถาบันการศึกษา/ฝึกอบรม) และสถาบันการเงิน	32
2) เข้าพบและเยี่ยมชมบริษัท/โรงงาน (โดยสมาชิกของคณะผู้ทำการศึกษา)	121
จังหวัดนครราชสีมา	39
จังหวัดบุรีรัมย์	16
จังหวัดสุรินทร์	20
จังหวัดชัยภูมิ	25
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	21
3) สำรวจผู้ประกอบการธุรกิจด้วยแบบสอบถาม (โดยที่ปรึกษาไทย)	40

ในการศึกษาได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการใน 4 จังหวัด จังหวัดละ 2 ครั้ง การประชุมครั้งแรกมีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์สภาพอุตสาหกรรมในแต่ละจังหวัด ในขณะที่การประชุมครั้งที่ 2 ได้รับการวางแผนให้เป็นวิธีการที่จะกำหนดแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในแต่ละจังหวัดทั้งสองครั้งมีดังนี้

การประชุมเชิงปฏิบัติการ	จังหวัดนครราชสีมา	จังหวัดบุรีรัมย์	จังหวัดสุรินทร์	จังหวัดชัยภูมิ
ครั้งที่ 1	37	51	51	51
ครั้งที่ 2	58	39	30	35

บทที่ 2 สถานภาพปัจจุบันของกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

2.1 กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย 4 จังหวัด

กลุ่มจังหวัด 4 จังหวัดที่ได้รับเลือกเพื่อการศึกษา ("จังหวัดเป้าหมาย/กลุ่มจังหวัด") ตั้งอยู่ในพื้นที่ทางตะวันตกเฉียงใต้และตอนล่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมาเป็นจังหวัดในกลุ่มที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครมากที่สุดโดยอยู่ห่างจากกรุงเทพฯประมาณ 250 กิโลเมตร ในขณะที่เขตจังหวัดทางด้านตะวันออกของสุรินทร์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯประมาณ 500 กิโลเมตร จังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่เขตชายแดนทางด้านตะวันออกติดกับประเทศกัมพูชา ส่วนจังหวัดชัยภูมิตั้งอยู่เหนือจังหวัดนครราชสีมา โดยมีพื้นที่ติดกับจังหวัดขอนแก่นซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครองของภูมิภาค ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของจังหวัดเป้าหมายทั้ง 4 จังหวัด เปรียบเทียบกับทั้งประเทศสามารถสรุปได้ดังตารางข้างล่างนี้

	ประเทศ	กลุ่มจังหวัด	สัดส่วน
พื้นที่ (ตร.กม.)	513,114	51,718	10.1%
ประชากร (คน)	60,819,227	6,488,879	10.7%
ความหนาแน่นประชากร (ต่อ ตร.กม.)	119	126	-
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภูมิภาค (ล้านบาท)	4,598,292	186,376	4%
รายได้ต่อหัว (บาท)	76,634	28,722	37.5%
จำนวนธุรกิจที่เกิดขึ้น	318,660	12,052	3.8%

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กลุ่มจังหวัดเป้าหมายทั้ง 4 จังหวัดมีพื้นที่รวมประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งประเทศ และมีประชากรประมาณร้อยละ 10 ของประชากรรวมเช่นกัน ส่วนจำนวนของธุรกิจที่มีอยู่ในกลุ่มจังหวัดเป้าหมายคิดเป็นเพียงร้อยละ 3.8 ของจำนวนธุรกิจที่อยู่ทั้งหมดในประเทศ รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในกลุ่มจังหวัดเป้าหมายคิดเป็นประมาณ 1 ใน 3 ของค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ (และเท่ากับ 1 ใน 10 ของรายได้ในเขตกรุงเทพมหานคร) จากการจัดลำดับโดยใช้ดัชนีวัดการพัฒนาโดยรวมของสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในลำดับที่ 24 ชัยภูมิอยู่ในลำดับที่ 45 บุรีรัมย์อยู่ในลำดับที่ 46 และสุรินทร์อยู่ในลำดับที่ 53

2.2 โครงสร้างทางอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

ตาราง 3 และตาราง 4 แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางอุตสาหกรรมและการจ้างงานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกลุ่มจังหวัดเป้าหมายในปี พ.ศ. 2539 ทางด้านซ้ายของตาราง 2.1-5 แสดงการเปรียบเทียบกับโครงสร้างทางอุตสาหกรรมของทั้งประเทศโดยใช้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) จะเห็นได้ชัดว่าการเกษตรเป็นพื้นฐานหลักทางเศรษฐกิจของทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย ในขณะที่ภาคการผลิตมีสัดส่วนสูงกว่าภาคเกษตรในจังหวัดนครราชสีมา ภาคเกษตรครอบครองสัดส่วนสูงสุดในอีก 3 จังหวัดในกลุ่ม ความสำคัญของภาคเกษตรสามารถเห็นได้ชัดเจนในโครงสร้างการจ้างงานรายสาขา (ตาราง 4) ถึงแม้ว่าในจังหวัดนครราชสีมาภาคเกษตรจะไม่ได้เป็นภาคที่สำคัญที่สุดในแง่ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) แรงงานร้อยละ 66 ยังคงอยู่ในภาคเกษตร อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในกลุ่มซึ่งมีสัดส่วนของการจ้างงานในภาคเกษตรสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ร้อยละ 85 ในจังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยละ 81.6 ในจังหวัดสุรินทร์ และร้อยละ 76.9 ในจังหวัดชัยภูมิ จะพบว่าจังหวัดนครราชสีมา มีสัดส่วนต่ำที่สุดในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มจังหวัดนี้เป็นกลุ่มที่มีความหนาแน่นของประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมสูงที่สุดในประเทศ

ตาราง 3 ผลผลิตมวลรวมจังหวัดในจังหวัดเป้าหมาย (2539)

	หัวไร่จาก จักร %	ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ%	ชัยภูมิ		นครราชสีมา		บุรีรัมย์		สุรินทร์	
			ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%
เกษตรกรรม	11.0	19.9	7,555	26.8	17,226	17.1	7,385	23.2	5,900	23.0
เหมืองแร่	1.4	0.7	0	0.0	1,410	1.4	266	0.9	77	0.3
อุตสาหกรรม	28.4	12.2	4,341	15.4	24,579	24.4	3,024	9.5	924	3.6
ก่อสร้าง	7.4	11.1	2,509	8.9	10,980	10.9	3,247	10.2	2,565	10.0
ไฟฟ้าและน้ำประปา	2.3	1.4	395	1.4	1,813	1.8	350	1.1	334	1.3
การคมนาคมและการสื่อสาร	7.3	4.3	1,015	3.6	3,727	3.7	955	3.0	975	3.8
ขายส่งและขายปลีก	15.5	18.9	5,356	19.0	12,592	12.5	7,385	23.2	6,106	23.8
ธนาคาร ประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์	7.6	4.8	987	3.5	4,533	4.5	1,305	4.1	1,180	4.6
ที่อยู่อาศัยที่มีเจ้าของ	2.4	3.6	1,156	4.1	2,619	2.6	1,305	4.1	1,180	4.6
การบริหารสาธารณะและการป้องกัน	3.7	7.2	1,691	6.0	5,540	5.5	2,260	7.1	2,258	8.8
บริการ	13.1	15.9	3,186	11.3	15,715	15.6	4,361	13.7	4,156	16.2
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	100.0	100.0	28,191	100	100,734	100	31,663	100	25,654	100

ที่มา: ข้อมูลประเทศไทย ปี 2541-2542 บริษัท อัลฟา รีเสิร์ช จำกัด

ตาราง 4 ลูกจ้างอายุ 13 ปีและมากกว่าตามรายสาขาอุตสาหกรรม (2538)

	อัตราการขาด จักร %	ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ %	ภูมิภาค		นครราชสีมา		บุรีรัมย์		สุรินทร์	
			คน	%	คน	%	คน	%	คน	%
การปลูกป่า การล่าสัตว์ และการประมง	46.7	73.1	481,269	76.9	939,700	66.0	661,529	85.0	605,418	81.6
เหมืองแร่	0.2	0.0	-	-	-	-	396	0	803	0
โรงงาน	14.9	6.2	32,374	5.2	144,299	10.1	17,240	2.2	18,843	2.5
ก่อสร้าง	7.3	3.4	10,276	1.6	68,835	4.8	11,933	1.5	15,356	2.1
ไฟฟ้า ก๊าซ น้ำ และการบริการสาธารณะ	0.6	0.2	1,693	0.3	1,833	0.1	3,913	0.5	409	0.1
พาณิชย์	13.6	7.0	44,059	7.0	126,511	8.9	40,081	5.1	37,720	5.1
คมนาคม เหมืองแร่ และการสื่อสาร	3.3	1.7	6,798	1.1	20,612	1.4	3,967	0.5	10,431	1.4
บริการ	13.4	8.3	49,769	7.9	121,756	8.6	39,559	5.1	53,318	7.2
กิจกรรมที่ไม่ระบุ	0.0	0.0	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมจำนวนคนทั้งหมด	100.0	100.0	626,228	100	1,423,597	100	778,659	100	742,297	100

ที่มา: ข้อมูลประเทศไทย ปี 2541-2542 บริษัท ชัลฟา รีเสิร์ช จำกัด

2.3 ที่ตั้งของโรงงานตามทางภูมิศาสตร์และการลงทุนในจังหวัดเป่าหมาย

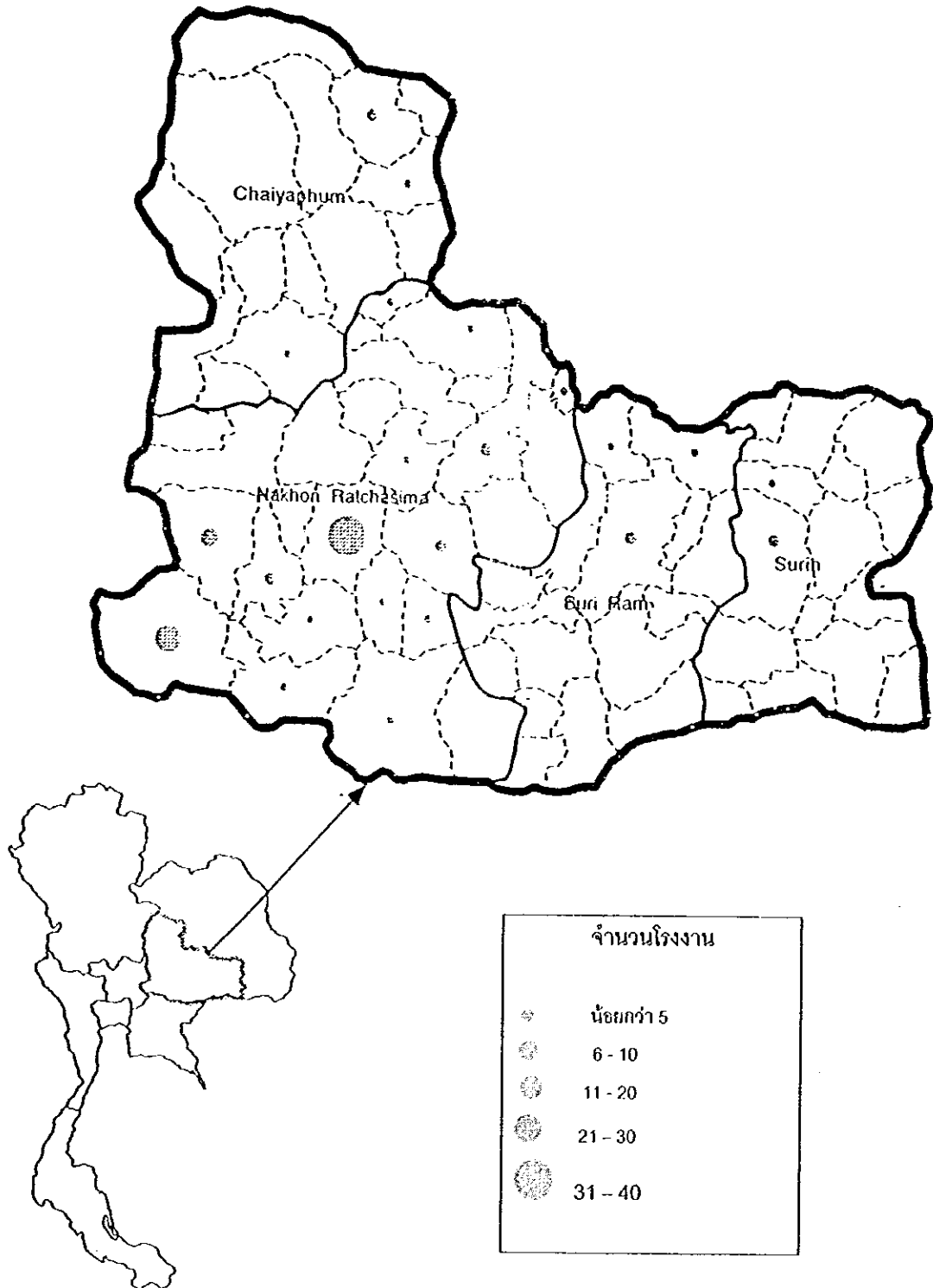
แผนภาพ 2 แสดงให้เห็นที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของโรงงานที่มีคนงาน 100 คน หรือมากกว่า ในกลุ่มจังหวัดเป่าหมาย ในปี 2538 ตาราง 5 สรุปให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของจำนวนโรงงานที่ก่อตั้งของแต่ละจังหวัด ขนาดของคนงาน ระหว่างปี 2537 - 2539 จะเห็นได้ชัดว่าโรงงานจำนวนน้อยที่ดำเนินกิจการในกลุ่มจังหวัดยกเว้นจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งโดยหลัก ๆ แล้วเป็นโรงงานขนาดเล็ก ที่ดำเนินงานแบบระบบครอบครัว มีโรงงานเพียง 11 แห่งเท่านั้นที่มีคนงานเกินกว่า 300 คน ใน 3 จังหวัด ยกเว้นจังหวัดนครราชสีมา ในปี 2539

นอกจากจะมีพื้นที่มากเป็นอันดับ 1 และมีประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศแล้ว จังหวัดนครราชสีมายังเป็นจังหวัดที่มีความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจโดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) สูงเป็นอันดับ 6 ของประเทศ จังหวัดนครราชสีมาจึงถูกคาดหวังให้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มจังหวัดเป่าหมาย อย่างไรก็ตาม แรงกระตุ้นหลักจากภายนอกเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากกรณีของจังหวัดระยอง กล่าวคือ ระยองเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 220-255 กิโลเมตร ซึ่งไม่แตกต่างจังหวัดนครราชสีมา (ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 250 กิโลเมตร) นอกจากนั้น ความหนา

แน่นของประชากรในทั้งสองจังหวัดมีค่าใกล้เคียงกัน แต่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535 - 2538 จังหวัดระยองได้รับการลงทุนจากภายนอกจำนวนมาก หรือคิดเป็นประมาณ 14 เท่าของปริมาณการลงทุนในจังหวัดนครราชสีมา (มูลค่ารวมของโครงการทั้งหมดที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน) ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวเกิดมาจากการที่รัฐบาลกลางและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดระยองร่วมมือกันสร้างแผนพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเน้นให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมหนักที่มีการใช้ทุนหนาแน่น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน หากต้องส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมในกลุ่มจังหวัดเป้าหมายทั้ง 4 จังหวัด ซึ่งมีจังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องวางแผนพัฒนาโดยคำนึงถึงศักยภาพในการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและนำแผนนั้นมาปฏิบัติ จึงจะสามารถคาดหวังการเติบโตในอนาคตได้

แผนภาพ 2 ที่ตั้งโรงงานตามแผนที่ทางภูมิศาสตร์
(จำนวน 100 คนหรือมากกว่า ยกเว้นโรงสีข้าว)

Source: "Promotion of Industrial Competitiveness in the Disadvantaged Regions of Thailand" March 1997, UNIDO

ตาราง 5 การเปลี่ยนแปลงจำนวนการตั้งโรงงาน

ขนาดของโรงงานและคนงาน : จังหวัดนครราชสีมา

ขนาดโรงงาน	จำนวนโรงงาน			จำนวนคนงาน		
	2537	2538	2539	2537	2538	2539
1-9 คนงาน	3,483	3,938	4,220	10,515	12,161	13,479
10-19 คนงาน	155	565	701	6,170	7,747	9,641
20-49 คนงาน	327	428	498	9,574	12,697	14,713
50-99 คนงาน	128	179	196	8,744	12,091	13,344
100-229 คนงาน	105	125	141	17,461	21,530	23,367
300-499 คนงาน	22	22	29	8,149	8,163	10,852
500-999 คนงาน	5	6	14	3,216	4,131	9,551
มากกว่า 1000 คนงาน	6	10	13	17,442	23,632	27,936
รวม	4,531	5,277	5,812	81,271	102,092	122,886

ขนาดของโรงงานและคนงาน : ชัยภูมิ

ขนาดโรงงาน	จำนวนโรงงาน			จำนวนคนงาน		
	2537	2538	2539	2537	2538	2539
1-9 คนงาน	1,560	1,614	1,763	4,239	4,468	5,089
10-19 คนงาน	130	161	202	1,721	2,130	2,650
20-49 คนงาน	72	102	123	2,073	2,971	3,602
50-99 คนงาน	33	45	49	2,157	2,984	3,208
100-229 คนงาน	11	15	18	1,483	2,202	2,387
300-499 คนงาน	1	-	-	412	-	-
500-999 คนงาน	1	1	1	805	805	805
มากกว่า 1000 คนงาน	-	-	-	-	-	-
รวม	1,808	1,939	2,156	12,890	15,560	17,741

ขนาดของโรงงานและคนงาน : บุรีรัมย์

ขนาดโรงงาน	จำนวนโรงงาน			จำนวนคนงาน		
	2537	2538	2539	2537	2538	2539
1-9 คนงาน	1,601	1,654	1,710	4,110	4,377	4,712
10-19 คนงาน	137	145	171	1,809	1,930	2,323
20-49 คนงาน	109	122	137	3,153	3,505	3,983
50-99 คนงาน	27	34	35	1,797	2,271	2,365
100-229 คนงาน	18	18	20	2,711	2,984	3,288
300-499 คนงาน	2	1	2	655	315	785
500-999 คนงาน	2	2	3	1,226	1,188	1,872
มากกว่า 1000 คนงาน	1	1	1	1,435	1,435	1,435
รวม	1,897	1,977	2,079	16,906	18,005	20,743

ขนาดของโรงงานและคนงาน : สุรินทร์

ขนาดโรงงาน	จำนวนโรงงาน			จำนวนคนงาน		
	2537	2538	2539	2537	2538	2539
1-9 คนงาน	1,563	1,575	1,588	5,402	5,503	5,635
10-19 คนงาน	179	189	208	2,415	2,561	2,836
20-49 คนงาน	119	127	152	3,454	3,739	4,327
50-99 คนงาน	29	36	36	1,900	2,696	2,637
100-229 คนงาน	13	13	17	1,882	1,877	2,383
300-499 คนงาน	5	4	4	1,797	1,379	1,264
500-999 คนงาน	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 1000 คนงาน	-	-	-	-	-	-
รวม	1,908	1,911	2,005	16,850	17,755	19,082

(ที่มา : สถิติโรงงานประจำปี 2535-2539 กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม)

2.4 นโยบายและกลไกการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลในการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค

2.4.1 การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับการพัฒนาอุตสาหกรรม ในภูมิภาค

รัฐบาลไทยประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 ในพระราชบัญญัตินี้มีการกำหนดแนวทางพื้นฐานในการจัดทำนโยบายการจัดสรรงบประมาณและการจัดทำแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั่วประเทศ รวมทั้งให้มีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการ พระราชบัญญัตินี้ได้วางกรอบให้มีการจัดทำแผนและนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในชุมชน ในภูมิภาคและในท้องถิ่นชนบทไว้ในหมวดที่ 4 แต่ไม่ได้กล่าวในรายละเอียด แต่ในขณะนี้มีการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งได้มีการนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแล้ว แผนแม่บทนี้กล่าวถึงกลยุทธ์วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการปฏิบัติงานในระดับปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

แนวทางและมาตรการในการดำเนินการพัฒนาวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชน

1. บ่มเพาะการจัดตั้งวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชนที่เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาในอนาคต

1.1 ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดใหญ่กระจายงานให้วิสาหกิจรายย่อยหรือวิสาหกิจชุมชนในลักษณะการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ธุรกิจเอกชน ราษฎร หรือกลุ่มราษฎรในชนบท และ/หรือองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO)

1.2 จัดตั้งศูนย์หรือหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจในภูมิภาค

1.3 จัดให้มีสินเชื่อนโยบายเพื่อการจัดตั้งกิจการ (Start-up Fund) ในสถาบันการเงินพิเศษสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการสมทบเงินทุนบางส่วนจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือธนาคารแห่งประเทศไทย

1.4 กำหนดนโยบายการร่วมลงทุนของกองทุนร่วมลงทุนวิสาหกิจขนาดย่อมให้ครอบคลุมถึงวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชน โดยกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จะจัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอาจเข้าไปมีส่วนร่วม

1.5 เร่งรัดกิจกรรมสนับสนุนข้อมูลโอกาสการลงทุนในระดับพื้นที่ ตลอดจนบริการปรึกษาแนะนำในเรื่องการลงทุน

2. ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้ และภูมิปัญญาเดิมของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างโอกาสทางด้านธุรกิจโดยอาศัยวิทยาการใหม่ ๆ ที่เหมาะสม

2.1 จัดบริการที่ปรึกษาทางด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รูปแบบสินค้า และบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มยกระดับสินค้า เพิ่มคุณค่าในการใช้สอย และเพิ่มมูลค่าเพิ่ม

2.2 จัดให้มีการฝึกอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงานการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รูปแบบ และบรรจุภัณฑ์สินค้า ทั้งในรูปแบบปกติ และการถ่ายทอดขยายผล โดยใช้วิทยากรในท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ

3. ยกกระตือรือร้นขีดความสามารถในด้านการจัดการเชิงธุรกิจ และการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยให้สามารถเข้าสู่ระบบที่เป็นทางการได้

3.1 จัดบริการฝึกอบรม และบริการที่ปรึกษาในด้านการจัดการทางการเงิน บัญชี การผลิต การตลาด และการบริหารงานบุคคล ซึ่งจะต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้สอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์ของผู้ประกอบการ หรือบุคลากรในกิจการนั้น

3.2 จัด-พัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้ประกอบการโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มวิสาหกิจอิสระและวิสาหกิจชุมชน

3.3 ส่งเสริมให้วิสาหกิจรายย่อย และวิสาหกิจชุมชนเข้าจดทะเบียนอย่างเป็นทางการ โดยใช้มาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้เป็นพิเศษในช่วง 5 ปีแรกของการดำเนินการ

3.4 ส่งเสริมรูปแบบการประกอบการวิสาหกิจในลักษณะองค์กรร่วม หรือกิจการร่วมของกลุ่มวิสาหกิจในพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยง ช่วยเหลือรองรับซึ่งกันและกัน ทั้งด้านการจัดซื้อสินค้าและ

วัตถุประสงค์ การเก็บรักษา การแบ่งโควตาการผลิต การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การจัดจำหน่ายสินค้า การขนส่ง และการโฆษณาประชาสัมพันธ์

4. ผลักดันและยกระดับความร่วมมือในกลุ่มธุรกิจ

4.1 ส่งเสริมการจัดตั้งสมาคมเพื่อเป็นตัวแทนของวิสาหกิจรายย่อย โดยมีการสำรวจสมาคมที่มีอยู่แล้ว และสำรวจความต้องการของวิสาหกิจรายย่อยเสียก่อน

4.2 กระตุ้นและส่งเสริมบทบาทและศักยภาพของสมาคมธุรกิจ โดยอาศัยบทเรียนและประสบการณ์จากต่างประเทศ

4.3 เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรที่เป็นตัวแทน ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนทางการเงิน การฝึกอบรม การวางแผนพัฒนา

ระบบการบริหารราชการในประเทศไทยมีลักษณะของการรวมศูนย์ค่อนข้างสูงและมีการควบคุมการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอย่างเข้มงวด ระบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันได้รับการพัฒนาและดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดให้ระบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีลักษณะเป็นแบบโครงสร้างหลายชั้น อยู่ใน 3 องค์กร กล่าวคือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ด้วยเหตุนี้ระบบการปกครองของประเทศไทยจึงเป็นลักษณะโครงสร้างการบริหารแบบรวมศูนย์ และมีโครงสร้างอื่นอีก 2 โครงสร้าง (ภูมิภาค และท้องถิ่น) ร่วมกันทำหน้าที่ที่สำคัญ ตาราง 6 แสดงหน่วยการปกครองในแต่ละจังหวัดใน 4 จังหวัดในปี พ.ศ. 2542

ตาราง 6 การแบ่งส่วนราชการในจังหวัด : ปี 2542

จังหวัด	อำเภอ	กิ่งอำเภอ	เทศบาล	สุขาภิบาล	ตำบล	หมู่บ้าน
ชัยภูมิ	14	1	1	19	124	1,273
นครราชสีมา	24	3	4	42	289	3,212
บุรีรัมย์	17	3	2	22	189	2,287
สุรินทร์	13	2	1	13	159	1,912

ที่มา : สำนักงานทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2.4.2 สภาพปัจจุบันของการบริการทางการเงินในจังหวัดเป่าหมาย

(1) ประเภทและจำนวนสถาบันการเงินในจังหวัดเป่าหมาย

ดังที่แสดงไว้ในตาราง 7 ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐบาล (SFIs) มีสาขาเป็นจำนวนมากในจังหวัดเป่าหมาย อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าไม่มีสถาบันการเงินใดที่มีฐานในพื้นที่ชนบท

ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐบาลนั้น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้ก่อตั้งสาขาขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมาในเดือนพฤศจิกายน ปี 2542 ตามนโยบายของรัฐบาลและบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ปัจจุบันมีสำนักงานภาคและสำนักงานจังหวัดในจังหวัดนครราชสีมาและสุรินทร์ และกำลังจะเปิดเป็นสำนักงานเพิ่มเติมที่จังหวัดชัยภูมิในเดือนกรกฎาคม ปี 2543

ขณะเดียวกันธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีหน้าที่ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการเกษตร และ ธนาคารออมสิน ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อการออมทรัพย์ส่วนบุคคลได้เปิดดำเนินการอยู่แล้ว จำนวน 48 และ 40 สาขาตามลำดับในจังหวัดเป่าหมาย

ตาราง 7 จำนวนธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐในจังหวัดเป่าหมาย

(จนถึงสิ้นปี 2541)

รายชื่อธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ยอดรวมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
ธนาคารพาณิชย์					
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	111	17	7	8	4
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	87	17	4	6	5
ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	74	12	4	4	3
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	63	11	5	2	2
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	61	8	2	3	2
ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)	43	12	1	4	1
ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)	23	5	-	2	1
ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)	17	3	1	-	1
ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ	15	1	-	1	1
ธนาคารนครหลวงไทย	13	3	-	2	1
ธนาคารเอเชีย	12	2	1	-	1
ธนาคารนครธน	9	4	-	-	-
ธนาคารรัตนสิน	5	2	-	-	-
ธนาคารไทยทุน	4	2	-	-	-
รวม	537	99	25	32	22
สถาบันการเงินของรัฐ					
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	154	20	11	10	7
ธนาคารออมสิน	131	20	6	8	6
บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	6	1	(1)*	-	1
บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม	2	(1)*	-	-	-
บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม	-	(1)*	-	-	-
รวม	293	42	17	18	14
รวมทั้งสิ้น	830	141	42	50	36

(ที่มา) ธนาคารแห่งประเทศไทย

- (หมายเหตุ)
1. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม เปิดสำนักงานสาขาที่จังหวัดนครราชสีมา ในเดือนพฤศจิกายน 2542
  2. บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม กำหนดเปิดสำนักงานสาขาที่จังหวัดนครราชสีมา ในเดือนเมษายน 2543
  3. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีกำหนดการเปิดสำนักงานจังหวัดที่จังหวัดชัยภูมิในเดือนกรกฎาคม 2543

(2) ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางการเงิน

ความคิดเห็นของผู้ที่วิสาหกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

- 1) อัตราดอกเบี้ยยังคงสูงอยู่
- 2) ไม่สามารถกู้เพิ่มได้
- 3) การขาดเงินสนับสนุนให้กับอุตสาหกรรมท้องถิ่นและวิสาหกิจขนาดเล็ก
- 4) การขาดการประชาสัมพันธ์

ความคิดเห็นของสถาบันการเงิน

บุคคลหลายท่านในสถาบันการเงินชี้ให้เห็นว่ามีสาเหตุหลายประการที่พวกเขาไม่ใส่ใจหนักกับโครงการเงินกู้เพื่อธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

- 1) ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม พยายามที่จะปกปิดข้อมูลตัวเลขทางการเงิน
- 2) บางกลุ่มไม่ทำหลักฐานและรายงานทางการเงิน
- 3) ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม มักจะรายงานตัวเลขที่ผิดไปจากความเป็นจริง
- 4) ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม บางรายดำเนินงานต่อเป็นเวลานานปีแม้ว่าจะล้มละลาย
- 5) ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ไม่เสนอแผนการขายโดยละเอียด และ
- 6) จำนวนเงินที่ต้องการกู้มากเกินไปเกินกว่ามูลค่าของสินทรัพย์

2.5 การลงทุนในสิ่งแวดล้อมในสี่จังหวัดเป้าหมาย

เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ กับกรุงเทพฯ และปริมณฑล ในด้านของวัตถุดิบ แรงงาน สาธารณูปโภค และเทคโนโลยี กลุ่ม 4 จังหวัดนี้ได้เปรียบกรุงเทพฯ ในด้านการมีทรัพยากรทางการเกษตร/แร่ธาตุบางชนิด และมีแรงงานที่มีค่าจ้างต่ำ ในขณะที่มีข้อเสียเปรียบทางด้านบุคลากรระดับวิศวกรและผู้จัดการ/หัวหน้างาน โครงสร้างพื้นฐานทั้งทางกายภาพและสังคม และการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ

ในกลุ่ม 4 จังหวัด จังหวัดนครราชสีมามีความได้เปรียบเหนือ 3 จังหวัดในด้านทางเข้ากรุงเทพฯ และโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางสังคมและกายภาพ ราคาที่ดินเกือบจะเท่ากันในกลุ่ม 4 จังหวัด จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และ จังหวัดชัยภูมิ ไม่มีข้อได้เปรียบอื่นใดเหนือ จังหวัดนครราชสีมา นอกจากค่าจ้าง และค่าครองชีพที่ต่ำกว่า ถึงแม้ว่าจังหวัดเหล่านี้จะมีทรัพยากรท้องถิ่น เช่น ข้าวหอมมะลิใน จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ และแร่โปแตสใน จังหวัดชัยภูมิ ตาราง 8 แสดงข้อแตกต่างบางประการของโครงสร้างพื้นฐานและการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มจังหวัดเป้าหมายกับเมืองใหญ่อื่นๆ ในประเทศไทย

ตาราง 7. สภาวะการลงทุนของแต่ละจังหวัด (1/2)

องค์ประกอบ	กรุงเทพมหานคร	อยุธยา (ภาคกลาง)	กาญจนบุรี (ภาคตะวันตก)	ฉะเชิงเทรา (ภาคตะวันออก)	ลำพูน (ภาคเหนือ)
1. พิมพ์สิ่งพิมพ์อุตสาหกรรม	เขต 1	เขต 2	เขต 2	เขต 2	เขต 3
2. ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร	-	76 กิโลเมตร	128 กิโลเมตร	128 กิโลเมตร	670 กิโลเมตร
3. การคมนาคมจากกรุงเทพฯ	-	รถยนต์โดยสาร รถไฟ	รถยนต์โดยสาร รถไฟ	รถยนต์โดยสาร รถไฟ	รถยนต์โดยสาร รถไฟ
4. ทำเรือ	ทำเรือน้ำลึก (คลองเตย)	-	-	ทำเรือน้ำลึก(แหลมฉบัง มาบตาพุด สัตหีบ)	-
5. ทำอากาศยาน	สนามบินนานาชาติ (ดอนเมือง)	-	-	-	สนามบินนานาชาติ (เชียงใหม่)
6. ประชา (ลูกบาทกิโลเมตร) 2538	1,405,200,000	6,269,891	5,880,208	11,495,381	-
7. ปริมาณการไฟฟ้า (10 กิโลวัตต์ 2538)	20,231,869	1,626,250	497,164	1,164,728	-
8. จำนวนประชากรต่อโทรศัพท์ (2541)	2.0 คน	13.2 คน	23.7 คน	14.7 คน	13.3 คน
9. จำนวนประชากรต่อโรงพยาบาล (2539)	3,766.0 คน	1,458.5 คน	1,414.1 คน	1,594.6 คน	1,187.3 คน
10. จำนวนประชากรต่อแพทย์	998 คน	6,926 คน	8,277 คน	7,340 คน	9,418 คน
11. ค่าจ้างขั้นต่ำต่อวัน (มกราคม 2541)	162 บาท	130 บาท	130 บาท	130 บาท	130 บาท
12. ประชาชนที่ดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ต่อไร่	3,500,000	2,200,000	1,800,000	2,200,000	1,600,000
13. รายได้ต่อครอบครัวต่อเดือน	21,550 บาท	11,376 บาท	10,230 บาท	11,820 บาท	8,735 บาท
14. เงินสะสมต่อหัว (2541)	538,955 บาท	50,070 บาท	24,825 บาท	55,764 บาท	17,739 บาท

ตาราง 8. สภาพการลงทุนของแต่ละจังหวัด (2/2)

องค์ประกอบ	สงขลา (ภาคใต้)	นครราชสีมา (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	บุรีรัมย์ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	สุรินทร์ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	ชัยภูมิ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
1. พื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม	เขต 3	เขต 2	เขต 2	เขต 2	เขต 3
2. ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร	95 กิโลเมตร				
3. การคมนาคมจากกรุงเทพมหานคร	รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ เครื่องบิน	รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ เครื่องบิน	รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ เครื่องบิน	รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ	รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ
4. ทำเนื้อ	ทำเนื้อน้ำลึก (สงขลา)	-	-	-	-
5. ทำอวกาศยกาน	สนามบินนานาชาติ (หาดใหญ่)	สนามบินภายในประเทศ	สนามบินภายในประเทศ	-	-
6. ประชา (ลูกบาศก์เมตร) 2538	-	12,163,216	5,709,346	6,563,371	8,584,093
7. ปริมาณการไฟฟ้า (10 กิโลวัตต์ 2538)	-	1,259,487	239,542	216,584	205,728
8. จำนวนประชากรต่อโทรศัพท์ (2541)	12.2 คน	29.6 คน	17.6 คน	79.7 คน	60.5 คน
9. จำนวนประชากรต่อเตียงเย็บ (2539)	1,869.4 คน	1,617.7 คน	1,612.4 คน	1,630.2 คน	1,327.5 คน
10. จำนวนประชากรต่อแพทย์	2,265 คน	8,569 คน	16,571 คน	15,642 คน	16,816 คน
11. ค่าจ้างรับต่ำต่อวัน (มกราคม 2541)	130 บาท	140 บาท	130 บาท	130 บาท	130 บาท
12. ราคาขายที่ดินในมณฑลอุตสาหกรรมต่อไร่	900,000 บาท	1,000,000 บาท	-	-	-
13. รายได้ต่อครอบครัวต่อเดือน	11,089 บาท	8,803 บาท	6,446 บาท	6,517 บาท	7,166 บาท
14. เงินสะสมต่อหัว (2541)	48,755 บาท	19,739 บาท	7,176 บาท	7,397 บาท	7,331 บาท

จากการตรวจสอบแนวโน้มการลงทุนในอดีต และกิจกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ได้กระทำมาจนถึงปัจจุบัน เราสามารถชี้ปัญหาได้ดังต่อไปนี้

- (1) การลงทุนในจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และ จังหวัดชัยภูมิ ไม่คึกคัก
- (2) ความพยายามในการชักชวนการลงทุนจากภายนอกยังไม่เพียงพอ
- (3) ไม่มีการพัฒนาระบบข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

ปัญหาประการแรกเพราะว่าทั้ง 3 จังหวัดนี้ไม่มีข้อได้เปรียบเฉพาะในเรื่องใด นอกเหนือจากการมีแรงงานราคาถูกอยู่เป็นจำนวนมาก

สำหรับปัญหาประการที่สอง อาจกล่าวได้ว่ามีสาเหตุสำคัญ 2 ประการ ประการแรก ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนนครราชสีมา มีงบประมาณสำหรับการทำกิจกรรมจำกัด ถึงแม้ว่า ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนนครราชสีมา จะมีงบประมาณสำหรับการจัดทำแผนพิมพ์เพื่อการเผยแพร่บริการให้นักลงทุนทราบ และการจัดสัมมนา ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนนครราชสีมา ประการที่สอง ส่วนราชการในจังหวัด รวมทั้งศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนนครราชสีมา ไม่มีความคิดหรือนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน

ปัญหาข้อที่สาม เกิดจากการขาดโครงข่ายร่วมของระบบข้อมูล รวมทั้งข้อมูลทางด้านการส่งเสริมการลงทุน

2.6 การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการ

- (1) ปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนทางเทคนิคเพื่อการผลิตและการจัดการ

ถึงแม้ว่าจะได้มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 ในพื้นที่ที่ทำการศึกษานี้ และได้มีการจัดเตรียมโครงการให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคแล้วก็ตาม แต่ผลการปฏิบัติงานของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 และ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 ยังไม่มากพอที่จะทำให้เกิดการส่งเสริมอุตสาหกรรม

เหตุผลประการแรก คือ บุคลากรส่วนใหญ่ของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 เป็นข้าราชการที่ทำงานทางด้านธุรการ และไม่มีความชำนาญทางด้านการบริหารธุรกิจและด้านการผลิต เพราะฉะนั้น หากไม่มีการร้องขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ แล้ว ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคก็จะไม่สามารถให้คำแนะนำแก่บริษัทที่มาขอใช้บริการ

ประการที่สองจำนวนบุคลากรในศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค แต่ละแห่งยังไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามโครงการทั้งหมด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคแต่ละแห่งต้องดูแลรับผิดชอบ 4 ถึง 5 จังหวัดใน ขณะที่บุคลากรหลักของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคแต่ละแห่งมีเพียงประมาณ 10 คน

ประการที่สามศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคยังไม่ตระหนักถึงความต้องการของบริษัทท้องถิ่นในด้านการฝึกอบรมและด้านการให้คำปรึกษา ฉะนั้นการให้การสนับสนุนจึงยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ปัญหานี้อาจมีส่วนมาจากการขาดแคลนบุคลากรในศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค ในด้านคุณภาพและความชำนาญในวิชาชีพการบริหารธุรกิจ

ประการที่สี่ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคมิได้จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ทางด้านการผลิตและการจัดการ ทำให้ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคไม่มีข้อมูลที่จะเรียกใช้ได้โดยทันที การที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคจะหาผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในแต่ละด้าน ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคจะต้องเดินเรื่องไปตามลำดับขั้นตอนของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม เมื่อติดต่อไปยังสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขาหรือสำนักอื่นๆ ซึ่งการเดินเรื่องตามขั้นตอนนี้ต้องใช้เวลามาก ความยืดหยุ่นและความรวดเร็วในการให้การสนับสนุนทางเทคนิคโดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าคุณภาพของการบริการ

ประการที่ห้า การประสานงานระหว่างศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคและสถาบันที่ให้การสนับสนุนทางเทคนิคอื่น ๆ ยังไม่เพียงพอ ปัจจุบันมีสถาบันอื่น ๆ นอกจาก ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม

ภาค ที่ให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคเพื่อการผลิตและการจัดการ ตัวอย่างของสถาบันเหล่านี้ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันยานยนต์ สถาบันสิ่งทอไทย สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) สมาคมอุตสาหกรรมไทยและอื่น ๆ ถึงแม้ว่าสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้จะสามารถให้ความสนับสนุนทางด้านเทคนิคแก่บริษัทต่าง ๆ ทั่วประเทศ แต่สถาบันเหล่านี้ก็มิได้ให้ความสำคัญแก่พื้นที่ศึกษา 4 จังหวัดมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถาบันเหล่านี้ต้องรับผิดชอบทั่วทั้งประเทศ การที่จะดึงความสนใจของสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้ให้มาสนใจพื้นที่ 4 จังหวัด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 จะต้องสื่อสารให้คนสนใจสถาบันเหล่านี้อย่างจริงจัง และชี้ชวนให้สถาบันเหล่านี้ให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นสำหรับ 4 จังหวัดนี้

(2) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ใน 4 จังหวัด

เพื่อที่จะประเมินคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ใน 4 จังหวัด จึงได้จัดให้มีการสัมภาษณ์ และประชุมเชิงปฏิบัติการ กับบริษัทเอกชน สถาบันการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ และประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้พบว่า โดยทั่วไปแล้วทรัพยากรมนุษย์ใน 4 จังหวัด มีลักษณะคล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

ก) ในกลุ่มคนงานที่ไม่ใช้ฝีมือ คนงานเหล่านี้จะมีความขยัน และสามารถทำงานที่มีลักษณะเป็นงานประจำซ้ำๆกันได้ดี

ข) คนงาน และช่างเทคนิคโดยทั่วไปจะอ่อนทางด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

ค) คนงาน และช่างเทคนิคจะไม่ค่อยให้ความสนใจต่อกิจกรรมการปรับปรุงงานในโรงงาน

ง) คนงานไม่คุ้นเคยกับการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของบริษัท

จ) คนท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารกิจการไม่คุ้นเคยกับการคิดด้วยระบบเหตุและผล

(ตรรก)

ฉ) คนท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารกิจการไม่มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี และแนวคิดที่ใช้ในการบริหารงาน

ช) คนท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารกิจการ มีการรับรู้และตอบสนองในด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ช้ามาก

(3) ปัญหาของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สิ่งที่กล่าวว่าเป็นประการแรกคือ คนงานใน 4 จังหวัดมีชื่อเสียงที่ดีในแง่ของการเป็นงานสำหรับอุตสาหกรรมประเภทต้นทุนต่ำ และใช้แรงงานจำนวนมาก คนงานมีอยู่มากมายทั่วไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งใน 4 จังหวัดที่ทำการศึกษา โดยทั่วไปแล้วอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่องานอุตสาหกรรมใน 4 จังหวัด ในระยะสั้นจะไม่ประสบกับปัญหา เนื่องจากอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้ว และที่กำลังจะมาลงในพื้นที่ เป็นอุตสาหกรรมประเภทใช้แรงงานจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม มีบางบริษัทที่กล่าวว่าคุณภาพของคนงานยังไม่สูงเมื่อพิจารณาถึงพื้นฐานความรู้ที่ได้เรียนรู้มาจากโรงเรียนประถม และ/หรือ มัธยมศึกษา รวมทั้งความมีวินัย ซึ่งรวมถึงการตรงต่อเวลา และความสำนึกเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน

ปัญหาแรกที่เป็นปัญหาร่วมของทั้ง 4 จังหวัด ได้แก่การขาดการคัดเลือกอุตสาหกรรมที่จะให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ในการที่จะให้ความพยายามในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บรรลุผล จำเป็นที่จะต้องมีเป้าหมายว่าจะให้สถาบันการศึกษาใดทำหน้าที่ฝึกอบรมคน

ปัญหาที่สองคือความจำกัดของโอกาสที่นักศึกษาจะได้รับการฝึกงานในบริษัทจริง นักศึกษาไม่สามารถเรียนรู้ความชำนาญทางอุตสาหกรรมจากการเรียนในชั้นเรียน และฝึกฝนในโรงฝึกงานของโรงเรียนเท่านั้น

ปัญหาประการที่ 3 คือการที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับวิทยาลัยจะย้ายไปอยู่ที่อื่น เช่น กรุงเทพฯ

ปัญหาประการที่ 4 คือการที่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย มักจะไม่ชอบทำงานกับบริษัทที่อยู่ในภาคการผลิต

ปัญหาประการที่ 5 เป็นปัญหาทางด้านผู้นำธุรกิจ ผู้บริหารของบริษัทท้องถิ่น และผู้ประกอบการท้องถิ่น ไม่ได้รับการศึกษาทางด้านวิธีการจัดการสมัยใหม่ และเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการจัดการสมัยใหม่

บทที่ 3 ระบบสาธารณูปโภคใน 4 จังหวัดเป้าหมาย

3.1 การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค

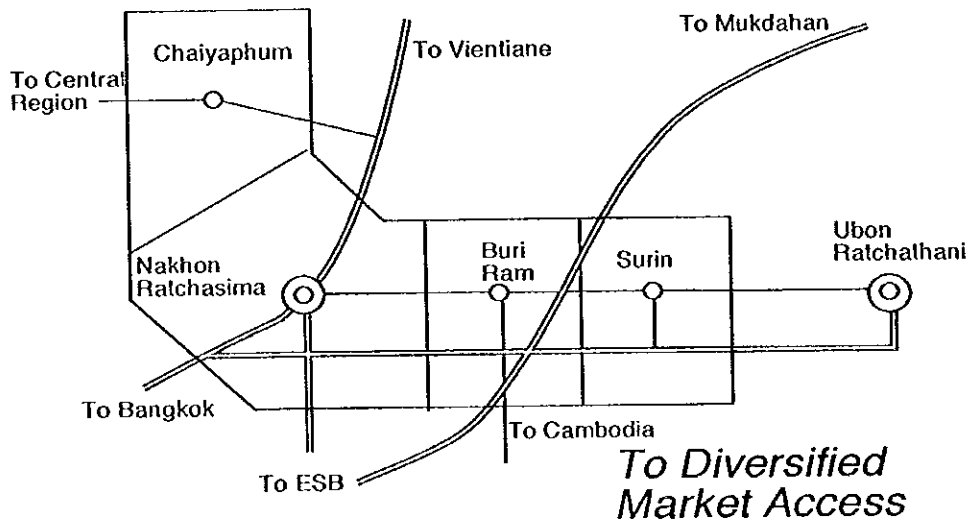
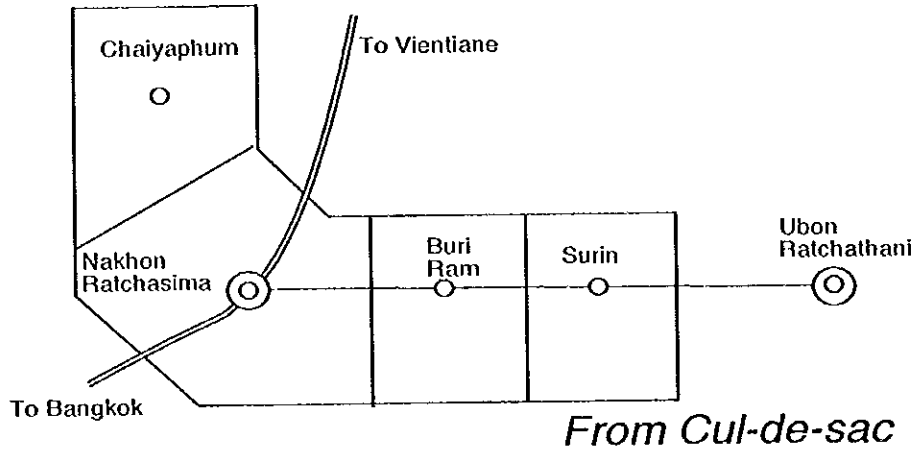
(1) มุมมองทางด้านกายภาพ

กลุ่มจังหวัดทั้ง 4 จังหวัดคือ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ ตั้งอยู่ด้านตะวันตกเฉียงใต้และตอนล่างของภาค อำเภอเมืองนครราชสีมาตั้งอยู่ ณ จุดบรรจบของทางหลวงสายหลัก 2 สายของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้แก่ทางหลวงหมายเลข 2 (กรุงเทพฯ- นครราชสีมา-หนองคาย หรือที่เรียกกันว่าเส้นทางสู่นองคาย) และอีกเส้นทางหนึ่ง ได้แก่ทางหลวงหมายเลข 24 หรือ 226 (นครราชสีมา-อุบลราชธานี หรือที่เรียกกันว่าเส้นทางสู่อุบลราชธานี) จากมุมมองของการขนส่งทางบก ตำแหน่งของจังหวัดนครราชสีมาเปรียบเสมือนประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากกรุงเทพฯ

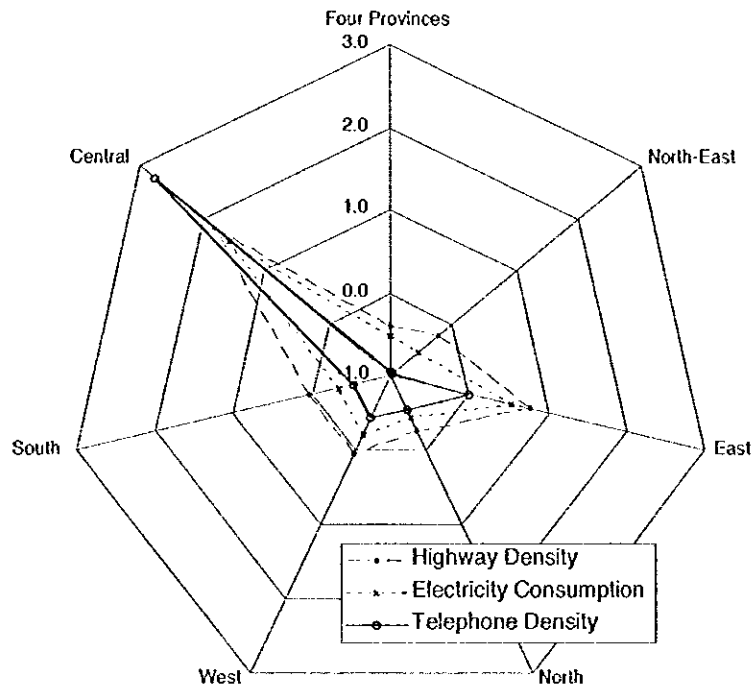
ในทางตรงกันข้ามจังหวัดนครราชสีมาเปรียบเสมือนประตูทางออก เมื่อมองจากมุมมองของการขนส่งทางน้ำ เพราะจังหวัดนครราชสีมาตั้งอยู่ตอนบนของลำตะคองซึ่งเป็นสาขาของแม่น้ำมูล อย่างไรก็ตาม การขนส่งทางน้ำในปัจจุบันมีความสำคัญน้อยลงอย่างมาก

ในการที่นครราชสีมาเป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้จังหวัดมีบทบาทเป็นตัวเชื่อมโยงภูมิภาคนี้กับกรุงเทพฯไปโดยปริยาย นอกจากนี้ บทบาทในฐานะประตูสู่ภูมิภาคของจังหวัดก็กำลังเปลี่ยนไปที่ละน้อยเมื่อประเทศเพื่อนบ้านเปิดตลาดให้กับสภาพแวดล้อมที่เป็นสากล อาจกล่าวได้ว่าจังหวัดทั้ง 4 นี้สามารถเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพฯ ชายทะเลฝั่งตะวันออก กัมพูชา และลาว ถ้าหากว่ามีโครงข่ายสาธารณูปโภคอย่างเพียงพอ แผนภาพ 3. แสดงแนวคิดการเปลี่ยนสภาพจากถนนปลายตัน ("cul-de-sac") ไปสู่สภาพทางเข้าตลาดหลากหลายเส้นทาง

แผนภาพ 3. การปรับปรุงเส้นทางสู่ตลาดเพื่อนบ้าน

แผนภาพ 4. การเปรียบเทียบระหว่างภูมิภาค

แผนภาพ 4. เปรียบเทียบระดับการพัฒนาของบริการสาธารณูปโภคระหว่างภูมิภาคทั่วประเทศ เครื่องบ่งชี้เหล่านี้ถูกเลือกขึ้นมาพร้อมทั้งดัชนีมาตรฐาน

- ความหนาแน่นของทางหลวง: ต่อ 2 ช่องจราจร กม./ตร.กม. (พ.ศ. 2540)
- การใช้กระแสไฟฟ้า: MWh/คน (พ.ศ. 2540)
- ความหนาแน่นของโทรศัพท์: จำนวนเลขหมาย/100 คน (พ.ศ. 2540)

เครื่องบ่งชี้ทั้งหมดถูกทำให้เป็นมาตรฐานพร้อมทั้งค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ 0 หมายถึงค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศ ภาคกลางหมายถึงกรุงเทพฯ และปริมณฑล เนื่องจากตัวเลขเหล่านี้เป็นตัวเลขรวมของทั้งเขตเมือง และชนบทในแต่ละภูมิภาค ฉะนั้นมันอาจจะไม่ได้แสดงถึงศักยภาพของการพัฒนาอุตสาหกรรมของภูมิภาคนั้นๆ

ภาคกลางเป็นภาคที่มีความโดดเด่นมากที่สุด ติดตามมาด้วยภาคตะวันออก ระดับสาธารณูปโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถือว่าต่ำที่สุดในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหนาแน่นของทางหลวงอยู่ในระดับต่ำสุด ความหนาแน่นของโทรศัพท์ และการใช้กระแสไฟฟ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะที่คล้ายกับภาคเหนือ ความแตกต่างระหว่าง 4 จังหวัด กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งภาคไม่เด่นชัด ทั้ง 4 จังหวัดมีการบริการในระดับเดียวกับค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตาราง 9. บริการสาธารณูปโภคในแต่ละจังหวัด

สาธารณูปโภค	นครราชสีมา	บุรีรัมย์	สุรินทร์	ชัยภูมิ
ทางหลวง	***	**	**	**
ทางรถไฟ	***	**	**	**
การมีโทรศัพท์	***	**		
น้ำประปา	***	**	**	**
ไฟฟ้า	****	****	****	****
การโทรคมนาคม	****	****	****	****

**** พร้อมให้บริการ

*** มีให้บริการ

** มีให้บริการแต่ไม่สะดวก

* ยังไม่พร้อม

ไม่มี

ตารางข้างต้นเป็นการสรุปบริการสาธารณูปโภคที่มีในแต่ละจังหวัดในเชิงเปรียบเทียบ บริการไฟฟ้า และโทรคมนาคมมีอย่างเพียงพอใน 4 จังหวัด บริการอื่นๆ มีระดับที่แตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด

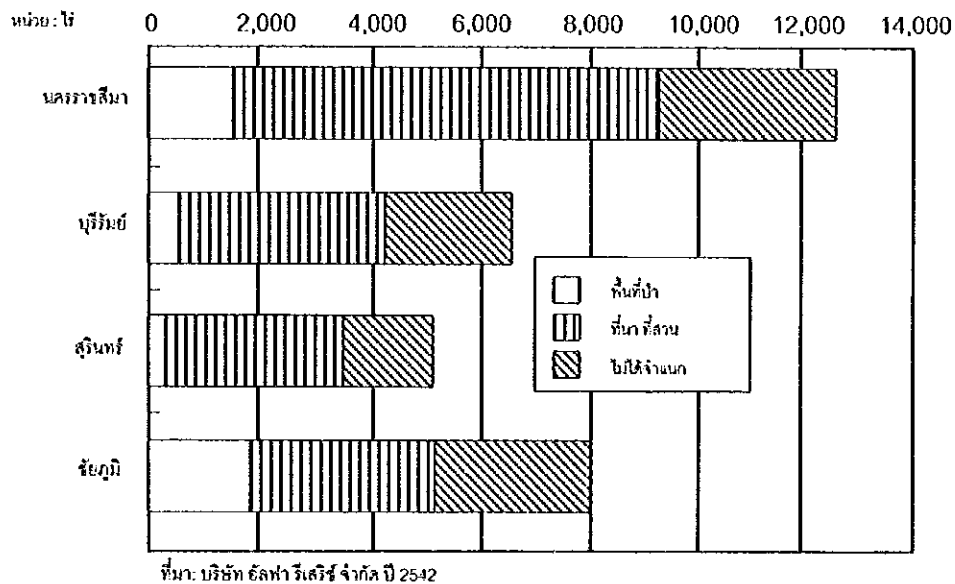
(2) การใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- ที่ป่า
- ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม
- ที่ดินที่ไม่จัดประเภท

ประเภทสุดท้ายได้แก่ที่ดินที่ไม่จัดประเภท รวมถึง นอง บึง เขตสุขาภิบาล เขตเทศบาล
ทางรถไฟ ทางหลวง และพื้นที่สาธารณะ

แผนภาพ 5. การใช้ที่ดินใน 4 จังหวัดเป้าหมาย (พ.ศ. 2539)

รูปข้างต้นแสดงการใช้พื้นที่ใน 4 จังหวัด ในจังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่ป่ามากถึงร้อยละ 24.1 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ในอีก 3 จังหวัดที่เหลือ มีพื้นที่ป่าอยู่ระหว่างร้อยละ 3.4 และ 11.2 ซึ่งน้อยกว่าจังหวัดชัยภูมิ

ในขณะที่ที่ดินเพื่อการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์ลดลงในปี พ.ศ. 2539 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2533 ในอีก 3 จังหวัดกลับมีการเพิ่มขึ้นของที่ดินเพื่อการเกษตร สิ่งนี้แสดงว่ายังมีการขยายตัวทางการเกษตรกรรมใน 3 จังหวัดนี้

การกำหนดให้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมไปอยู่ในประเภทที่ดินที่ไม่จัดประเภทนับว่าเป็นการเหมาะสมเพราะจะไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งกับภาคเกษตรกรรมใน 4 จังหวัดที่ทำการศึกษาดังกล่าวที่ดินที่ไม่จัดประเภทที่มีอยู่อย่างเพียงพอ สำหรับความต้องการผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

(3) นิคมอุตสาหกรรม

ในจังหวัดนครราชสีมา มีเขตอุตสาหกรรมสุรนารี เขตอุตสาหกรรมสุรนารีถูกพัฒนาขึ้นในปี พ.ศ. 2539 และดำเนินการโดยบริษัท เขตอุตสาหกรรมสุรนารี จำกัด เขตอุตสาหกรรมฯ มีพื้นที่ทั้งหมด 3,000 ไร่ ปัจจุบันมีการใช้พื้นที่แล้ว 1,000 ไร่ ประมาณร้อยละ 75 ของพื้นที่เป็นโรงงาน ร้อยละ 15 เป็นพื้นที่สำหรับงานบริหาร และร้อยละ 10 สำหรับงานสาธารณูปโภค สถานะ ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2542 เขตอุตสาหกรรมฯ มีโรงงาน 83 โรง ซึ่งในจำนวนนี้เป็นบริษัทลูกของบริษัทญี่ปุ่น เช่น เจวีซี(JVC) และ โอเรียน อิเล็กทริก (Orion Electric)

ปัญหาสำคัญที่สุดที่โรงงานในเขตอุตสาหกรรมฯ ประสบคือการขาดแคลนทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถทางด้านการจัดการ บริษัทเหล่านี้จะให้วิศวกร และผู้จัดการ/หัวหน้างานซึ่งทำงานอยู่ที่โรงงานเดิมในกรุงเทพฯ ย้ายมาอยู่ที่โรงงานใหม่ในเขตอุตสาหกรรมฯ พนักงานระดับผู้จัดการจำนวนมากต้องแยกจากครอบครัว และย้ายมาอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา ถึงแม้ว่าในจังหวัดนครราชสีมา จะมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และวิทยาลัยเทคนิคหลายแห่ง แต่สถาบันเหล่านี้ก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นของบริษัทผู้ผลิตได้

ปัจจุบัน การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีแผนที่จะพัฒนานิคมอุตสาหกรรมขนาด 1,072 ไร่ในจังหวัดบุรีรัมย์ นิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม การเพิ่มรายได้ และการจ้างงานในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งอยู่ในนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค ของรัฐบาล ยิ่งกว่านั้นทางกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้เชิญชวนให้โรงงานทั้งหมด และนิคมอุตสาหกรรมบุรีรัมย์ได้กำหนดธุรกิจเอกชนสำหรับนิคมเรียบร้อยแล้ว

บทที่ 4 สถานภาพของอุตสาหกรรมในจังหวัดเป่าหมาย

4.1 อุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา

(1) โครงสร้างอุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมาโดยทั่วไป

ตามข้อมูลการจดทะเบียนโรงงานของกระทรวงอุตสาหกรรมจนถึงปี พ.ศ. 2539 มีโรงงานจดทะเบียนในจังหวัดนครราชสีมาทั้งสิ้น 5,812 ราย จากตัวเลขนี้แสดงให้เห็นว่าจังหวัดนครราชสีมาอยู่ลำดับที่ 5 ของประเทศ โรงงานจำนวน 4,220 ราย มีคนงาน 10 คนหรือน้อยกว่านั้น (ร้อยละ 72.6) และส่วนใหญ่เป็นโรงสีข้าว แต่ก็ยังมีอีก 56 โรงงานขนาดใหญ่ที่จ้างคนงาน 300 คนหรือมากกว่านั้น ซึ่งมากที่สุดเ็นระหว่างจังหวัดเป่าหมายและเป็นลำดับที่สิบของประเทศ¹

ในขณะที่อุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา มีแนวโน้มไปในทางการผลิตผลิตภัณฑ์การเกษตรต่อเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรกรรม ซึ่งเป็นฐานทางเศรษฐกิจดั้งเดิมของจังหวัดนั้น ปรากฏว่ามีโรงงานเครื่องจักรขนาดกลางและขนาดเล็ก โรงงานเซรามิคและโรงงานวัสดุก่อสร้างเป็นจำนวนมาก โรงงานเครื่องจักรมีต้นกำเนิดมาจากการซ่อมแซมเครื่องจักรเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตรและยานพาหนะที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักรและงานโลหะ ในปี 2533 มีอุตสาหกรรมใหม่ เช่น อุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ได้เริ่มเกิดขึ้นและดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์ในจังหวัด โดยมีทำเลที่ตั้งของอุตสาหกรรมใหม่เกิดขึ้นในบริเวณเขตอุตสาหกรรมสุรนารี มีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 57 รายในเดือนมิถุนายน ปี 2539 ซึ่งในจำนวนนี้มีผู้ผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 13 ราย ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมใหม่จึงได้เกิดขึ้นในจังหวัดในขณะที่กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์การเกษตรก็ยังคงเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของจังหวัดอยู่

(2) ประเด็นหลักในการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา

จากโครงสร้างอุตสาหกรรมและการจัดจำหน่ายในจังหวัด เป็นที่แน่ชัดว่าพื้นฐานทางด้านอุตสาหกรรมที่มีอยู่มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง การสำรวจวิสาหกิจยังคงดำเนินอยู่ต่อไปและผลของการ

¹ บริเวณกรุงเทพมหานครมีจำนวนโรงงานที่ก่อตั้งขึ้นมากในการจัดตำแหน่ง 10 เท่าของจำนวนโรงงานที่ก่อตั้งขึ้นของจังหวัดที่มาอันดับที่สอง

สำรวจโดยแบบสอบถามซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันนั้นก็สมควรจะถูกทำให้สอดคล้องกับผลของการสัมภาษณ์เพื่อเป็นการหาข้อสรุปสุดท้าย ข้อสรุปเบื้องต้นของประเด็นหลักที่เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

- (1) เพื่อสร้างแหล่งสนับสนุนสำหรับอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- (2) เพื่อเพิ่มคุณค่าของอุตสาหกรรมท้องถิ่น (การยกระดับ หรือการออกแบบและเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย)
- (3) เพื่อสนับสนุนการยกระดับเทคโนโลยีการผลิตและการพัฒนาการผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องจักรและงานโลหะ
- (4) เพื่อยกระดับกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์การเกษตรไปสู่ผลิตภัณฑ์อาหาร
- (5) เพื่อฝึกกำลังคนในการดำเนินงานโรงงาน โดยเน้นไปที่ความรู้ที่รับผิดชอบ ความขยัน และทักษะ
- (6) เพื่อเป็นการประกันการสนับสนุนของภาครัฐบาลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมทั้งการยกระดับการสื่อสารและระบบพลังงาน การพัฒนาการตลาด และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการฝึกอบรม

4.2 อุตสาหกรรมในจังหวัดบุรีรัมย์

(1) ภาพรวม

ตามรายงานของกระทรวงอุตสาหกรรมนั้นจำนวนโรงงานที่มีในจังหวัดบุรีรัมย์ ถึงสิ้นปี 2540 มีอยู่ 1,279 ราย ในจำนวนนี้มีโรงงานที่มีคนงาน 10 คนหรือน้อยกว่าอยู่ 1,010 ราย (ร้อยละ 79.0) โรงงานส่วนใหญ่ที่เป็นโรงงานขนาดเล็กเป็นโรงสีข้าว แต่โรงงานที่มีคนงาน 300 คนหรือมากกว่านั้นมีอยู่เพียง 6 รายเท่านั้น ตัวเลขสถิติจากแหล่งเดียวกันนี้ชี้ให้เห็นว่ามีอยู่ 98 โรงงานที่มีคนงาน 20 คนหรือมากกว่าที่ทำโรงงานที่เกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร ทั้งนี้รวมถึงโรงสีข้าว 41 รายและโรงมันสำปะหลังอีก 30 ราย

นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น ข้าวและมันสำปะหลังและวัตถุดิบการก่อสร้าง เช่น หิน และคอนกรีตแล้วยังมีโรงงานขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่ทำเกี่ยวกับสินค้าสิ่งทอ รองเท้าและ ฆมปลอมอีกด้วย โรงงานเหล่านี้ได้ประโยชน์จากการที่ค่าแรงในจังหวัดบุรีรัมย์นั้นมีราคาต่ำ

ยิ่งไปกว่านั้นโครงการพัฒนาพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ก็กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนี้มีแนวโน้มจะจัดไว้ให้กับอุตสาหกรรมการผลิตอาหารและอุตสาหกรรมเบา

(2) ปัญหาในการส่งเสริมอุตสาหกรรมในจังหวัด

อุตสาหกรรมเกษตรและแปรรูปอาหาร และอุตสาหกรรมเบา จัดเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยอุตสาหกรรมเกษตรและแปรรูปอาหาร ควรมีการพัฒนาตลาดใหม่ และผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น โดยใช้ทรัพยากรพื้นฐานทางการเกษตร ส่วนแนวทางในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเบาดูเหมือนจะเป็นการผลิตสินค้าที่มีตรายี่ห้อ เช่น ไนกี้ (NIKE) และอาดิดาส (ADIDAS) สำหรับเฟอร์นิเจอร์ไม้และเครื่องหนังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาตลาดใหม่ๆ ก่อน ซึ่งรวมถึงตลาดส่งออกด้วย

ปัญหาต่อไปนี้ต้องได้รับการแก้ไขโดยการใช้แนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมข้างต้น

- 1) การสนับสนุนทางการตลาดโดยรัฐบาล (เช่น การบริการข้อมูล การพัฒนาตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์)
- 2) การเชิญชวนวิสาหกิจต่างประเทศและการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี
- 3) การเริ่มระบบเงินกู้ขนาดเล็กสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- 4) การพัฒนาโครงสร้างทางกายภาพและสังคม
- 5) ขยายการศึกษาในกลุ่มเกษตรกรและคนงานในโรงงาน

4.3 อุตสาหกรรมในจังหวัดสุรินทร์

(1) ภาพรวม

ตามข้อมูลการตลาดของกระทรวงพาณิชย์ (ปี 2541) มีโรงงานในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 2,005 โรงงาน โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอสังขะ อำเภอปราสาท อำเภอท่าตูม ตามลำดับ โรงงานส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดย่อม และไม่มีโรงงานใดที่มีคนงานมากกว่า 500 คน

(2) ปัญหาการส่งเสริมอุตสาหกรรมในจังหวัด

โรงงานส่วนใหญ่ในสุรินทร์เป็นโรงสีข้าว และจากการที่ได้เข้าเยี่ยมชมโรงงานใหญ่จะเป็นธุรกิจขนาดย่อม และทั้งหมดดำเนินกิจการแบบครอบครัว เพราะฉะนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดสุรินทร์ จึงเป็นปัญหาโดยทั่ว ๆ ไป ที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอ และยังคงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานจนทุกวันนี้ เช่น สินค้ามีคุณภาพต่ำ แรงงานไม่มีความชำนาญ ขาดการฝึกอบรมในเรื่องบัญชีและการจัดการ การละเลยแรงงานราคาถูก

4.4 อุตสาหกรรมในจังหวัดชัยภูมิ

(1) ภาพรวม

จำนวนโรงงานในจังหวัดชัยภูมิมีจำนวน 2,156 โรงงานในปี 2539 โดยมีจำนวนโรงสีข้าวมากถึงร้อยละ 66.53 ของโรงงานทั้งหมด ส่วนที่เหลือร้อยละ 33.47 เป็นโรงงานที่ผลิตสินค้าหลากหลาย แต่ส่วนใหญ่เป็นการผลิตสำหรับการบริโภคในท้องถิ่น ซึ่งพบว่าอุตสาหกรรมการเกษตร ช่อมรดก ยนต์ ผลิตภัณฑ์คอนกรีต ครอบคลุมถึงร้อยละ 67.80 ของธุรกิจ และหากไม่นับรวมโรงสีข้าว ร้อยละ 98 ของโรงงานทั้งหมดเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เงินลงทุนรวมของโรงงานในจังหวัดชัยภูมิ เป็นเงิน 5,953 ล้านบาท จำนวนแรงงานในโรงงานมีทั้งสิ้น 17,741 คน

(2) ปัญหาของการส่งเสริมอุตสาหกรรมในจังหวัด

ปัญหาของจังหวัดชัยภูมิมีลักษณะเดียวกันกับจังหวัดบุรีรัมย์ และสุรินทร์ ปัญหาที่จะต้องนำมาแก้ไขและส่งเสริมอุตสาหกรรมในจังหวัด มีดังต่อไปนี้

- จัดหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์สำหรับด้านการตลาด การจัดการ และวัตถุประสงค์ของการผลิตสินค้า
- แนะนำนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุนและถ่ายทอดเทคโนโลยีในจังหวัด
- ฝึกอบรมแรงงานในเรื่องความชำนาญ ความขยัน และหน้าที่
- จัดตั้งโครงการเงินกู้สำหรับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

4.5 พื้นที่กรุงเทพมหานคร

การสำรวจวิสาหกิจที่ถูกเลือกในพื้นที่กรุงเทพมหานคร (BMR) เกิดขึ้นเพื่อเข้าถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการหลักและความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการหลักกับผู้สนับสนุน กล่าวคือ อะไรคือสิ่งที่โรงงานคำนึงถึงผู้สนับสนุนในด้านวัตถุดิบและชิ้นส่วนในปัจจุบัน อะไรคือสิ่งที่คาดหวังจากผู้สนับสนุน และสนใจในการจัดหาจากผู้ผลิตท้องถิ่นหรือไม่ และสถานการณ์ใดที่จะเชิญชวนให้ไปตั้งโรงงานในชนบทได้

ผู้ผลิตรายใหญ่ในกรุงเทพฯ เป็นแหล่งสินค้าหลักมีคุณภาพสูง มียอดสินค้าที่ส่งออกไปยังยุโรป สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น และคุณสมบัติของสินค้าของผู้ผลิตรายใหญ่เหล่านี้ก็จัดได้ว่าเป็นสินค้าระดับโลก อย่างไรก็ตามในทุกวันนี้ผู้ผลิตเหล่านี้มีกำลังในการผลิตประมาณร้อยละ 70 ถ้าดำเนินการเป็นสองเท่าแล้วความสามารถในการตอบสนองความต้องการก็จะเป็นสองเท่าของกำลังผลิตในปัจจุบัน จากสภาวะการตอบสนองและความต้องการในระดับโลกที่ทำให้เกิดการผลิตเกินความต้องการนั้นผู้ผลิตของไทยต้องดำเนินการในสภาพการแข่งขันสูงที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาตลาดใหม่โดยการเสนอผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างจากของคนอื่น ผลักดันสินค้าสู่การขยายตลาดและลดราคาโดยการปรับปรุงอัตราการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายจะต้องเสริมความแข็งแกร่งให้กับธุรกิจทั้งด้านการตลาด ความสามารถในการพัฒนาสินค้าและการใช้วัตถุดิบเสริมจากท้องถิ่น ดังที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วบริษัทผู้ผลิตญี่ปุ่นที่ดำเนินงานในกรุงเทพฯ รับผิดชอบเพียงกิจกรรมการผลิตอย่างเดียว ส่วนเรื่องของการพัฒนาสินค้าและความสามารถทางการตลาดนั้นเป็นหน้าที่ของบริษัทแม่ในญี่ปุ่น ดังนั้นบริษัทเหล่านี้จึงไม่สามารถตัดสินใจในการที่จะรับมือกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาอันเนื่องมาจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจได้อย่างทันทีและมีประสิทธิภาพและเนื่องจากการขาดการสิทธิในการดำเนินการเองทำให้เกิดประเด็นใหญ่ที่จะรับมือถ้าถูกผลักดันให้ตกอยู่ในสภาวะที่มีปัญหาของเศรษฐกิจในประเทศไทย

อินโดจีนเป็นเพียงตลาดเล็กและบริษัทญี่ปุ่นไม่ได้ให้ความสนใจ เมื่อตระหนักถึงข้อนี้แล้วบริษัทของจีน เกาหลีใต้ก็กระตือรือร้นที่จะเปิดตลาดโดยการนำเสนอสินค้าที่มีราคาต่ำ คาบสมุทรนี้มีประชากร 200 ล้านคนซึ่งได้รับการคาดหวังว่าจะกลายเป็นตลาดหลัก ซึ่งอันที่จริงแล้วมันก็เป็นตลาดที่เป็นไปได้ของอุตสาหกรรมไทย เพื่อที่จะเปิดโอกาสทางการตลาดให้ต้องพัฒนาศักยภาพด้วยตนเอง ในช่วงปี 2523 ในขณะที่บริษัทญี่ปุ่นพัฒนาทรัพยากรบุคคลจนกระทั่งถึงพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูงแต่เขาก็ไม่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบในแต่ละตลาดได้ บริษัทจีนและเกาหลีได้เข้ามา

แทรกช่องว่างในตลาดโลกในขณะที่บริษัทญี่ปุ่นไม่สามารถทำได้ จากผลเช่นนี้ทำให้ส่วนแบ่งตลาดโลกของบริษัทญี่ปุ่นลดลงซึ่งก่อให้เกิดกลยุทธ์ในภูมิภาคอินโดจีนอันใหม่ซึ่งก็คือการปล่อยตลาดให้กับบริษัทท้องถิ่นในประเทศไทยและอนุญาตให้บริษัทเหล่านี้พัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองได้ แนวทางนี้ทำให้สามารถส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วงระยะยาวได้

4.6 สถานภาพปัจจุบันและแนวโน้มของอุตสาหกรรมหลัก

4.6.1 แนวโน้มในอนาคตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

กลุ่มจังหวัดเป้าหมายมีข้อเสียเปรียบคือมีจำนวนวัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เก็บเกี่ยวได้ในปริมาณจำกัด เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่มีระบบชลประทาน ในขณะที่พื้นที่ทางการเกษตรที่เหลือเกือบทั้งหมดนั้นต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม พื้นที่ดังกล่าวยังสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรได้อีกมากโดยการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการแปรรูปและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

นอกจากนั้น กลุ่มจังหวัดยังสามารถเชิญชวนให้อุตสาหกรรมอาหารเช่น อุตสาหกรรมผลิตเครื่องดื่มและของขบเคี้ยวเข้ามาลงทุนในกลุ่มจังหวัด เพราะบริษัทเหล่านั้นจะได้รับประโยชน์จากการใช้แรงงานราคาถูกที่มีอยู่มากในพื้นที่ รวมทั้งยังสามารถขอรับการสนับสนุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในเขต 3 ได้เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเงื่อนไขด้านการลงทุนในพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดเป้าหมายยังคงด้อยกว่าเขตอื่นๆ รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจึงควรพิจารณาประเด็นดังกล่าวเพื่อหาหนทางในการดึงดูดนักลงทุนด้วย

อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรที่ใช้ทุนมาก เช่น โรงสีข้าว โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง และโรงงานน้ำตาล มีความจำเป็นที่จะต้องผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น โดยการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการแปรรูป

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมแปรรูปข้าวนั้นสามารถส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวกันของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าว โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างอุตสาหกรรมแปรรูป

ข้าวและอุตสาหกรรมที่ใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบขึ้นในจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นเสมือนศูนย์กลางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

ความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรแต่ละชนิด

(ปศุสัตว์ หมู เป็ดไก่) การฆ่าสัตว์ การแปรรูปเนื้อสัตว์ นม ไข่รอก อาหารสัตว์

(ผักและผลไม้) ทอด ผลไม้กระป๋อง การแปรรูปผลไม้ (น้ำผลไม้ ฯลฯ) การแปรรูปผัก (การดองเกลือ ทำน้ำพริก ฯลฯ)

(มันสำปะหลัง) มันสำปะหลังแผ่น แป้งมันสำปะหลัง กอไลส

(ข้าว) สีข้าว นำมันบริโภค แอลกอฮอล์ แป้งข้าวเจ้า เส้นก๋วยเตี๋ยว ข้าวเกรียบ

(อ้อย) น้ำตาล

(ปลา) แปรรูปโดยการหมัก ปูรงรสในแป้งรำข้าว

(อุตสาหกรรมอาหาร) เบเกอรี่ ไอศกรีม ของขบเคี้ยว ส่วนผสมทางเคมี น้ำดื่ม

นอกจากนั้น ข้าวหัก รำข้าว เปลือกมันสำปะหลัง น้ำมันรำข้าว เศษผัก ผลไม้ ใช้ในการผลิตอาหารสัตว์

เบเกอรี่ใช้แป้งมันสำปะหลัง การทำไอศกรีมใช้นมผง น้ำตาล ฯลฯ

ขานอ้อยที่เหลือจากการทำน้ำตาลใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเยื่อกระดาษและแผ่นไม้อัด ส่วนกากใช้ในการทำปุ๋ย

มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีการจ้างแรงงานน้อยกว่า 50 คนหลายแห่งที่มีศักยภาพในการเจริญเติบโตสูงหากมีการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การเปิดตลาดใหม่เช่น การส่งออก และการจัดการด้านการตลาดที่ดี ทั้งนี้เพราะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเหล่านั้นได้สะสมความรู้ทางด้านการทำธุรกิจไว้พอสมควรแล้ว หากมีการดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์กิจการซึ่งรวมอยู่ในนโยบายพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจนสามารถชี้ให้เห็นปัญหาด้านการจัดการของธุรกิจที่แต่ละบริษัทประสบอยู่ และหากได้รับความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเหล่านั้นจะสามารถเติบโตต่อไปได้และจะส่งผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคในที่สุด

ในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย มีพื้นที่เพาะปลูกผักและผลไม้กระจายอยู่ทั่วไป เนื่องจากกระบวนการแปรรูปมีลักษณะที่เอื้อต่อการตั้งโรงงานแปรรูปขนาดเล็กเพื่อแปรรูปผักและผลไม้ การให้การส่งเสริมการดำเนินการของโรงงานแปรรูปขนาดเล็กเหล่านี้ และการจัดทำแผนพัฒนาที่ทำให้ผู้ผลิตผัก และผลไม้สามารถแปรรูปผลิตผลของตนเองเพื่อจำหน่ายได้นั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น

กล่าวคือ คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องเทคนิคการแปรรูปและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง หรือไม่สามารถรักษาแหล่งจำหน่ายสินค้าของตนได้แม้จะมีวัตถุดิบในการผลิตเพียงพอก็ตาม ทำให้คนเหล่านี้มีรายได้ต่ำเพราะจำเป็นต้องขายผลิตผลทางการเกษตรในรูปของสดที่ไม่มีการแปรรูป ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดจำเป็นต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาภูมิภาคโดยการสนับสนุนแผนการพัฒนาในลักษณะดังกล่าวข้างต้น

4.6.2 ภาพรวมและช่องทางในอนาคตของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

(1) สถานะในปัจจุบัน

ในจังหวัดนครราชสีมา ผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ชั้นนำ เช่น เจวีซี (JVC) ซีเกท (Seagate) และ โอเรียน (Orion) ได้เปิดดำเนินธุรกิจ และอุตสาหกรรมสนับสนุนที่จะให้บริการแก่บริษัทเหล่านี้ก็เริ่มจะเกิดขึ้น บริเวณที่มีอุตสาหกรรมนี้อยู่อย่างหนาแน่นได้แก่เขตอุตสาหกรรมสุรนารี ที่มีผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 13 ราย (ส่วนใหญ่เป็นบริษัทญี่ปุ่น) เปิดดำเนินการ มีบริษัทผู้ขายวัสดุและชิ้นส่วนซึ่งรวมทั้ง นิปปอน (Nippo) (ชิ้นส่วนที่ได้จากการขึ้นรูปในแม่พิมพ์) Saian (แม่พิมพ์) และ APTS และ Toyonaga (ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์) กระบวนการนี้เริ่มต้นโดยผู้ผลิตติดตามมาด้วยผู้ค้าวัสดุและชิ้นส่วนซึ่งอาจมาจากญี่ปุ่นหรือกรุงเทพฯ ที่มาจัดตั้งระบบจำหน่ายชิ้นส่วนเพื่อให้การจัดหาในท้องถิ่นเป็นไปได้ ผู้จำหน่ายชิ้นส่วนจะตั้งโรงงานอยู่ใกล้กับผู้ผลิตเพื่อการส่งออกเพราะผู้ผลิตเพื่อการส่งออกต้องการให้มีการจัดส่งบ่อยครั้ง (วันละ 2 ครั้ง)

(2) ประเด็นปัญหา

ในปัจจุบันมีผู้ผลิตเพื่อการส่งออกที่มีเทคโนโลยีสูงตามมาตรฐานของอุตสาหกรรมดำเนินธุรกิจอยู่ในจังหวัด และมีผู้จำหน่ายชิ้นส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้น เช่น ชิ้นส่วนจากการขึ้นรูป และโรงพิมพ์ แต่กระนั้นก็ตาม จำนวนผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนยังนับว่ามีน้อยและต้องมีความพยายามที่จะชักจูงให้มีผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนชนิดต่างๆ มากเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีฐานผู้ค้าวัสดุและชิ้นส่วนที่กว้างขวาง จังหวัดนครราชสีมา มีผู้ผลิตที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงอยู่มาก และสามารถเติบโตขึ้นเป็นฐานการผลิต

ที่มีเทคโนโลยีสูงสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านเทียบเท่ากรุงเทพฯ และปริมณฑล ประเด็นสำคัญที่
อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดกำลังเผชิญอยู่สามารถสรุปได้ดังนี้

1) จำนวนผู้ผลิตรายใหญ่ที่ประกอบธุรกิจในจังหวัดยังมีน้อย และผู้จำหน่ายวัสดุ
และชิ้นส่วน ส่วนใหญ่มาจากต่างถิ่นเพราะผู้จำหน่ายฯ เหล่านี้จำเป็นจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่อง
การจัดส่งที่เคร่งครัด (วันละ 2 ครั้ง) ด้วยเหตุนี้ การรวมตัวของอุตสาหกรรมที่เป็นอยู่จึงมีรูปแบบที่เป็นปกติ
ทั่วๆ ไป กล่าวคือผู้ผลิตเริ่มต้นธุรกิจก่อน และผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนตามมาเพื่อให้บริการแก่ลูกค้า ผู้
ผลิตเหล่านี้ประสบปัญหายุ่งยากในการฝึกอบรมพนักงานฝ่ายผลิต ซึ่งต้องใช้เวลา 2 ถึง 3 ปีนับจากเริ่ม
เปิดโรงงาน ในปัจจุบัน โรงงานมีค่าใช้จ่ายที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการฝึกอบรมพนักงานซึ่งเป็นชาวชนบทที่มี
ความคุ้นเคยกับวิถีชีวิตแบบตามสบายในชุมชนเกษตรกรรม เพื่อให้คนเหล่านี้สามารถทำงานในสายการ
ผลิตซึ่งมีการบริหารเวลาอย่างเคร่งครัด อย่างไรก็ตาม หากจังหวัดต้องการดึงดูดให้มีโรงงานมาตั้งมากขึ้น
และสร้างฐานอุตสาหกรรม จังหวัดจะต้องให้การศึกษากับคนในท้องถิ่นให้มีความพร้อมในการเข้าทำงาน
ในโรงงานสมัยใหม่ ที่จริงแล้ว ส่วนราชการในจังหวัดจะต้องร่วมมือกับประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนา
แรงงานเพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของจังหวัด และสามารถตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมที่
ดำเนินธุรกิจอยู่ในท้องถิ่นของตน

2) ในนิคมอุตสาหกรรม ไฟฟ้าดับเกิดขึ้นหลายครั้งในหนึ่งปี ไฟฟ้าดับทำให้เกิดของ
เสียขึ้นในผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่นเดียวกัน ระบบคมนาคมสำหรับข้อมูลยังเชื่อถือไม่ได้ เนื่อง
จากบริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มีให้บริการในทุกพื้นที่

3) ในขณะที่ความรู้ความสามารถในการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงจะสามารถถ่ายทอดได้ด้วยการฝึกอบรมในการทำงานจริง แต่คนงานก็ควรจะได้รับ การฝึกอบรมทางอาชีพะชั้นพื้นฐาน
เพื่อให้มีทักษะขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการฝึกอบรมขั้นสูงต่อไป ได้มีการเรียกร้องให้มีการก่อตั้งศูนย์
ฝึกอบรมอาชีพประจำท้องถิ่นโดยอุตสาหกรรมต่างๆ รวมทั้งอุตสาหกรรมไฟฟ้า เครื่องจักรกล การตัดเย็บ
และงานไม้

4) ฐานของผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด และยังไม่สามารถให้
บริการที่จำเป็นหลายอย่าง เช่นงานซบไล้หลังจากการตบแต่งชิ้นงาน ซึ่งจะต้องส่งไปทำที่กรุงเทพฯ ทำ
ให้มีค่าใช้จ่ายและเสียเวลามากขึ้น ควรจะต้องมีโรงงานอย่างน้อย 1 แห่งที่สามารถให้บริการในแต่ละชั้น

ตอนของการผลิตได้ เพื่อให้กระบวนการผลิตทั้งหมดสามารถทำได้ในท้องถิ่น ควรจะต้องมีความพยายามในการดึงดูดอุตสาหกรรมและให้การสนับสนุนแก่ผู้ผลิตท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาระบบจำหน่ายชิ้นส่วนที่สมบูรณ์แบบและการมีอุตสาหกรรมสนับสนุนที่ครบวงจร

5) ควรจัดให้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยรวมของจังหวัดโดยการรณรงค์ต่างๆ ไปเพื่อเป็นการแนะนำและสร้างภาพในทางบวกให้กับอุตสาหกรรมในท้องถิ่นแทนที่จะจัดกิจกรรมทางการตลาดโดยแต่ละบริษัท ผู้ประกอบการหลายรายกล่าวถึงความต้องการทางด้านการตลาด แต่ผู้ประกอบการเหล่านี้ไม่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการขยายตลาด ควรจัดให้มีองค์กรกลางที่จะทำหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมในท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมของการพัฒนาอุตสาหกรรมของทั้งจังหวัด

4.6.3 ความก้าวหน้าในอนาคตของอุตสาหกรรมเซรามิก

ผู้ผลิตเซรามิกในด้านเกี่ยวเนื่องประสบปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพ โดยเฉพาะเหยือกใบใหญ่ที่จะแตกในกระบวนการเผาและมักจะแตกในระหว่างการขนส่งเพื่อการส่งออก อัตราของการเสียหายมีประมาณร้อยละ 20 ถึง 30 ดังนั้นอัตราที่ขายได้จะคงเหลือประมาณร้อยละ 70 และ 80 มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องในการผลิตที่ไม่สมบูรณ์ ทั้งการผสม การขึ้นรูป อุณหภูมิในการเผา ขนาดของเตาเผา และเป็นการยากที่ร้านเซรามิกท้องถิ่นจะแก้ไขได้

พวกเขาเคยให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านอื่น ๆ เข้ามาช่วย แต่ก็แก้ไขอะไรไม่ได้มากนักเนื่องจากลักษณะพิเศษทางท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งจะต้องรับผิดชอบหากมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการคิดประดิษฐ์อะไรขึ้นมาใหม่ได้ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าที่ไม่ได้รับความเสียหายนั้นหมายถึงผลกำไรที่เพิ่มขึ้นจึงควรที่จะจัดอันดับของการเพิ่มของมูลค่าสินค้าที่ไม่ได้รับความเสียหายนี้ไว้ในอันดับต้น ระบบส่งเสริมได้รับการเรียกร้องให้หาวิธีการแก้ไข ซึ่งรวมทั้งการทดสอบและสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกทางด้านการวิจัยในศูนย์ระดับภาคนี้

นอกจากนี้ด้านเกี่ยวเนื่องยังมีสินค้าอีกหลายอย่างเช่น โต๊ะหิน เครื่องสุขภัณฑ์ ฉนวน อิฐ และกระเบื้อง ซึ่งผลิตเป็นจำนวนมากในเตาเผาแบบต่อเนื่อง แต่เตาเผาในโคราชก็ยังขึ้นอยู่กับงานฝีมือและการผลิตสินค้าขนาดใหญ่ ดังนั้นผู้ผลิตจึงไม่ต้องใช้เครื่องมืออะไรนอกจากเตาเผามากนักใน

ขณะที่อุปกรณ์ที่มีอยู่จะใช้ในการเตรียมโคลนและวัตถุดิบอื่น ๆ เป็นที่น่าสังเกตว่าวงล้อที่หมุนเพื่อขึ้นรูปนั้นจำเป็นจะต้องถูกแทนที่ด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัย

ในด้านเกี่ยวนั้นสินค้าเซรามิกจะทำโดยครอบครัว (รวมทั้งญาติด้วย) ซึ่งจะทำรูปแบบง่าย ๆ มีโรงเก็บโรงเดียวและยึดติดกับรูปแบบของงาน

ในขณะที่เราอาจจะเรียกการผลิตนี้ได้ว่าเป็นการผลิตที่ล้าหลังแต่ก็ไม่สามารถแทนที่การผลิตแบบนั้นด้วยระบบที่ทันสมัยเพียงชั่วข้ามคืนได้ ดังนั้นความพยายามที่จะส่งเสริมระบบที่ทันสมัยนั้นก็จะต้องทำไปแบบการแนะนำทักษะใหม่อย่างค่อยเป็นค่อยไปซึ่งต้องให้สอดคล้องกับการฝึกแบบดั้งเดิม

เนื่องจากเซรามิกมีส่วนร่วมสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของคนเราจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่ผลิตเซรามิกซึ่งอุตสาหกรรมเซรามิกในด้านเกี่ยวควรจะทำให้สินค้าของตนมีจุดเด่นที่เห็นได้ชัดในตลาดของสินค้า นอกจากนี้พวกเขายังควรใช้อินเตอร์เน็ตสำหรับการเปิดสู่ตลาดใหม่อีกด้วย

4.6.4 ช่องทางในอนาคตสำหรับอุตสาหกรรมใหม่

ในจังหวัดนครราชสีมาผู้รับจ้างผลิตผ้าไหมทอมือให้แก่ จิม ทอมป์สัน (Jim Thompson) เพื่อจำหน่ายในชื่อ จิม ทอมป์สัน (Jim Thompson) อย่างไรก็ตามปริมาณที่ส่งให้กับ จิม ทอมป์สัน ยังน้อยมาก ถึงกระนั้นก็ตาม สิ่งนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผ้าไหมท้องถิ่นของภาคอีสาน (รวมทั้งจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์) มีความน่าสนใจต่อผู้ผลิตชั้นนำอย่างเช่น จิม ทอมป์สัน สิ่งนี้ชี้ให้เห็นโอกาสในอนาคตของอุตสาหกรรมไหมในภูมิภาค

คณะผู้ทำการศึกษาได้เข้าเยี่ยมชมผู้ผลิตผ้าไหมจำนวน 4 ราย มีอยู่รายหนึ่งที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้แก่ จิม ทอมป์สัน และมีระบบควบคุมคุณภาพที่ดีเยี่ยม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรวจสอบที่เข้มงวด และการแก้ไขผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้ายนับเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้ผลิตรายอื่นๆ ผู้ผลิตเหล่านี้กล่าวถึงประเด็นที่นับว่าเป็นปัญหาร่วมกัน ตัวอย่างเช่น ความลำบากในการจัดหาวัตถุดิบคุณภาพสูงให้ได้อยู่เสมอ การฝึกหัดคนงาน การหาเงินทุน และการหาตลาดใหม่ ๆ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดแคลนเส้นไหมนำเข้าราคาต่ำเนื่องจากข้อจำกัดที่ต้องการปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ ถูกหยิบยกขึ้นมาโดยผู้ผลิตผ้าไหมทุกราย เช่นเดียวกัน ผู้ผลิตเหล่านี้ยอมรับว่าพวกเขาขาดความสามารถในการแสวงหาตลาดใหม่ๆ เนื่องจากการขาดความเป็นแบบฉบับของตนเองในการออกแบบผลิตภัณฑ์ (หรือการขาดความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ)

ถึงแม้ว่าจะมีความต้องการในการอนุรักษ์ศิลปะแบบดั้งเดิม แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องคิดค้นการออกแบบใหม่ๆ โดยยังคงใช้ผ้าที่ผลิตได้ในท้องถิ่น ซึ่งจะสร้างความสนใจให้กับลูกค้าต่างชาติได้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้ความสนใจกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ เช่น การย้อม และการสาวไหม

ประการสุดท้าย ควรจะได้มีการกล่าวไว้ด้วยว่ามีความช่วยเหลือจากภาครัฐให้แก่อุตสาหกรรมไหม ตัวอย่างเช่น โครงการไหมชนบท ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการอีสานเขียว (จังหวัดขอนแก่น) เป็นโครงการที่ได้ผลเป็นอย่างดีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เช่นเดียวกัน ศูนย์วิจัยไหมโคราช (ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2509) ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และข้อมูล (ศูนย์ฯ ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) ระหว่างปี พ.ศ. 2512 ถึง 2521) ด้วยเหตุนี้อุตสาหกรรมไหมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรจะได้ใช้ทรัพยากรเหล่านี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

4.6.5 ช่องทางในอนาคตของอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล

อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลควรจะต้องทำหน้าที่เป็นรากฐานทางเทคโนโลยีสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่สามารถผลิตได้ในท้องที่ จะต้องจัดซื้อจากผู้ผลิตในกรุงเทพฯ และปริมาณตลาดก็มีผู้ผลิตเครื่องจักรกลจำนวนมากอยู่ใน นครราชสีมา นับว่าเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ในเชิงกลยุทธ์ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจัดซื้อชิ้นส่วนสำคัญ ๆ ภายในพื้นที่ 4 จังหวัดนี้ได้โดยไม่ต้องพึ่งผู้ผลิตในกรุงเทพมหานคร

ในปัจจุบันมีบริษัทร่วมทุนไทย-ญี่ปุ่น ในจังหวัดนครราชสีมาที่สามารถผลิตชิ้นส่วนสำหรับอุปกรณ์สำนักงาน เครื่องรับโทรทัศน์ กลไกสำหรับเครื่องเล่นของ และเครื่องพิมพ์สำหรับคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตามระบบการผลิตชิ้นส่วนที่ใช้ความละเอียดสูงเหล่านี้ ยังคงต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมทุนฝ่ายญี่ปุ่น ซึ่งจะต้องถ่ายทอดเทคนิคการผลิตให้กับบริษัทหรือหุ้นส่วนไทย ด้วย

เหตุนี้ระบบการผลิตในปัจจุบัน จึงเกิดขึ้นจากการลงทุนของต่างชาติ ที่มีญี่ปุ่นเป็นผู้นำโดยยังไม่มีบริษัทคนไทยเข้าร่วมอยู่ในระบบ

เนื่องจากเป็นที่คาดหวังว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นฐานผู้ผลิตชิ้นส่วนเพื่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีสูง จึงควรดำเนินมาตรการดังต่อไปนี้ เพื่อส่งเสริมบริษัทคนไทยให้เดินไปในทิศทางที่ต้องการ

(1) พัฒนาขีดความสามารถทางด้านงานกลึงและงานโลหะ ซึ่งในปัจจุบันโรงกลึงจะมีเครื่องกลึงเพื่องานทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ บางโรงมีเครื่องมือทันสมัยล่าสุดแต่เป็นเครื่องกลึงเพื่องานทั่วไป จำเป็นต้องมีเครื่องจักรเพื่องานเฉพาะทางโดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องจักรที่มีความละเอียดสูง รวมทั้งเครื่องวัดแบบ 3 มิติ เพื่อให้การควบคุมคุณภาพดียิ่งขึ้น

(2) ต้องมีการว่าจ้างวิศวกรออกแบบและฝึกอบรมคนงานที่ใช้เครื่องจักร เพื่อให้มีความชำนาญในระดับสูง

(3) จัดให้มีเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อการจัดซื้อเครื่องจักรที่ทันสมัยและการลงทุนใหม่ ๆ พร้อมกันนี้ก็ให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีรวมทั้งการคิดค่าเสื่อมราคาในอัตราพิเศษสำหรับเครื่องจักรเทคโนโลยีสูง

(4) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่ใช้เครื่องจักรความละเอียดสูง เช่นการควบคุมสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นเพื่อลดฝุ่นละอองในอากาศ และควบคุมความชื้นและอุณหภูมิในสถานที่ทำงาน (ผู้ผลิตส่วนใหญ่ จะมีที่ดินและพื้นที่อาคารเพียงพอสำหรับการนี้อยู่แล้ว)

(5) ให้มีการพิจารณาความสามารถในการผลิตอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยการเลิกใช้เครื่องจักรเก่าล้าสมัย เนื่องจากผู้ผลิตหลายรายยังคงดำเนินงานอยู่ในอาคาร โรงงานขนาดใหญ่ และมีเครื่องจักรจำนวนมาก ถึงแม้ว่าปริมาณการสั่งซื้อจากลูกค้าจะลดลงอย่างมากเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจและการลดลงที่ไม่จำเป็นลงซึ่งเป็นเพียงมาตรการหนึ่งในหลาย ๆ มาตรการ จะช่วยเพิ่มผลกำไรในระยะสั้น

(6) ปรับปรุงการบริหารการผลิตให้ทันสมัย (ซึ่งควรจะต้องปรับปรุงในอุตสาหกรรมสาขาอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน) ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะสั้น เช่นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานออกแบบและควบคุมกระบวนการผลิต ความสามารถในการที่จะเข้าใจความชำนาญของแรงงานและกำลังการผลิต และการจัดตั้งระบบประกันคุณภาพอย่างเป็นทางการ

(7) สร้างโอกาสในการว่าจ้างงานให้กับบัณฑิตทางวิศวกรรมศาสตร์ที่จบใหม่จากสถาบันในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวนมากพอสมควรเทียบเท่ากับระดับโดยเฉพาะของทั้งประเทศ โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งได้รับการคาดว่าจะได้รับการพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรมหลักสาขาหนึ่ง (ปัจจุบันบัณฑิตจบใหม่เหล่านี้ต้องไปหางานทำในกรุงเทพฯ) วิศวกรใหม่เหล่านี้จะเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมใน 4 จังหวัดเป้าหมายในอนาคต

เอกชนในภาคอุตสาหกรรมจะต้องเป็นผู้ริเริ่มดำเนินมาตรการดังกล่าวข้างต้นในขณะที่เดียวกันภาครัฐก็ต้องจัดตั้งองค์กรเพียงทำหน้าที่สนับสนุนมาตรการเหล่านี้

บทที่ 5 การประเมินศักยภาพ และข้อจำกัดของการพัฒนาในแต่ละจังหวัด

5.1 การวิเคราะห์ปัญหา และการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เลือกใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เป็นวิถีทางในการวิเคราะห์สถานการณ์ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง และคณะผู้ทำการศึกษา ฉะนั้น การประชุมบางครั้ง (Workshops A) จึงเป็นไปในรูปแบบของการสนทนาเป็นกลุ่มซึ่งร่วมด้วยบุคคลท้องถิ่นที่อยู่ในภาคเอกชน และการประชุมอื่นๆ (Workshops B, C, D และ E) ที่เป็นรูปแบบของการสัมมนาและการนำเสนอต่อผู้เข้าร่วมประชุม รวมทั้งมีช่วงเวลาให้ซักถามข้อสงสัย

Workshops A ใช้วิธีการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของโครงสร้างของการบริหารวงจรโครงการ (Project Cycle Management, PCM) ผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ปัญหาคือการได้รับทราบความคิดของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละจังหวัด ในการเตรียมการสำหรับ Workshops B ซึ่งเป็นการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ จะยังคงใช้วิธีการวิเคราะห์ของ PCM เพื่อจะนำไปสู่การวางแผนโครงการขั้นต่อไป ผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละจังหวัด และข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาในสนามโดยสมาชิกของคณะผู้ทำการศึกษาทั้ง 8 คน จะถูกนำไปใช้เพื่อการสร้างทิศทางของการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัด

5.1.1 ข้อสรุปของการวิเคราะห์ปัญหาและการวิเคราะห์วัตถุประสงค์

ดังที่ได้กล่าวแล้วในหัวข้อสิ่งที่ได้ค้นพบจากการทำ Workshop ประเด็นสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมจะแตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด. ในจังหวัดนครราชสีมา มีบริษัทที่ดำเนินการอยู่แล้วหลายบริษัท และมีการลงทุนใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ประเด็นสำคัญของจังหวัดได้แก่การยกระดับการจัดการและการผลิตภายในบริษัท ทั้งนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขัน

ในจังหวัดบุรีรัมย์ ไม่มีการลงทุนมากนัก ซึ่งเป็นผลให้จำนวนบริษัท และประเภทอุตสาหกรรมมีอยู่อย่างจำกัด เพราะฉะนั้น สิ่งที่จังหวัดบุรีรัมย์ ควรที่จะต้องสนใจคือการเพิ่มจำนวนผู้ลงทุน และเงินลงทุน วิธีการที่จะเพิ่มจำนวนการลงทุนจากภายในจังหวัดเองจะทำได้โดยให้ความสำคัญแก่การพัฒนาผู้ประกอบการเป็นประการแรก ในขณะเดียวกัน จังหวัดก็จำเป็นต้องดึงดูดการลงทุนจากภายนอก

นอกโดยการสร้างภาพจังหวัดให้เป็นแหล่งลงทุนที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมเบาชนิดที่ใช้แรงงานจำนวนมาก

ถึงแม้ว่าจังหวัดสุรินทร์ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับจังหวัดบุรีรัมย์ แต่จังหวัดสุรินทร์ ก็ยังไม่ได้พัฒนาอุตสาหกรรมเท่ากับจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จำเป็นต้องมีทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมที่แตกต่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ และจะต้องพัฒนาความสัมพันธ์ในลักษณะที่เกื้อกูลต่อกันกับอีก 3 จังหวัด สิ่งนี้สามารถบรรลุได้ด้วยการมีผู้นำที่เข้มแข็ง ผู้ที่มีความคิดริเริ่มในการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด และรวบรวมความคิดเห็นที่หลากหลายให้กลายเป็นทิศทางเดียวที่ชัดเจน

จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะเป็นเมืองปิด ทั้งในด้านภูมิศาสตร์และในด้านจิตวิทยาในแง่ของการทำธุรกิจ ประชาชนในจังหวัดแทบจะไม่เคยมองออกไปภายนอก ถึงแม้คนงานจำนวนมากเดินทางออกไปนอกจังหวัดเพื่อหางานทำ ธุรกิจในจังหวัดให้ความสนใจกับตลาดขนาดเล็กภายในจังหวัดมากเกินไป ซึ่งนำไปสู่ปัญหาความไม่ร่วมมือกันระหว่างบริษัทภายในจังหวัด มุมมองของนักธุรกิจในจังหวัดชัยภูมิ จะต้องเปิดมองสู่ภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการตลาดของผลิตภัณฑ์ของพวกเขา

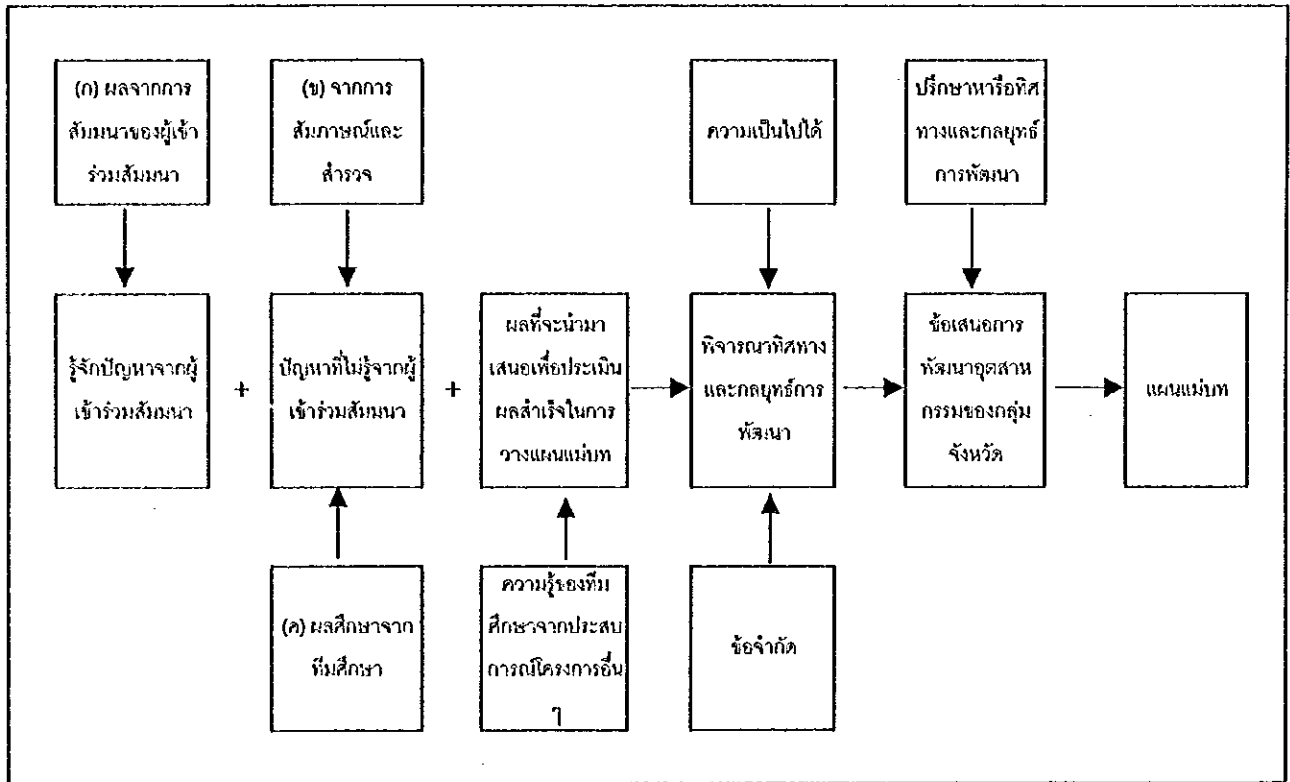
จากการวิเคราะห์ปัญหาและวัตถุประสงค์ ได้พบว่ามีประเด็นร่วมของการพัฒนาอุตสาหกรรมใน 4 จังหวัด ซึ่งได้แก่การสนับสนุนและการบริการของรัฐ รวมทั้งการจัดเตรียมข้อมูลภาวะการลงทุนให้อยู่ในที่เดียวกันในแต่ละจังหวัด การให้บริการปรึกษาและฝึกอบรมในด้านเทคนิคและการจัดการ และการสื่อสารกับภาคเอกชนอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน การให้การปรึกษาทางด้านเทคนิคและการจัดการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าในจังหวัดนครราชสีมา สำหรับในอีก 3 จังหวัด การพัฒนาผู้ประกอบการและกิจกรรมการส่งเสริมการลงทุนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากกว่า

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการวิเคราะห์ปัญหาและทิศทางการพัฒนาของจังหวัด

ในการศึกษาครั้งนี้ การวิเคราะห์ปัญหา และการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ด้วยวิธีการของ PCM ถูกนำมาใช้เพียงเพื่อวัตถุประสงค์ของการให้ข้อมูลแก่กันในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์สถานการณ์ ฉะนั้น ในการเลือกวิธีการ (หรือโครงการ) และการออกแบบโครงการจะไม่ใช้วิธีการของ PCM

กระบวนการในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและกลยุทธ์ของ 4 จังหวัด แสดงอยู่ในรูป 6

แผนภาพ 6. กระบวนการกำหนดทิศทางการพัฒนา

5.2 ศักยภาพการพัฒนาและข้อจำกัดของจังหวัดเป้าหมาย

5.2.1 การประเมินศักยภาพการพัฒนาของจังหวัด

สถานะของแต่ละจังหวัดในปัจจุบันหากวิเคราะห์จากมุมมองของการพัฒนาอุตสาหกรรม หลักสำคัญของการวิเคราะห์นี้ได้แก่ผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (การบ่งชี้และการวิเคราะห์ปัญหา) ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานราชการ และองค์กรในจังหวัด รวมทั้งผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามจากผู้ประกอบการที่ได้รับการคัดเลือก และผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ปฏิบัติไปพร้อมๆ กับการประชุมฯ

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว ผลจากการสำรวจภาคสนามแสดงความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างจังหวัด นครราชสีมา กับอีก 3 จังหวัดในด้านความกว้างและความลึกของพื้นฐานอุตสาหกรรม นับเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะต้องเข้าใจว่าจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ ยังคงมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการแปรรูปทรัพยากรพื้นฐานรวมทั้งผลิตผลทางการเกษตรและการเหมืองแร่ ถึงแม้ว่าเริ่มจะมีอุตสาหกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้น - ประเภทที่แตกต่างกันออกไปซึ่งสะท้อนให้เห็นลักษณะเฉพาะท้องถิ่นของแต่ละ จังหวัด ในอีกด้านหนึ่ง ฐานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา ได้ประสบความสำเร็จในการขยายไปสู่ การแปรรูปขั้นสูง ในขณะที่มีความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมหลากหลายชนิด ด้วยเหตุนี้ ถึงแม้ว่า กลุ่มจังหวัดเป้าหมายจะถูกกำหนดให้เป็นเขตเดียวกัน แต่ก็มีลักษณะแรกเริ่มที่แตกต่างกันในขณะที่ จังหวัดเหล่านี้เริ่มต้นกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม

(1) ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัด

ผลจากการสำรวจภาคสนาม ได้นำไปทำการวิเคราะห์หาข้อได้เปรียบ และข้อจำกัด ของแต่ละจังหวัดในการดึงดูดอุตสาหกรรมใหม่ๆ ได้มีการเปรียบเทียบจังหวัดที่อยู่ในเขต 2 และ 3 ตามการแบ่งเขตโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้มีการตั้งสมมุติฐานว่าใน กรุงเทพฯ และปริมณฑลมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่หนาแน่นแล้วจึงไม่เป็นที่น่าสนใจของผู้ลงทุนอีกต่อไป โรงงานที่มีอยู่แล้วก็ต้องการย้ายไปอยู่ในเขตอื่น หรือไม่ก็สร้างโรงงานที่สองในเขตอื่น รายงานฉบับ นี้ได้คำนึงถึงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (Strength, Weakness, Opportunity and Threat Analysis, SWOT Analysis) ซึ่งมีการใช้อย่างกว้างขวางในประเทศไทย รวมทั้งแผนลงทุน ที่จัดเตรียมโดยแต่ละจังหวัด ระหว่างปี พ.ศ. 2536 ถึง 2538 ผลของการวิเคราะห์ศักยภาพของการ พัฒนาสามารถสรุปได้ดังนี้

(ก) ข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของจังหวัดนครราชสีมา

เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	ทำเลที่ตั้งและปัจจัยการตลาด	แหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรมและแหล่งสนับสนุนผู้ผลิต
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบที่มีอยู่แล้ว	<ol style="list-style-type: none"> 1) เป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่เชื่อมไปกรุงเทพฯ ปริมาณพล ชายฝั่งทะเลตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีราคาต่ำ 3) เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการศึกษาของจังหวัดเป้าหมาย 4) เป็นที่ตั้งของแหล่งที่มีสินค้าเฉพาะอยู่แล้ว เช่น เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน และผ้าไหมปักธงชัย 	<ol style="list-style-type: none"> 5) มีแหล่งแร่และการเกษตรที่มีความสมบูรณ์ 6) มุ่งเน้นไปที่ร้านค้าปลีก (รวมไปถึงร้านซ่อมแซม) 7) มีแรงงานราคาต่ำ
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ (ที่จะมีขึ้นในอนาคต)	<ol style="list-style-type: none"> 8) เป็นศูนย์กลางของโรงงานอุปกณ์ ชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในทางภูมิศาสตร์ 9) เป็นทางเชื่อมสู่ตลาดอินโดจีน 	10) เป็นที่มาของแรงงานที่มีความชำนาญเพื่อรองรับการดำเนินงานในโรงงานที่มีเทคโนโลยีสูง

(ข) ข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของจังหวัดบุรีรัมย์

เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	ทำเลที่ตั้งและปัจจัยตลาด	แหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรมและแหล่งสนับสนุนผู้ผลิต
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบของบุรีรัมย์ (ที่มีอยู่แล้ว)	<ol style="list-style-type: none"> 1) ความพร้อมของโรงไฟฟ้าถึง 2 แห่ง 2) ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีราคาต่ำ 3) มีสนามบินพาณิชย์ 4) มีสำนักงานศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 	<ol style="list-style-type: none"> 5) แรงงานราคาต่ำ 6) มีสถานที่ท่องเที่ยวมาก 7) มีแหล่งน้ำ
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ (ที่จะมีขึ้นในอนาคต)	<ol style="list-style-type: none"> 8) ขยายทางหลวงหมายเลข 24 ในปี 2549 9) นิคมอุตสาหกรรมใหม่ที่จะพัฒนาโดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 10) ความแตกต่างของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดเขตใหม่ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน 	11) ยางพาราและต้นยูคาลิปตัส

(ค) ข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของจังหวัดสุรินทร์

เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	ทำเลที่ตั้งและปัจจัยตลาด	แหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรมและแหล่งสนับสนุนผู้ผลิต
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบของสุรินทร์ (ที่มีอยู่แล้ว)	1) การกระจายอำนาจและนโยบายการกระจายความเจริญจากรัฐบาล 2) ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีราคาต่ำ 3) การแข่งขันทางการลงทุนในจังหวัดสุรินทร์มีน้อย	4) มีแรงงานราคาต่ำ 5) ผ้าไหม เป็นแหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรม 6) มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ (ที่จะมีขึ้นในอนาคต)	7) ขยายทางหลวงหมายเลข 24 ในปี 2549 8) ความแตกต่างของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดเขตใหม่ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน 9) ตั้งอยู่ระหว่างจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุบลราชธานี	10) แรงงานมีประสบการณ์การทำงานในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

(ง) ข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของจังหวัดชัยภูมิ

เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	ทำเลที่ตั้งและปัจจัยตลาด	แหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรมและแหล่งสนับสนุนผู้ผลิต
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบของชัยภูมิ (ที่มีอยู่แล้ว)	1) มีถนนเครือข่ายเชื่อมโยงดี 2) ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีราคาต่ำ 3) ตั้งอยู่ระหว่างตลาดของผู้บริโภคของ 2 จังหวัด (นครราชสีมา และขอนแก่น)	4) มีแรงงานราคาต่ำ 5) มีแหล่งผลผลิตทางเกษตรมาก (มะม่วง พริก ถั่วเหลือง ปอแก้ว มันสำปะหลังและอื่น ๆ) 6) มีแหล่งของแร่ธาตุ (โปแตสเซียมเกลือ)
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ (ที่จะมีขึ้นในอนาคต)	7) ขยายทางหลวง 8) เปิดสาขาของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	

(2) การประเมินศักยภาพของการพัฒนาจังหวัด

การเปรียบเทียบข้อได้เปรียบของกลุ่มจังหวัดเป้าหมายได้ถูกวิเคราะห์ดังนี้ รายละเอียดของแต่ละจังหวัดได้อธิบายใน บทที่ 2 ถึง 4

การเปรียบเทียบข้อได้เปรียบของจังหวัดนครราชสีมาในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	ทำเลที่ตั้งและปัจจัยการตลาด	แหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรมและแหล่งสนับสนุนผู้ผลิต
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	1) เป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่เชื่อมไปกรุงเทพฯ ปริมาณพล ชายฝั่งทะเลตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีราคาต่ำ 3) เป็นตลาดที่มีผู้บริโภคอยู่มาก	4) มีแหล่งแร่และการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ 5) มีแรงงานราคาถูก 6) มีแหล่งสถานที่ท่องเที่ยว
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ (ที่จะมีขึ้นในอนาคต)	7) มีการพัฒนาถนนเครือข่ายเชื่อมโยงดี 8) มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมใหม่ โดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 9) เป็นศูนย์รวมของอุตสาหกรรมการผลิตในทางภูมิศาสตร์	10) อุดมสมบูรณ์ไปด้วยช่างพาราและบุคลากรปตส 11) เป็นที่มาของแรงงานที่มีความชำนาญ (ย้ายเข้ามาทำงานจากกรุงเทพฯ และปริมาณพล)

5.2.2 การประเมินข้อจำกัดของการพัฒนา

(1) ข้อจำกัดของการพัฒนาในจังหวัดเป้าหมาย

หากมองจากแง่คิดของการดึงดูดโครงการอุตสาหกรรมแต่ละจังหวัดในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย มีข้อจำกัดหลายข้อเช่นเดียวกับที่มีข้อดีหลายข้อ ตารางต่อไปนี้เป็นสรุปข้อจำกัดที่สำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมใน 4 จังหวัด

(ก) จังหวัดนครราชสีมา

	แหล่งสนับสนุน (ทรัพยากรและวัตถุดิบ)	ความต้องการ (ตลาด)	การส่งเสริมองค์กร ทรัพยากร มนุษย์ สาธารณูปโภค
ข้อจำกัดของจังหวัด นครราชสีมา (ที่มีอยู่ แล้ว)	1. ไม่มีบริการด้านที่พักผู้ ถ่ายสินค้า และบริการ ศุลกากร 24 ชั่วโมง 2. ไม่มีน้ำเพียงพอ (โดย เฉพาะฤดูแล้ง) 3. มีฐานอุตสาหกรรมที่ แคบ รวมถึงการ สนับสนุนอุตสาหกรรม	4. มีฐานอุตสาหกรรมที่แคบ รวมถึงการสนับสนุนอุตสาหกรรม 5. มีตลาดภายในจังหวัด ขนาดเล็ก	6. ขาดแรงงานและผู้จัดการที่มี ความชำนาญ 7. มีระบบสื่อสารที่ไม่มีคุณภาพ
ข้อจำกัดที่จะมีขึ้นใน อนาคต	8. มีแหล่งน้ำลดลง 9. ที่ดินมีแนวโน้มราคาสูง ขึ้น	10. จะต้องได้รับความยินยอม ในการผลิตสินค้าที่มีมาตรฐาน ที่สูงขึ้น และข้อบังคับ สิ่งแวดล้อม	11. มีค่าแรงที่สูงขึ้นเนื่อง จากความก้าวหน้า ทางอุตสาหกรรม 12. สิทธิประโยชน์ที่จะ ได้รับจากคณะกรรมการส่งเสริม การลงทุนในการจัด โซนใหม่

(ข) จังหวัดบุรีรัมย์

	แหล่งสนับสนุน (ทรัพยากรและวัตถุดิบ)	ความต้องการ (ตลาด)	การส่งเสริมองค์กร ทรัพยากร มนุษย์ สาธารณูปโภค
ข้อจำกัดของจังหวัด บุรีรัมย์ (ที่มีอยู่แล้ว)	1. มีวัตถุดิบอุตสาหกรรม น้อย 2. ไม่มีบริการด้านที่พักผู้ ถ่ายสินค้า และบริการ ศุลกากร 24 ชั่วโมง	3. รายได้ต่อหัวต่ำ 4. มีฐานอุตสาหกรรมแคบ	5. ขาดแรงงานและผู้จัดการที่มี ความชำนาญ 6. ระบบการสื่อสารไม่มีคุณภาพ 7. คนท้องถิ่นขาดจิตใต้สำนึก ในการทำธุรกิจ
ข้อจำกัดที่จะมีขึ้นใน อนาคต	8. ที่ดินมีแนวโน้มราคาสูง ขึ้น		9. ขาดการสนับสนุนทางการเงิน จากสถาบันการเงินของรัฐ 10. มีจำนวนอุตสาหกรรมย่อย เพิ่มขึ้น

(ค) จังหวัดสุรินทร์

	แหล่งสนับสนุน (ทรัพยากรและวัตถุดิบ)	ความต้องการ (ตลาด)	การส่งเสริมองค์กร ทรัพยากร มนุษย์ สาธารณูปโภค
ข้อจำกัดของจังหวัด สุรินทร์ (ที่มีอยู่แล้ว)	1. ขาดเทคโนโลยีในการ จัดเก็บและ ดูแลผลิต ผลทางการเกษตร 2. ไม่มีน้ำเพียงพอ (ระบบ น้ำไม่ดี) 3. มีวัตถุดิบอุตสาหกรรม น้อย 4. ไม่มีบริการด้านที่หักตู้ ถ่ายสินค้า และบริการ ศุลกากร 24 ชั่วโมง	5. รายได้ต่อหัวต่ำ 6. มีฐานอุตสาหกรรมที่แคบ 7. ตั้งอยู่ระหว่างโคราช และ อุบลราชธานี	8. ขาดแรงงานและผู้จัดการที่มี ความชำนาญ 9. มีระบบการสื่อสารที่ไม่มี คุณภาพ 10. ขาดจิตใต้สำนึกในการทำ ธุรกิจ
ข้อจำกัดที่จะมีขึ้นใน อนาคต	11. มีพลังงานไฟฟ้าที่ไม่แ่ นอน	12. ในอนาคตประชากรจะมี รายได้ต่อหัวต่ำ เนื่องจาก ความเสื่อมโทรมของไร่นา	13. เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับ ปรุงไร่นา

(ง) จังหวัดชัยภูมิ

	แหล่งสนับสนุน (ทรัพยากรและวัตถุดิบ)	ความต้องการ (ตลาด)	การส่งเสริมองค์กร ทรัพยากร มนุษย์ สาธารณูปโภค
ข้อจำกัดของจังหวัด ชัยภูมิ (ที่มีอยู่แล้ว)	1. ไม่มีน้ำเพียงพอ (โดยเฉพาะหน้าแล้ง) 2. ไม่มีบริการด้านที่หักตู้ ถ่ายสินค้า และบริการ ศุลกากร 24 ชั่วโมง	3. มีฐานอุตสาหกรรมที่แคบ 4. ท่าเลที่ตั้งอยู่ระหว่าง โคราช กับ ขอนแก่น	5. ขาดความตั้งใจในการติดต่อ ระหว่างคนในท้องถิ่น และ ความเอาใจใส่หน่วยงานรัฐ ที่ให้การสนับสนุน 6. ขาดแรงงานและผู้จัดการที่มี ความชำนาญ
ข้อจำกัดที่จะมีขึ้นใน อนาคต	7. การปกป้องและรักษาสิ่ง แวดล้อม	8. ความต้องการผลิตภัณฑ์เคมี ของทั่วโลก	9. ความแตกต่างของผล ประโยชน์ที่ได้รับจากเขต ใหม่ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

(2) ข้อจำกัดของการพัฒนาในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

ข้อจำกัดรวมที่สำคัญของทั้ง 4 จังหวัด ได้แก่ การที่คนงานในโรงงานจะกลับบ้านในฤดูเพาะปลูก เนื่องจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นยังคงฝังแน่นอยู่กับการเกษตร การขาดแคลนแรงงานในฤดูเพาะปลูกจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก และทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการผลิตให้ได้ตลอดทั้งปี สำหรับโรงงานส่วนใหญ่ การขาดแคลนน้ำก็เป็นปัญหากระทบต่อกลุ่มจังหวัดโดยรวมเช่นกัน ในขณะที่ปัญหาจะปรากฏขึ้นในบางจังหวัดในหน้าแล้ง

การที่ไม่มีบริการทางด้านศุลกากรอยู่ในพื้นที่ก็เป็นข้อจำกัดต่อผู้ประกอบการ ซึ่งต้องนำเข้าหรือส่งออก ปัจจุบันผู้ส่งออกในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ท่าเรือแหลมฉบัง และผู้ประกอบการบางรายร้องเรียนเกี่ยวกับการขนส่งที่ไกล (4 ชั่วโมง) ในขณะที่อีกหลายรายกล่าวว่า การนำของผ่านศุลกากรใช้เวลานาน นอกจากนั้น ยังมีการคาดกันว่าการลดเรื่องการส่งเสริมการลงทุน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเขตส่งเสริมการลงทุนโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) จะเป็นข้อจำกัดที่สำคัญต่อการลงทุนในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ ถึงแม้ว่ายังไม่มีการตัดสินใจในเรื่องนี้ แต่สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ก็คาดการณ์ว่าจะมีการประกาศใช้เขตใหม่ในสิ้นปีนี้ สิ่งนี้จะเป็นอุปสรรคที่รุนแรงต่อความพยายามของจังหวัดชัยภูมิในการดึงดูดการลงทุนด้านอุตสาหกรรม เนื่องจากจังหวัดชัยภูมิ ยังไม่ได้สร้างฐานอุตสาหกรรมของจังหวัด

การพัฒนาข้อจำกัดของกลุ่มจังหวัดนครราชสีมา

	ด้านอุปทาน (ทรัพยากร และวัตถุดิบ)	ด้านอุปสงค์ (การตลาด)	การส่งเสริม (องค์กร ทรัพยากรมนุษย์ สาธารณูปโภค)
ข้อจำกัดที่มีอยู่แล้ว	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีน้ำไม่เพียงพอ (โดยเฉพาะฤดูแล้ง) 2. ความพร้อมของวัตถุดิบเพื่อการผลิตยังมีไม่เพียงพอ 3. ไม่มีฐานอุตสาหกรรมที่สามารถเป็นหลักได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 4. ไม่มีฐานอุตสาหกรรมที่สามารถเป็นหลักได้ 5. รายได้ต่อหัวต่ำ 	<ol style="list-style-type: none"> 6. ไม่มีบริการด้านที่พักผู้ถ่ายสินค้าและบริการศุลกากร 24 ชั่วโมง 7. ขาดแรงงานและผู้จัดการที่มีความชำนาญ 8. ระบบสื่อสารยังไม่ดีพอ
ข้อจำกัดที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต	<ol style="list-style-type: none"> 9. มีแหล่งน้ำลดลง 10. ราคาของที่ดินสูงขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 11. จะต้องได้รับความยินยอมในการผลิตสินค้าที่มีมาตรฐานที่สูงขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 12. มีค่าแรงที่สูงขึ้น 13. สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนลดลง

1

บทที่ 6 แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนภูมิภาค

6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนภูมิภาค

6.1.1 บทบาทของการสนับสนุนอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาค

(1) ความสำคัญของการส่งเสริมอุตสาหกรรมในภูมิภาค

จากการศึกษากลุ่มจังหวัดเป้าหมายจะพบว่ามีความพร้อมทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับกิจกรรม โดยเฉพาะจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และชัยภูมิซึ่งเป็นจังหวัดที่มีโครงสร้างเป็นเกษตรกรรม อย่างไรก็ตามพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ในภูมิภาคที่มีการผลิตข้าว มันสำปะหลังและอ้อยเป็นส่วนใหญ่ไม่สามารถได้รับผลตอบแทนจากการผลิต พื้นที่การเกษตรแบ่งออกเป็นแปลงเล็ก ๆ จากปัญหาการขาดแคลนน้ำเกือบตลอดปีซึ่งทำให้ผลผลิตต่ำ ปัญหาเหล่านี้เป็นจุดเริ่มของสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคซึ่งเป็นการยากที่จะแก้ไขได้และมีความเป็นไปได้น้อยที่จะแก้ไขในสถานการณ์ปัจจุบัน

ในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย (หรือทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) นั้นเป็นที่รู้กันดีว่าเป็นแหล่งแรงงานที่เข้ามายังกรุงเทพฯและประเทศอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความจริงที่ว่าจำนวนแรงงานที่มีมากนี้ไม่สามารถหางานทำในพื้นที่นอกเหนือจากงานเกษตรกรรมได้ ดังนั้นคนจำนวนมากในภูมิภาคนี้ จึงไม่มีรายได้เพียงพอที่จะยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตโดยการซื้อสินค้าได้ในขณะที่คนเหล่านั้นก็สามารถผลิตอาหารดังที่ให้เห็นได้จากข้อมูลและดัชนีที่บ่งชี้ต่าง ๆ การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่การเกษตรในภูมิภาคนี้มีบทบาทเพื่อจะเริ่มไปสู่เป้าหมายในการให้ประชาชนท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตที่ถูกมองว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการที่จะใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและมีประสิทธิภาพในการผลิต เพิ่มโอกาสในการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ลดช่องว่างของความไม่เสมอภาคของภูมิภาคในเรื่องของรายได้และมาตรฐานการครองชีพและขยายอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาค

เห็นได้ชัดว่า การส่งเสริมและการพัฒนาของอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่การเกษตรในภูมิภาคนี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจให้ประชาชนได้ดี โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตซึ่งเป็นเครื่องมือในการใช้ทรัพยากรและแรงงานท้องถิ่นให้ได้มาซึ่งผลผลิต สร้างโอกาสการจ้างงาน และ

เพิ่มรายได้ที่เพิ่มขึ้นให้กับแรงงาน การกำหนดขอบเขตแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของรายได้ และชีวิตความเป็นอยู่โดยการกระจายอุตสาหกรรมสู่พื้นที่ชนบท

(2) การกำหนดเป้าหมาย/ระยะเวลาของแผนปฏิบัติงาน

การศึกษาเพื่อเสนอแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับจังหวัดนครราชสีมา (การผสมผสานของทุกจังหวัด) โดยตั้งเป้าหมายไว้ที่ภายใน พ.ศ. 2548 ในขณะเดียวกันแผนนี้ก็ได้รับบรรจุนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและแผนการปฏิบัติงานที่มีกรอบเวลาในอีกห้าปีข้างหน้า ซึ่งรวมทั้งการสนับสนุนในระยะกลางและระยะยาวเช่น การพัฒนาโครงสร้างภายใน

(3) เป้าหมายการขยายตัวของเศรษฐกิจ

เป้าหมายของการพัฒนาอุตสาหกรรมในกลุ่มจังหวัดเป้าหมายเพื่อยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นโดยการปรับปรุงทางการเกษตรตามโครงสร้างของเศรษฐกิจ อัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงการวางแผนเงินทุนที่เพิ่มขึ้นเพื่อการพัฒนาภูมิภาค ไม่เสนอในรายงานเนื่องจากความยากลำบากในการจัดหาข้อมูลทางเศรษฐกิจระหว่างการศึกษาภาคสนาม ดังนั้น สิ่งที่จะนำไปสู่เป้าหมายต่อไปนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน กล่าวคืออัตราส่วนผลิตภัณฑ์ภูมิภาครวม รายได้ประชากรในจังหวัดต่อหัว จำนวนของโรงงานและลูกจ้าง ตาราง 10. เป็นข้อมูลทางสถิติ พ.ศ. 2539 และเป็นโครงการใน พ.ศ. 2548 โดยคณะกรรมการ

ตาราง 10. เป้าหมายอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

	ทั่วราชอาณาจักร	สี่จังหวัดเป้าหมาย	อัตราส่วนระหว่างจังหวัด (2539)	อัตราส่วนระหว่างจังหวัด (2548)
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ล้านบาท)	4,598,292	186,376	4.0%	7.0%
*รายได้ต่อหัว (บาท)	76,634	28,722	37.5%	50.0%
			(คิดจาก 100 สำหรับอัตราเฉลี่ยจังหวัด)	
จำนวนโรงงานที่จัดตั้ง	318,660	12,052	3.8%	7.0%
จำนวนแรงงานในโรงงาน	7,690,700	180,452	2.3%	7.0%

หมายเหตุ: * ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

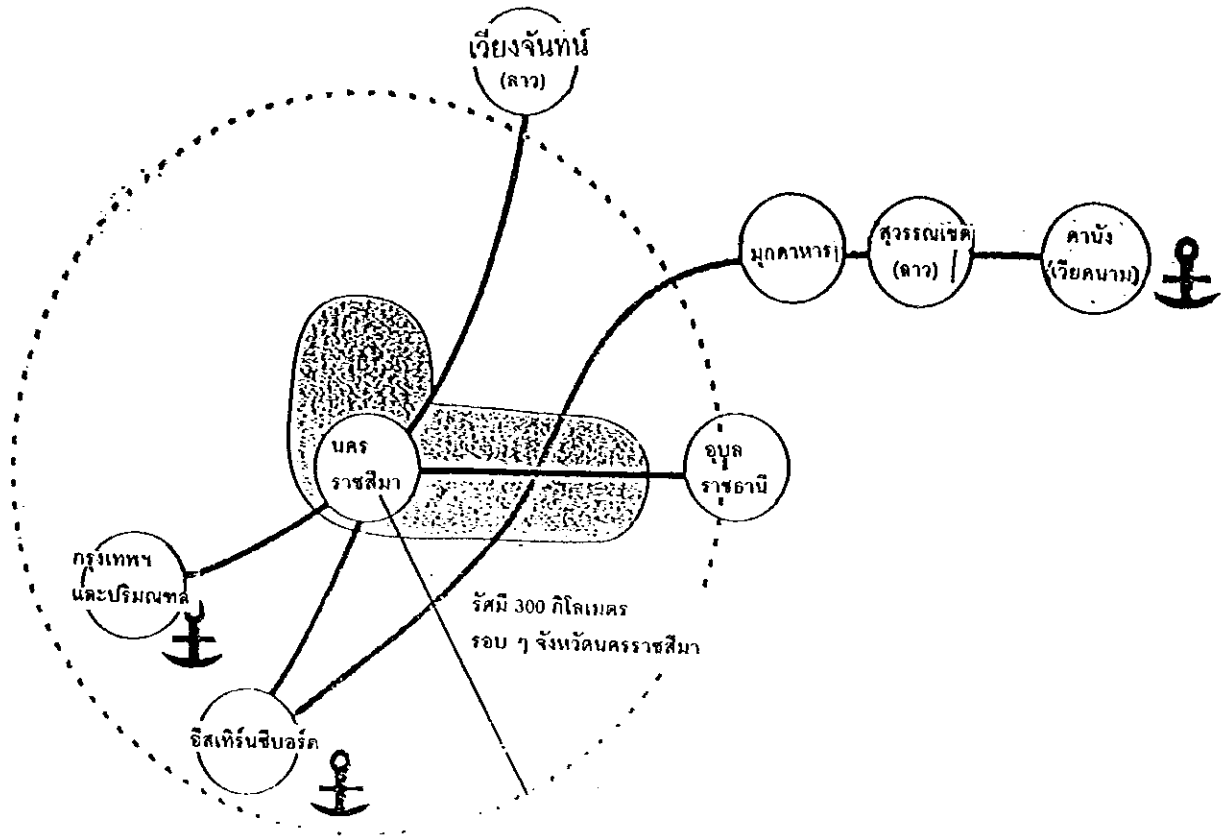
6.2 ภาพรวมและแนวทางหลักในการพัฒนา

กลุ่มจังหวัดที่ทำการศึกษามีจังหวัดนครราชสีมา เป็นเสมือนศูนย์กลางของกลุ่ม ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่สำคัญห่างจากชายฝั่งทะเล เมื่อเทียบกับกรุงเทพฯ และเขตอุตสาหกรรมชายทะเลฝั่งตะวันออก ในขณะที่จังหวัดนครราชสีมาทำหน้าที่เป็นประตูเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีพื้นที่กว้างขวาง นอกจากนั้นกลุ่มจังหวัดมีศักยภาพที่จะเป็นฐานอุตสาหกรรมสำหรับภูมิภาคอินโดจีน และสำหรับประเทศไทย ถ้าหากมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นในประเทศ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

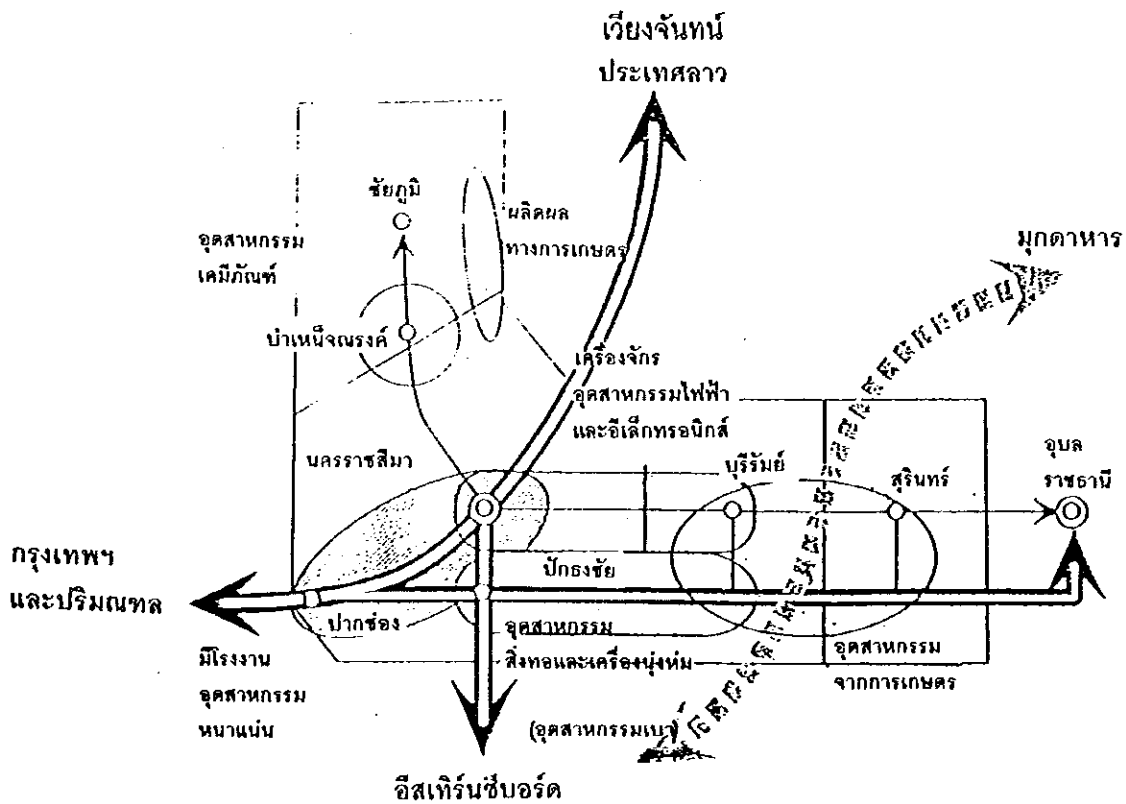
ขั้นแรกของการพัฒนาควรมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมจำนวนมาก และมีความเชื่อมโยงในระหว่างอุตสาหกรรม ภายในรัศมี 300 กิโลเมตร รอบๆ จังหวัดนครราชสีมา ดังแสดงใน รูป 7. จังหวัดนครราชสีมาจะถูกพัฒนาให้เป็นเมืองหลัก และเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมที่สำคัญ รองลงมาจากกรุงเทพฯ การพัฒนาจะเกิดขึ้นตามแนวแกน 2 แนว ได้แก่แนวในทิศเหนือ-ใต้ และแนวแกนในทิศตะวันออก-ตะวันตก ในแนวแกนเหนือ-ใต้ จะเป็นการพัฒนาพื้นที่ตามแนวทางหลวงหมายเลข 2 (มิตรภาพ) และหมายเลข 304 ซึ่งเริ่มต้นจาก จังหวัดนครราชสีมา ส่วนในแนวแกนตะวันออก-ตะวันตก จะครอบคลุมพื้นที่ตามแนวทางหลวงหมายเลข 24 (สีคิ้ว - อุบลราชธานี) และทางหลวงหมายเลข 226 ซึ่งเชื่อม อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมแล้ว อำเภอเมืองใน 4 จังหวัด จะพัฒนาขึ้นมาเป็นเมืองขนาดกลางที่มีเขตอุตสาหกรรม และเมืองบริวาร นอกจากนี้ยังมีความเป็นไปได้ที่จะมีการพัฒนาในแนวแกนเหนือ-ใต้ อีกแนวหนึ่งซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับภูมิภาคอินโดจีน แนวพัฒนานี้จะเชื่อมชายทะเลฝั่งตะวันออกกับ จังหวัดมุกดาหาร โดยผ่าน จังหวัดบุรีรัมย์ และ จังหวัดสุรินทร์

ในอีกด้านหนึ่ง ความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมภายในกลุ่มจังหวัดจะไม่มีเปลี่ยนแปลงในระยะต้น เนื่องจากการมุ่งเน้นจะอยู่ที่การสร้างฐานอุตสาหกรรมใน 3 จังหวัดยกเว้น จังหวัดนครราชสีมา ขั้นที่ 2 จะเกิดขึ้นเมื่อฐานอุตสาหกรรมใน 3 จังหวัดเริ่มก่อตัวขึ้นแล้ว ความพยายามจะถูกเปลี่ยนไปเป็นการพัฒนาความเชื่อมโยงในระหว่างอุตสาหกรรมในอำเภอเมืองที่เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมของทั้ง 4 จังหวัด กระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมจะประกอบไปด้วยการลงทุนจากภายนอก และการลงทุนโดยผู้ประกอบการในแต่ละจังหวัด แทนที่จะพยายามให้เกิดการกระจายของอุตสาหกรรมจากจังหวัดนครราชสีมา ไปสู่จังหวัดอื่นอีก 3 จังหวัด เมื่อขั้นที่ 2 ของการพัฒนาเกิดขึ้นแล้ว ความพยายามในการพัฒนายังจะถูกใช้ไปในการสร้างหรือเสริมความเชื่อมโยงในแนวราบภายในกลุ่ม

จังหวัดเป่าหมาย กล่าวคือ การเพิ่มการค้า และการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ระหว่างอุตสาหกรรมท้องถิ่น
รายสาขาที่มีศักยภาพสูง สำหรับอุตสาหกรรมบางสาขา เช่น การแปรรูปอาหาร และผ้าไหม มีความ
เป็นไปได้ที่จะเสริมความเชื่อมโยงระหว่างศูนย์ผลิตที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น อาจให้มีการรวมตัว
กันของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรขั้นพื้นฐานในจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดสุรินทร์ ในขณะที่
ให้การแปรรูปในขั้นต่อไปย้ายไปอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดบุรีรัมย์ ในทำนองเดียวกัน ก็อาจ
พัฒนาอำเภอปักธงชัยให้เป็นศูนย์ภูมิภาคเป็นที่รวบรวมผ้าไหมจากศูนย์ผลิตต่างๆ ในท้องถิ่น และ
กระจายข้อมูลทางการตลาดให้แก่ศูนย์ผลิตในท้องถิ่นเพื่อการควบคุมการผลิตที่ดียิ่งขึ้น รูป 8.
แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรม และแนวแผนการพัฒนาในพื้นที่เป่าหมาย

แผนภาพ 7. พื้นที่ภายในรัศมี 300 กิโลเมตร รอบ ๆ จังหวัดนครราชสีมา

แผนภาพ 8. แสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมและแนวทางหลักการพัฒนา

6.3 โครงร่างสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคและการสนับสนุนจากภาครัฐ

6.3.1 ประเด็นหลักเกี่ยวกับระบบการสนับสนุนจากภาครัฐในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมในท้องที่ชนบทมีเป้าหมายหลักอยู่ที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและอุตสาหกรรมชนบท (ทั้งนี้ไม่รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรแร่ธาตุ) หน่วยงานที่เป็นแกนนำในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่กระทรวงอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามยังมีกระทรวงอื่นๆที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท โดยการจัดให้มีโครงการต่างๆ ดังตัวอย่างเช่น โครงการสนับสนุนอุตสาหกรรมในชนบทโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โครงการสนับสนุนการตลาดโดยกระทรวงพาณิชย์ โครงการสนับสนุนทางการเงินโดยกระทรวงการคลัง และโครงการช่วยเหลือทางด้านทรัพยากรมนุษย์โดยกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ดังที่ได้กล่าวถึงแล้วในการศึกษาค้างนี้ (บทที่ 2) โครงการเหล่านี้สัมฤทธิ์ผลในระดับหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่ของโครงการเหล่านี้ได้รับการวางแผนและนำไปปฏิบัติในลักษณะของการสั่งการมาจากเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่อยู่ในส่วนกลาง กล่าวคือ แผนเหล่านี้มิได้พิจารณาถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะว่าสำนักงานประจำภูมิภาคของแต่ละกระทรวงหรือกรม มิได้เป็นผู้นำในกระบวนการวางแผนและปฏิบัติการ ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีปัญหาการขาดการสื่อสารหรือการประสานงานระหว่างกระทรวงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดของแต่ละโครงการ ถึงแม้ว่าสภาพพัฒนาและกระทรวงอุตสาหกรรมจะได้มีการประสานงานกันในด้านนโยบายและโครงการพัฒนาภูมิภาคในระดับกระทรวง แต่วัตถุประสงค์ของหน่วยงานทั้งสองนี้จะไปมุ่งเน้นที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งมีโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยตรง

ทางด้านหน่วยงานราชการในท้องถิ่น ได้มีการปฏิบัติตามนโยบายกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นบ้างแล้ว ถึงแม้ว่าจะเป็นไปอย่างช้าๆ ก็ตาม ในบางจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ได้ริเริ่มโครงการของตนเองบ้างแล้ว อย่างไรก็ตาม จังหวัดส่วนใหญ่ รวมทั้ง 4 จังหวัดที่ทำการศึกษานี้ ยังคงต้องขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหารในส่วนกลางในด้านแหล่งงบประมาณและการกำหนดนโยบาย ในทำนองเดียวกัน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกรมการปกครอง ทำหน้าที่จัดการปกครองในระดับตำบล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ยังพัฒนาไปไม่ถึงระดับที่จะทำหน้าที่เป็นองค์กรปกครองตนเองที่จะสามารถเป็นผู้นำในกระบวนการพัฒนาที่ริเริ่มโดยประชาชนในท้องถิ่น

องค์กรอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคได้แก่ สภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด และมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย นอกจากนี้สถาบันเพื่อการพัฒนา

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเริ่มมีบทบาทมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จะมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคในอนาคต คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนในแต่ละจังหวัดจะจัดให้มีการประชุมเป็นระยะๆ เพื่อให้เป็นเวทีในการพิจารณาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน อย่างไรก็ตาม การประชุมร่วมภาครัฐและเอกชนไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคมากนัก เนื่องจากประเด็นนี้มิได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในการประชุม และไม่มีตัวแทนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าร่วมประชุม ทั้งๆ ที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ของจังหวัด

การสร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาภูมิภาคภายใต้การริเริ่มของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เนื่องจากความจริงที่ว่า การพัฒนาภูมิภาคในประเทศไทยแต่เดิมที่เป็นอำนาจสิทธิ์ขาดของรัฐบาลกลาง และระบบ “อุปถัมภ์” – ความสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างผู้นำท้องถิ่นและประชาชน ซึ่งเป็นแบบแผนดั้งเดิมของระบบสังคมไทย – เป็นอุปสรรคทางด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาภูมิภาคแบบให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ริเริ่มเอง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการสนับสนุนจากภาครัฐต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคในอนาคตจะไม่สามารถดำรงอยู่ได้หากปราศจากความพร้อมใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ฉะนั้นความสามารถในการนำพลังประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนับเป็นกุญแจที่สำคัญต่อความสำเร็จ

6.3.2 การจัดตั้งสภาพัฒนาภูมิภาค/บริษัทพัฒนาภูมิภาค

เพื่อเป็นการตอบสนองและแก้ปัญหาต่างๆ ในประเด็นที่เกี่ยวกับระบบการสนับสนุนจากภาครัฐในปัจจุบัน จึงได้มีการเสนอให้จัดตั้งองค์กรใหม่ ทั้งในระดับส่วนกลาง และในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยผลักดันให้กระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างเป็นอิสระและมีประสิทธิภาพ องค์กรใหม่นี้จะมีหน้าที่ในการพิจารณาการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละภูมิภาค/ท้องที่ จัดทำนโยบายการพัฒนาและเป็นผู้นำแผนการพัฒนาไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรเหล่านี้จะต้องทำหน้าที่ต่อไปนี้ให้ลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากหน้าที่เหล่านี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม

- ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนอุตสาหกรรมท้องถิ่น (รวมทั้งงานหัตถกรรมพื้นบ้าน)
- ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประกอบการในท้องถิ่น
- ให้ความช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดย่อมให้อยู่รอดและเจริญเติบโตต่อไป

- ช่วยเหลือให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความเข้มแข็งและมีบทบาทที่สำคัญ

ในการพัฒนาท้องถิ่น

- ส่งเสริมการลงทุนและการย้ายโรงงานมาจากกรุงเทพฯและปริมณฑล
- ให้บริการข้อมูลข่าวสารรวมทั้งการบริการแบบครบวงจรในสถานที่แห่งเดียว
- ส่งเสริมโครงการพัฒนาท้องถิ่น

ในปัจจุบัน ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค (ศก) (ทั่วทั้งประเทศมีอยู่ 11 ศูนย์) ได้ทำหน้าที่บางอย่างตามที่กล่าวข้างต้นอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเป็นหน่วยงานภายใต้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมและไม่ได้เป็นหน่วยงานอิสระที่จะสามารถริเริ่มการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละภาคได้ด้วยตนเอง คณะผู้ทำการศึกษาจึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค (Regional Industrial Development Office, RIDO) ซึ่งจะใช้อำนาจและทรัพยากรของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคในปัจจุบัน แต่จะให้มีการกำหนดฐานะและหน้าที่ใหม่ ในกรณีนี้คณะผู้ทำการศึกษาเสนอให้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค จังหวัดนครราชสีมา ขึ้นเป็นแห่งแรก สภาพัฒนาภูมิภาคและสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคจะมีโครงสร้างองค์กรและบทบาทดังแสดงอยู่ในรูป 9. คณะผู้ทำการศึกษาได้เสนอโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคในหัวข้อ 6.5 ของรายงานฉบับสมบูรณ์

(1) ระดับบริหารราชการส่วนกลาง

จัดตั้งคณะกรรมการกลางเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค โดยให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคในระดับการบริหารราชการส่วนกลาง คณะกรรมการกลางจะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน และจัดให้มีการประกาศใช้ "พระราชบัญญัติการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค" เพื่อกำหนดองค์กร ขอบเขตความรับผิดชอบ และงบประมาณเพื่อการปฏิบัติงานของสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค คณะกรรมการกลางจะยังคงมีอยู่ต่อไปภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติฯ ในฐานะองค์กรที่มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค นอกจากนี้จะต้องมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาภูมิภาค และมีการกำหนดกฎระเบียบ การใช้เงินจากกองทุนนี้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค จะมีความคล้ายคลึงกับ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

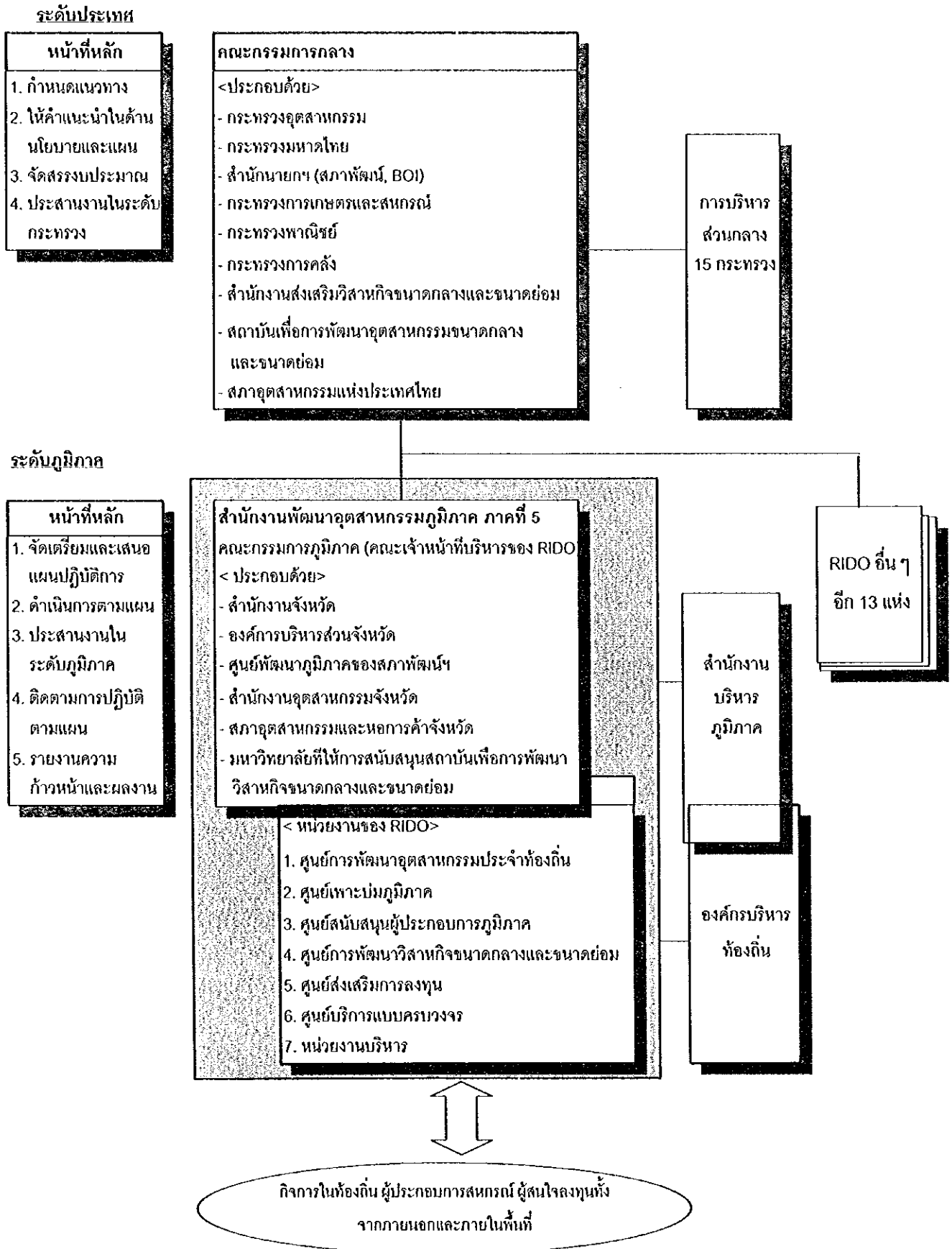
(2) ระดับท้องถิ่น (ภูมิภาค)

จัดตั้งสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคให้มีหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการบุกเบิกกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค เริ่มตั้งแต่การวางแผนการพัฒนา การปฏิบัติตามแผนและการติดตามผล องค์กรใหม่นี้จะตั้งขึ้นมาจากองค์กรเดิมของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคแต่องค์กรใหม่จะรับเงินบริจาคและความช่วยเหลือทางด้านบุคลากรจากภาคเอกชน ในปัจจุบันมี ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคทั้งสิ้น 11 แห่ง ในขณะที่ประเทศไทยจัดแบ่งกลุ่มจังหวัดออกเป็น 14 กลุ่ม ฉะนั้นจึงต้องมีการจัดตั้งองค์กรใหม่เพิ่มขึ้นอีก 5 แห่ง ด้วยเหตุที่กลุ่มจังหวัดที่มีศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคมากกว่า 2 แห่งจะถูกนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใหม่นี้ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรระดับท้องถิ่น และสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค จะแสดงไว้ในตาราง 11. สำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคแต่ละแห่งจะมีคณะกรรมการภูมิภาคเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคซึ่งจะทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารของสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค

(3) บทบาทของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

กระทรวงอุตสาหกรรมมีสำนักงานประจำท้องถิ่นอยู่ 2 ชนิด คือ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค (ศก) ในขณะที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคจะมีการปรับเปลี่ยนไปเป็นสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภาค สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดก็จะต้องมีบทบาทที่เข้มแข็งยิ่งขึ้นในการเป็นตัวแทนของกระทรวงอุตสาหกรรมในระดับจังหวัดที่มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารราชการที่เป็นงานประจำของกระทรวงฯ หรือกล่าวโดยเจาะจงได้ว่าสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดจะต้องทำหน้าที่เป็นสำนักงานสถิติอุตสาหกรรมในจังหวัด ซึ่งนับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ นอกเหนือจากหน้าที่การให้บริการที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งได้แก่ (1) พิจารณาอนุมัติคำขอตังโรงงาน และจดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรม (2) ตรวจตราและให้คำแนะนำโรงงานให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ในเรื่องสภาพแวดล้อม และ (3) เป็นเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและความปลอดภัย

แผนภาพ 9. โครงสร้างการบริหารของคณะกรรมการและสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค(RIDO)

ตาราง 11 สถานที่ตั้งของสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่

กลุ่มจังหวัดตามการแบ่งกลุ่มของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม	สถานที่ตั้งของสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค
ภาคเหนือ (4 กลุ่มจังหวัด 17 จังหวัด)		
1. เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน	ศก.1 (เชียงใหม่)	สพท 1 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 1 เดิมในจังหวัดเชียงใหม่
2. นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร และตาก	ศก.3 (พิจิตร)	สพท 2 ตั้งขึ้นใหม่ที่จังหวัดนครสวรรค์
3. เชียงราย แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ และพะเยา	ศก. 1 (เชียงใหม่) ศก. 2 (พิษณุโลก)	สพท 3 ตั้งขึ้นใหม่ที่จังหวัดพะเยา
4. พิษณุโลก สุโขทัย พิจิตร และเพชรบูรณ์	ศก. 2 (พิษณุโลก) ศก. 3 (พิจิตร)	สพท 4 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 2 และ 3 เดิมในจังหวัดพิษณุโลก
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (4 กลุ่มจังหวัด 19 จังหวัด)		
5. นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ	ศก. 6 (นครราชสีมา) ศก. 7 (บุรีรัมย์)	สพท 5 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาค 6 เดิมในจังหวัดนครราชสีมา
6. อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ยโสธร และร้อยเอ็ด	ศก. 7 (บุรีรัมย์) ศก. 5 (ขอนแก่น)	สพท 6 ตั้งขึ้นใหม่ที่จังหวัดอุบลราชธานี
7. อุตรดิตถ์ หนองบัวลำภู หนองคาย นครพนม สกลนคร และมุกดาหาร	ศก. 4 (อุตรดิตถ์) ศก. 5 (ขอนแก่น)	สพท 7 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาค 4 เดิมในจังหวัดอุตรดิตถ์
8. ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ และเลย	ศก. 5 (ขอนแก่น) ศก. 4 (อุตรดิตถ์)	สพท 8 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาค 5 เดิมในจังหวัดขอนแก่น
ภาคกลาง (3 กลุ่มจังหวัด 16 จังหวัด)		
9. ราชบุรี สมุทรสงคราม กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และสุพรรณบุรี	ศก. 8 (สุพรรณบุรี)	สพท 9 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาค 8 เดิมจังหวัดสุพรรณบุรี
10. ปราจีนบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา สระแก้ว จันทบุรี และตราด	ศก. 9 (ชลบุรี)	สพท 10 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาค 9 เดิมจังหวัดชลบุรี
11. สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี และชัยนาท	ศก. 8 (สุพรรณบุรี) ศก. 6 (นครราชสีมา)	สพท 11 ตั้งขึ้นใหม่ที่จังหวัด สิงห์บุรี
ภาคใต้ (3 กลุ่มจังหวัด 14 จังหวัด)		
12. ภูเก็ต หังงา ตรัง กระบี่ และสตูล	ศก. 10 (สุราษฎร์ธานี) ศก. 11 (สงขลา)	สพท 12 ตั้งขึ้นใหม่ที่จังหวัด กระบี่
13. สงขลา พัทลุง ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส	ศก. 11 (สงขลา)	สพท 13 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาค 11 เดิมจังหวัดสงขลา
14. สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพร และระนอง	ศก. 10 (สุราษฎร์ธานี) ศก. 11 (สงขลา)	สพท 14 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาค 10 เดิมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ: สพท หมายถึง สำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค

ศก. หมายถึง ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค

บทที่ 7 แผนปฏิบัติการในการพัฒนาอุตสาหกรรม

7.1 โครงสร้างของแผนปฏิบัติการ

ตาราง 12. จำแนกข้อเสนอ 38 รายการออกตามประเภทของอุตสาหกรรม และประเภทของการให้การสนับสนุน ตามที่ได้ทำเครื่องหมายแสดงไว้ในแถวทางขวามือ (ดูตาราง matrix 13 (ก)) ตัวอย่างเช่นโครงการที่แสดงเครื่องหมาย "all A" หมายความว่า เป็นโครงการที่ใช้ได้กับอุตสาหกรรมทั้ง 6 ประเภทที่ได้ทำการศึกษา และครอบคลุมถึงการสนับสนุนเพื่อการพัฒนาตลาด โปรดสังเกตว่า ไม่มีข้อเสนอแนะที่ครอบคลุมด้านการพัฒนาตลาดสำหรับอุตสาหกรรมเคมี และเทคโนโลยีการผลิตเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอและรองเท้า เนื่องจากเป็นที่เข้าใจว่า การส่งเสริมอุตสาหกรรมเหล่านี้จะกระทำโดยการชักชวนนักลงทุนจากภายนอกให้เข้ามาลงทุนในจังหวัด และได้มีการตั้งสมมุติฐานว่า บริษัทที่เข้ามาลงทุนเหล่านี้จะมีความสามารถทางด้านการตลาดอยู่แล้ว

ในทำนองเดียวกัน มาตรการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในท้องถิ่น ซึ่งได้เคยมีการเสนอทิศทางการกลยุทธ์ไว้ในรายงานขั้นสุดท้ายขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) เรื่อง การศึกษาเพื่อติดตามผลของแผนการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรม (อุตสาหกรรมสนับสนุน) และรายงาน MIZUTANI ซึ่งได้ถูกนำมาใช้เป็นพื้นฐานของการจัดทำข้อเสนอแนะภายใต้แผนปฏิบัติการ รายงานดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในท้องที่ชนบทไว้อย่างถูกต้อง กล่าวคือ การจัดสร้างระบบส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายงานดังกล่าวได้เน้นถึงความสำคัญ และปัญหายุ่งยากในการสนับสนุนและอุปถัมภ์วิสาหกิจขนาดเล็ก ข้อเสนอในแผนปฏิบัติการได้พยายามที่จะตอบสนองประเด็นเหล่านี้ มาตรการส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่เสนอไว้ในรายงานดังกล่าวส่วนใหญ่ นอกเหนือจากการสนับสนุนทางการเงิน ได้ถูกนำมารวมไว้ในแผนปฏิบัติการ สำหรับทางการสนับสนุนการเงิน คณะผู้ทำการศึกษามองเห็นด้วยกับข้อสรุปของรายงานฯ ที่ให้เสริมสร้างความเข้มแข็งและขยายงานของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย) และบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย) ในท้องที่ชนบท และปัจจุบันได้มีความพยายามในทิศทางนี้อยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริง วิสาหกิจขนาดย่อมในท้องที่ชนบทมักจะขาดคุณสมบัติและทำให้ไม่มีสิทธิ์ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม และบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม ดังนั้นคณะผู้ทำการศึกษาก็มีความเชื่อว่าวิสาหกิจขนาดย่อมในชนบทเหล่านี้ ควรได้รับความ

ช่วยเหลือภายใต้โครงการต่างหากจากนโยบายและโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ฉะนั้น จึงได้เสนอให้จัดตั้งระบบสินเชื่อขนาดย่อม โดยการจัดตั้งกองทุนเพื่อการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดย่อม และจัดให้มีระบบการให้สินเชื่อผ่านหลายช่องทาง เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และองค์กรพัฒนาภูมิภาคใหม่ตามที่ได้เสนอไว้ในการศึกษาครั้งนี้

ไม่จำเป็นต้องกล่าวเลยว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาองค์กร/ระบบจะต้องใช้เวลาด้วยเหตุนี้ ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเริ่มปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการให้เร็วที่สุด โดยนัยนี้โครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มีอยู่แล้ว และโครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยการริเริ่มของภาคเอกชน จึงได้รับการคาดหวังว่าจะบังเกิดผลในระยะเวลาอันสั้น การพัฒนาจากภายนอกก็จะเกิดผลในระยะเวลาอันสั้นได้เช่นกัน ฉะนั้น จึงควรเน้นการส่งเสริมการลงทุนจากภายนอก ซึ่งควรจะเริ่มต้นด้วยการระดมทรัพยากรที่จำเป็น รวมทั้งการจัดสร้างระบบการจัดการข้อมูล การจัดตั้งองค์กรเพื่อให้บริการข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาจากภายนอกโดยการเชิญชวนนักลงทุนจากภายนอกควรจะเริ่มไปพร้อมๆกับการพัฒนาจากภายใน ซึ่งรวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการให้การสนับสนุนแก่อุตสาหกรรมในจังหวัด ประกอบกับการปฏิรูปสถาบันและองค์กร การพัฒนาจากภายนอกจะก่อให้เกิดผลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเร็วกว่าการพัฒนาจากภายใน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ประเด็นสำคัญที่จังหวัดเป้าหมายกำลังเผชิญอยู่คือการเปลี่ยนฐานอุตสาหกรรมจากการเกษตรมาเป็นการผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อชักนำให้เกิดกระบวนการนี้ จังหวัดจะต้องดึงดูดโรงงานที่จะช่วยสร้างวัฒนธรรมอุตสาหกรรมให้แก่ประชาชนในจังหวัด นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำให้มีการตั้งโรงงานจำนวนมากในจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นโรงงานชนิดใด ซึ่งรวมทั้งโรงงานอุตสาหกรรมเบาที่ใช้แรงงานจำนวนมากและต้องการแรงงานค่าแรงต่ำ ด้วยเหตุนี้ ก้าวที่สำคัญก้าวแรกคือการทำต้องมืองค์กร ระบบและทรัพยากรเพื่อลงมือดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการลงทุน

ตาราง 12. รายการโครงการ/โปรแกรม

ลำดับโครงการ	ชื่อโครงการ	พื้นที่เป้าหมาย
1	การจัดตั้งสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค	AII H
2	การก่อตั้งกระบวนการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์	6A & B
3	การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด	AII C & H
4	โครงการศูนย์วิจัยประยุกต์และพัฒนาระบบปฏิบัติการและผลผลิตทางการเกษตร	1A & D
5	การจัดโปรแกรมสัมมนาเพื่อผู้บริหารระดับสูง	AII B
6	แผนการวิจัยขั้นสูงยุคกลางการผลิต	6A, B & E
7	การขยายโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท	5B & F
8	โครงการส่งเสริมการทำสัญญา 2 ชั้นตอน	2A & 3A
9	การจัดตั้งศูนย์การตลาดและการออกแบบ	2A, D & 6A, D
10	การจัดตั้งสถานีเก็บตู้สินค้าภายในประเทศ	AII F & G
11	การออกหนังสือแนะนำโดยชุมชนในจังหวัด	AII C
12	จัดตั้งโรงเรียนนานาชาติจังหวัดนครราชสีมา	AII F & H
13	การพัฒนาโปรแกรมการสนับสนุนผู้ประกอบการ	AII E & F
14	การพัฒนาศูนย์อุตสาหกรรมจังหวัดบุรีรัมย์	AII F & G
15	การจัดตั้งศูนย์เพาะบ่มธุรกิจในชนบท	6F
16	การก่อสร้างทางหลวงอินโดจีนสายใหม่	AII G
17	โครงการประกันคุณภาพสินค้าท้องถิ่น	AII H
18	โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับเทคโนโลยีสูงในจังหวัดนครราชสีมา	AII E
19	การจัดให้มีระบบข้อมูลการลงทุนในแต่ละจังหวัด	AII F
20	การจัดตั้งบริษัทการบินนานาชาติ	2G
21	โครงการพัฒนา E-commerce ใน 4 จังหวัด	3A & 6A
22	การก่อสร้างท่อแก๊สธรรมชาติ	4G
23	การจัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าที่มีชื่อในจังหวัดบุรีรัมย์	5A
24	การพัฒนาสวนอุตสาหกรรมเคมีและวิทยาศาสตร์	4F & G
25	โครงการให้การปรึกษาสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	5E
26	การรณรงค์จังหวัดสีเขียวและสะอาด	5F
27	การก่อตั้งภาควิชาการออกแบบในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	6A
28	การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับโครงการเงินทุนกู้สำหรับลูกค้ารายย่อย	6C
29	โครงการพัฒนาสหกรณ์เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมประจำท้องถิ่น	6H
30	โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมชนบทโดย BOI	6F
31	การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือความร่วมมือธุรกิจขนาดเล็ก	6C
32	จัดตั้งศูนย์วิสาหกิจภูมิภาค	2D & 3D
33	โครงการจัดหาช่องทางจัดจำหน่ายให้กับสินค้าประจำท้องถิ่น	6A
34	การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมสนับสนุน จังหวัดนครราชสีมา	3A
35	การจัดตั้งศูนย์ผ้าไหมปักธงชัย	5B & C
36	โครงการปรับปรุงการจัดการธุรกิจรายย่อยเพื่อยกระดับกิจการ	6B & E
37	โครงการให้การศึกษาก่อนคนงาน	AII B
38	โครงการผลิตเชื้อเพลิงจากมันสำปะหลัง	1D

ตาราง 13. (ก) ตาราง AMTRIX ของโครงการ/โปรแกรม

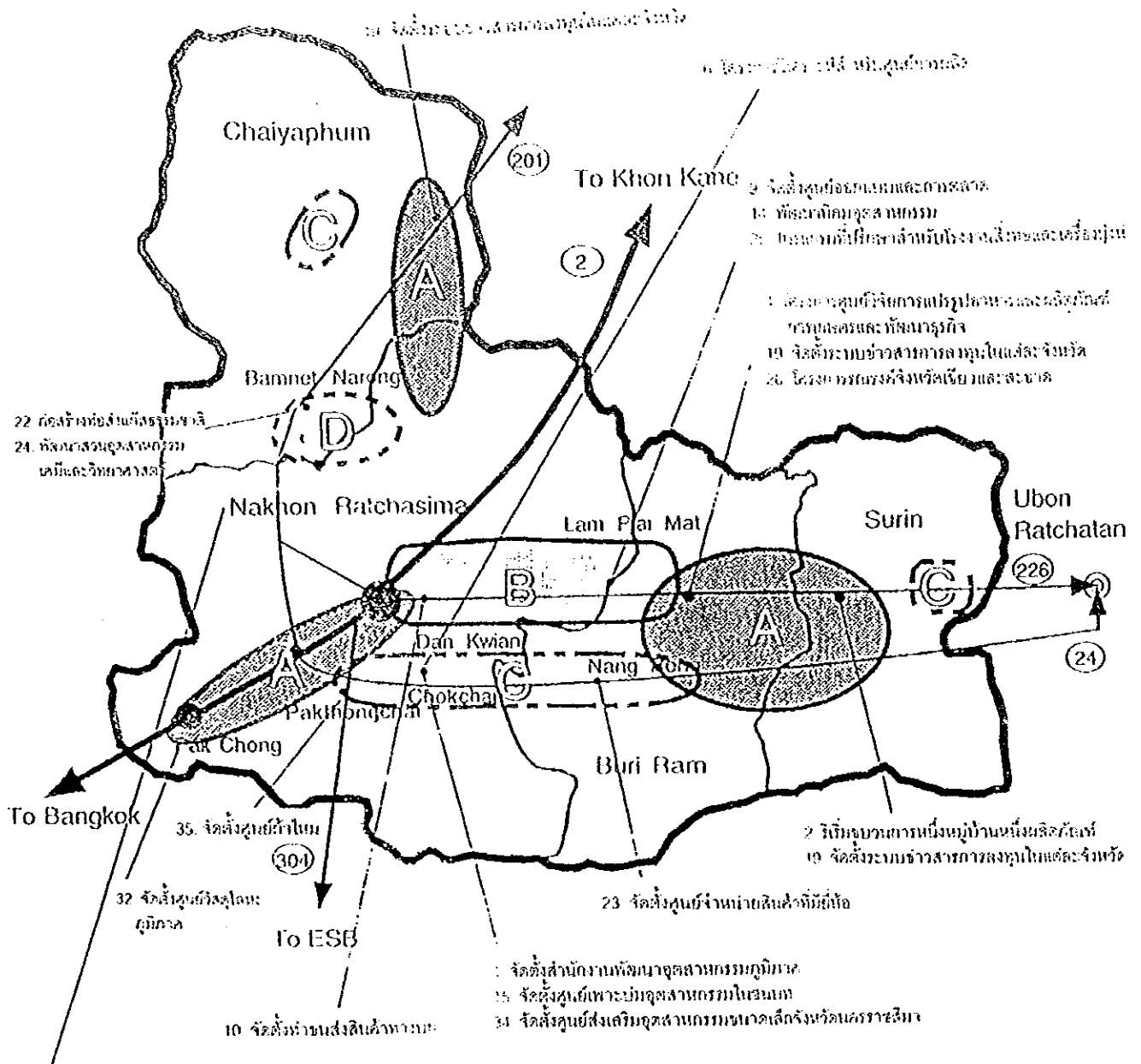
ส่วนย่อย การสนับสนุน	1. แปรรูปเกษตร/ อาหาร	2. ไฟฟ้า/ อิเล็กทรอนิกส์	3. เครื่องจักร/ งานโลหะ	4. เคมีภัณฑ์	5. สิ่งทอและ รองเท้า	6. วัสดกรรมและ สินค้าพื้นเมือง
ก. การพัฒนาตลาด	1A	2A	3A	4A	5A	6A
ข. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	1B	2B	3B	4B	5B	6B
ค. การเงิน	1C	2C	3C	4C	5C	6C
ง. เทคโนโลยีการผลิตและขั้นตอน	1D	2D	3D	4D	5D	6D
จ. การจัดการ	1E	2E	3E	4E	5E	6E
ฉ. การส่งเสริมการลงทุน	1F	2F	3F	4F	5F	6F
ช. สาธารณูปโภค	1G	2G	3G	4G	5G	6G
ซ. สถาบัน/องค์กร	1H	2H	3H	4H	5H	6H

ตาราง 13. (ข) ตาราง AMTRIX ของโครงการ/โปรแกรม

ส่วนย่อย การสนับสนุน	1. แปรรูปเกษตร/ อาหาร	2. ไฟฟ้า/ อิเล็กทรอนิกส์	3. เครื่องจักร/ งานโลหะ	4. เคมีภัณฑ์	5. สิ่งทอและ รองเท้า	6. วัสดกรรมและ สินค้าพื้นเมือง
ก. การพัฒนาตลาด	4	8,9	8,21,34		23	2,6,9,21, ,27,33
ข. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	5,37	5,37	5,37	5,37	5,7,35,37	2,5,6,36,37
ค. การเงิน	3,11	3,11	3,11	3,11	3,11,35	3,11,28,31
ง. เทคโนโลยีการผลิตและขั้นตอน	4,38	9,32	32			9
จ. การจัดการ	13,18	13,18	13,18	13,18	13,18,25	6,13,18,36
ฉ. การส่งเสริมการลงทุน	10,12,13,14,19	10,12,13,14,19	7,10,12,13, 14,19	10,12,13,14, 19,24	7,10,12,13, 14,19,26	10,12,13,14, 15,19,30
ช. สาธารณูปโภค	10,14,16	10,14,16,20	10,14,16	10,14,16,22, 24	10,14,16	10,14,16
ซ. สถาบัน/องค์กร	1,3,12,17	1,3,12,17	1,3,12,17	1,3,12,17	1,3,12,17	1,3,12,17,29

แผนภาพ 10. โครงการ/โปรแกรมในจังหวัดเป้าหมาย

- 8 ส่งเสริมผู้ค้าส่งระดับ
- 12 จัดตั้งโรงเย็บเส้นใยเซลลูโลสกระดาษ
- 17 โครงการประกันคุณภาพสินค้าท้องถิ่น
- 18 ไปบูรณาการพัฒนาศูนย์พัฒนาชุมชนสัมพันธ์กับเทคโนโลยีขั้นสูง
- 19 จัดตั้งระบบข่าวสารการลงทุนในแต่ละจังหวัด
- 20 จัดตั้งศูนย์บริการนิเทศราชการ
- 27 จัดตั้งแผนกออกหนังสืออุตสาหกรรมในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

- แปรรูปภาคเกษตร/อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร
- ⓐ เครื่องจักร ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์
- ⓑ อุตสาหกรรมเบา เล็ก สี่ทอและเครื่องพิมพ์
- ⓓ อุตสาหกรรมเคมี

- โครงการด้านรับขึ้นที่จังหวัด
- 2 วิทยาลัยการศึกษานานาชาติ
- 3 จัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด
- 5 วิทยาลัยการศึกษานานาชาติ
- 7 วิทยาลัยการศึกษานานาชาติ
- 13 พัฒนาโปรแกรมการสนับสนุนผู้ประกอบการ
- 21 โครงการพัฒนาการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัด
- 28 สร้างความแข็งแกร่งให้โครงการเงินทุนขนาดเล็ก
- 29 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน
- 30 โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลาง โดย BOI
- 31 วิทยาลัยการศึกษานานาชาติ
- 33 โครงการเพื่อให้บริการและผู้ขายสินค้าระดับสินค้าพื้นบ้าน
- 36 โปรแกรมการศึกษานานาชาติ
- 37 โปรแกรมการศึกษานานาชาติ

JICA